

Kamna Gorica v starih časopisih

1498 - PRVA OMEMBA KAMNE GORICE V PISNIH VIRIH

Stainpuhel [. . . gereut am Stainpuhel . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 81)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Stainpuchl [. . . Stainpuchl . . . mo ull . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 99)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Stainpuchel [. . . hamer im Stainpuchel . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 104)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Stainbuchl [. . . bleÿhaus vnnder Stainbuchl . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 104)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Stainpuchl [. . . Stainpuchl . . .] 1498 (Urb. Radovljica, f. 109, 129)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1498

Kamna Gorica - ena huba, en mlin. Pavel Hameršmid služi od tega 96 šil, 6 piščancev in 20 jajc, dalje od mlina 1 svinjo ali 96 šil. Pavel (Hameršmid?) služi od fužine v Kamni Gorici 10 gld, Jurij Šerer (radovljiški meščan) služi od plavža pod Kamno Gorico 3 marke.

Vir: Prvi radovljiški urbar

1569

Po listinah so znane naslednje kamnogoriške fužinarske družine: 1569 Gašperin (Casperin), Curehan (Querhan), Vozel (Vasu), Kapus (Kappus) in Notsch (Noč).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1579

V reformiranem urbarju iz leta 1579 so zapisana imena: Laure (Lovro) Kappus, Georg Schwarz (Jurij Švarc), Matth. (Matija) Perin, Primus (Primož) Eller in Siegmund (Žiga) Gašperin.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1595

Leta 1595 je navedeno ime Valentin Assler (leta 1600 je postal višji rudarski sodnik)

...

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1668

Pozneje srečujemo v rudarskih (podelitvenih) knjigah imena številnih Kamnogoričanov: tako leta 1668 Casperin (Gašperin), Rokhele, Thomann (Toman), Kapus

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1671

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1671 sta bila Johann Kappus in Matth. Dienstman rudarska podsodnika.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1679

Kamna Gorica, 1679
Vir: Valvasor (wikipedia.org)

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1679 Schigan (Žigon).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1687

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1687 Woldey (Bodlaj).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1688

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1688 Warl (Varl).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1689

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1689 Drobnitsch (Dobrnič), Homann (Homan) in Rossmann (Rozman).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

... Tudi tu, kjer so samo fužinarji, delajo »na volka«, iz katerega kujejo različne žeblje, mreže in podobne izdelke. Ta kraj si zasluži pohvalo, da delajo najboljše žeblje.

Vir: Slava Vojvodine Kranjske (Valvasor)

1690

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1690 Kordesch (Kordež) in de Ree.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1691

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1691 Mertel Tautscher (Tavčar) in Ropotau (Ropotav).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1694

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1694 se pojavi Johann (Janez) Kappus z naslovom »požlahtnjen«, ker je leto prej prejel plemiški naslov.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1703

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1703 Semen.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1708

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1708 Sollar (Scholler, Šolar).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1709

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1709 Koss (Kos) in Creda (Kreda).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1722

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1722 Zemeicher (Čemažar), Groschel (Groši)

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1737

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1737 Mertel.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1742

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1742 Copenjager (Čopenjager).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1747

Tudi fužinarji v Kamni Gorici so se kot lastniki deležev združevali v fužinske skupnosti; vsaka fužina je bila razdeljena na 48 deležev ali fužinskih dneva.v. To je omogočalo podjetnikom, da so v medsebojni konkurenci preizkušali svojo gospodarsko sposobnost.

Leta 1747 je bilo 48 kovaških dni razdeljeno: Marx Anton Kappus (Maks Anton Kopus) 15, Thomas Thomann (Tomaž Toman) 17, Joh. Georg Thomann (Jan. Jurij Toman) 6, Joh. Georg Kordesch (Jan. Jurij Kordež) 4, Kaspar Thomann (Gašper Toman) 3 in Valentin Warl (Valentin Varl) 3.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

Bili so tudi poskusi združevanja fužinarjev. Tako je grof Pavel Sigmund Thurn, zemljiški gospod iz Radovljice, poslal leta 1747 deželni vladi predlog za ustanovitev Železarske družbe fužinarjev Kroepe, Kamne Gorice, Kamnika in Bohinja, ki naj bi zajela celotno poslovanje od pridobivanja rude do kovanja žebeljev in trgovino s skladiščem v Trstu, toda fužinarji so se temu enotno uprli.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1748

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1748 se Warl piše kot Warll (po drugi različici pa so Varli bili Barelli).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1765

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1765 Kokail (Kokalj).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1771

Rudarsko sodišče v Ljubljani je leta 1771 izdelalo osnutek Zveze fužinarjev Kroke, Kamne Gorice in Železnikov, ki pa so ga po dolgih obravnavah zavrnil.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1772

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1772 je Frz. Xav. Kordesch (Fr. Ksaver Kordež) rudarski podsodnik.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1779

Kamnogoričani v rudarskih (podelitvenih) knjigah: 1779 ima ta urad Jos. Ing. Kappus.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

Ok. 1780

Okrog leta 1780 navaja fužinarska knjiga naslednje fužinske deleže: Joh. Bab. Thomann (Janez Toman) 17, Andreas Thomann (Andrej Toman) 9, gospa Kokail (Kokalj) 5, Georg Thomann (Jurij Toman) 4, Simon Thomann (Toman) 4, Thomas Thomann (Tomaž Toman) 3, Georg Grossi (Jurij Grošelj) in Franz Kordesch). Franc Kordež vsak po 2, le Joh. Kordesch (Johan Kordež) in Joh. Supanschitsch (Janez Zupančič) sta imela samo po en fužinski dan.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1783

Cesar Jožef II. je leta 1783 ukinil višje rudarsko sodišče, s čemer je uvedel precejšnjo liberalizacijo v železarstvo. Žebjarji so bili izločeni iz rudarske zakonodaje, gozdne zadeve so bile podrejene okrožnim uradom, pravne pa zemljiškim gospodvom. Ustanovljen je bil rudarski urad, ki je zahteval predelavo plavžev od volka na grodelj (v Kamni Gorici se je to zgodilo leta 1816).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1787

Pl. Kappusi so se umaknili iz fužinarstva verjetno leta 1787, ko je fužinar Ignac pl. Kappus prodal večino svojih deležev («svojo smrekovo, pri fužini prav pri ježi stoječo šupo za oglje in skladišče rude pri peči na volka s pralnico») Andreasu Thomannu (Andreju Tomanu) za 200 goldinarjev in 4 cekine. Tako so imeli kasneje le še cajnarski obrat v Žagi, z izjemo rudne jame in 2/48 delež na rudniku Vreče.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1815

Leta 1815 so bili fužinarji v Kamni Gorici: Ignaz, Michael, Johann, Markus, Anton in Georg Thomann (Ignac, Mihael, Janez, Marko, Anton in Gregor Toman), Georg Aschmann (Jurij Ažman), Andreas Kappus (Andrej Kapus), Thomas in Jos. Warl (Tomaž in Jo. Varl), Maria Anna Kokail (Marija Ana Kokalj), Anton Ludw. Kordesch (Anton Ludv. Kordeš), Thom. Posnik (Tom. Poznik) in Joh. Pototschnig (Jan. Potočnik).

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1816

Rudarski urad iz leta 1783 je zahteval predelavo plavžev od volka na grodelj - v Kamni Gorici se je to zgodilo leta 1816.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1827

Kamna Gorica / Franciscejski kataster, 1827
Vir: Franciscejski kataster (<http://giskd6s.situla.org/giskd/>)

1835

Leta 1835 posvečen pride Hitzinger najprej za duhovnega pomočnika v Kamnogorico.

Vir: DAR

1844

Popis obertniske razstave v Ljubljani: Posebne hvale vredno blago so bili žebliji in čubežen Janeza Thomana fužinarja iz Kamne Gorice.

Bronaste svetinje: Gosp. Ig. Pibrovc, iz Krope, za omikalnice za volno; gosp. J. Thoman, fužinar v Kamni Gorici, za čubežen in žeblje; gosp. J. Ambrožič, fabrikant omikalnikov za volno iz Ljubniga na Gorenškem; gosp. J. L. Potočnik, fužinar v Kropi, zažeblje; gosp. J. Resman, sukнар iz Zgoš na Gorenškem, za sukno.

Vir: Kmetijfke in rokodelfke novize, 6. 11. 1844

1845

(Druga poroka v Kamnogorici na Gorenškem) je bila 25. Listopada z veliko častjo obhajana. Ženin in nevesta – ubožna cvekarja - sta bila 4. Velikitravna v letu 1795 prvič poročena; on je zdej v 76. ona pa v 70. letu. Visokorodni gosp. grof Turn iz Radolce so bili starašina Matevkoca in njegove vdrugeč poročene žene; visoko častitljivi kamnogoriški fajmošter gosp. Uršič so ju pa z veliko častjo poročili, v farovži

krasno kosilo napravili in ju še obdarili. – Boje ni davnej, ko je tudi v Kropi enaka druga poroka bila.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 12. 1845

Nova šola v Kamnigoricah. Tudi v Kamnigoricah blizu Radolce je bila letas nova šola napravljena. Očitno hvalo v nemških Ljubljanskih Novicah so zategavoljo že od višji gosposke prejeli ondašnji častitljivi g. fajmošter Jernej Uršič, in prednik soseske g. Franc Pesjak s še tremi drugimi domoljubi, ki so se več za občinsko izboljšanje, kakor za svoj lastni prid poganjali, ker nimajo sami otrok, da bi jih v šolo pošiljali, namreč Jože Zupančič, ključavničar in dve vdovi kovaški, Barba Šiler in Marija Šolar. Že pred več letmi je soseska tamkej si šolo vošila napraviti; pa ni bilo lahko mogoče tega izpeljati, tak dolgo da so zdaj dobre želje dopolnjene. Hvala gre taki soseski, ktera večidel od dela svojih rok, od kovanja žebeljev ali cvekov, ki se večkrat slabo plačuje, mora živiti; ki tudi ni velika, in si rada v telesnim perterga; de otrokam z napravo šole duhovni živež preskerbi. Za otroke mora pa tudi pravo veselje biti, de jim bo zdaj ložej, se kaj več učiti. Saj vem, kako so tukej še pred osmimi in devetimi letmi se otroci obilno hodili učiti, ko jih je neki postranski učenik ob delavnikih nekoliko v šoli učil, in ko sim jim jest ob nedeljah tudi v branji uk dajal; po 40 do 50 jih je bilo vkupej, brez de bi bil kdo hotel ali mogel jih kaj več perganjati. Celu velike dekleta so se jele vaditi branja; in eno clo vem, ki je per 25 letih bila še terde glave, in so se ji drugi posmehovali, je pa, kakor se je od dela nehala, v svojo izbico pod streho se zapirala, in se v branji poskušala, in v teh mescih sim ji mogel že bukve »Dušna paša« preskerbeti. Otroci so sploh hiteli se posebno z molitevniimi bukvicami preskerbeti, in kakor je kdo od kovanja z dovoljenjem staršev si kaj perhranil, je pertekel prašat: »ali imajo tiste bukvice po štiri groše« (to je: Očenaš od gosp. Rozmana,) tako de sim samo v teh v dveh ali treh letih okoli 120 oddal.

Per ti perložnosti moram očitno reči, de za uk je krajnsko ljudstvo bolj vneto, kakor bi kdo menil iz tega, kar se od šol piše. Koliko se jih (prav do Lankasterjevi vodbi) nauči brati eden od družiga, ena od druge in z lastnim poskušanjem! Tako, de tudi v krajih, kjer ni šol, jih veliko v cerkvi na bukvice moli, pa več gre tukej hvale ženskemu spolu. Zato me je pred kratkim prav veselilo, viditi mlad par, ki sta po poroki, ker čakata žegna zakona in s. obhajila, oba, ženin in nevesta, per s. maši lepo na bukvice brala vsak na eni strani oltarja. Pusto pa se mi je kmalo po tem zdelo viditi drugi par, kjer je nevesta sicer imela bukvice, ženin pa ni vedil, kam rok djati.

De bi le tisti, kterih je dolžnost, si povsod več perzadevati za šole, ne pa, kakor semtertje se zgodi, jih še le opovirali zoper voljo višji gosposke in zoper želje sosesk! / P. H.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 10. 12. 1845

1846

Očitna zahvala. Za vstanovljenje Kamnogoriške šole sta v denarjih vlastnik Radolske grajšine, visokorodni gosp. Grof Thurn-Valzasina in pa visokočastitljivi Ljubljanski infulirani stolni prost, gosp. Dr. Luka Burger, veliko pripomogla; gosp. grof so ji podarili 100 gold., gosp. prost pa 70 gold. Taki ljudomili darovi zaslužijo očitno razglašenje v Novicah, ktere se z gorečo ljubeznijo poganjajo za osnovo ljudskih šol po Slovenskim in vedno z velikim veseljem šolske dobrotnike na znanje dajajo. Taka rodoljuba dobrotnika sta se tudi imenovana dva gospoda skazala; zatorej le dolžnost

hvaležnosti spolnim, če nju milodare razglasim. Čast in hvala, komur hvala gre! / Jernej Uršič, fajmošter v Kamni Gorici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 3. 1846

Dopis iz Kamne Gorice. Iz dopisa gospoda Janeza Thomana, fužinarja v Kamni Gorici, zastran Kamnogoriške šole le naslednje verstice oznamimo, zato ker je bilo neke dni popred, ko smo pričujoči dopis prejeli, že v 50. listu lanjskih Novic od nje govorenje. Gosp. Thoman z veliko hvalo opomnijo prizadevanja gosp. tehanta Strela, rajnciga komisarja Šmida, in domače duhovšine, milodarov Kamnogoriških cvekarjev in drugih dobrotnikov tega kraja, Radolškiga gosp. Grofa Thurna in infuliranega Ljubljanskiga stolniga prošta, gosp. Drja. L. Burgarja in poslednjič še pristavijo, de Kamna Gorica nikoli ne bo pozabila iskreniga prizadevanje gospoda kaplana Jurja Križaja, ki je že pred prihodom učenika otroke ne le keršanskiga nauka, mapak tudi brati učil. Če so že šole po kmetih sploh zlo koristne – pravijo na dalje – so pa v krajih, kjer so fabrike, kakor v Kamni Gorici še posebno potrebne. Zakaj tukaj je okoli 200 družin, ktere se večidel s kovanjem žebeljev redijo in so od Boga posebno z otroci obdarovane. Med tem ko starši v vignicah (Nagelschmiedhütten) delajo, so otroci od tistiga časa, ko začnejo hoditi, do 8. ali 10. leta večidel brez varha sami sebi prepušeni in se po ulicah in bližnjim polji prepletajo, zraven se pa tudi večkrat vsakeršnih napečnost nauče, ktere so dostikrat rodovitna korenina prihodnjih hudobij. Poslednjič še opomnimo, de smo v šoli peč po nauku Ljubljanskiga tesarskiga mojstra gosp. Pajka postavili. Naš bistrourni ključarski mojster Jožef Zupančič je šel nalaš v Ljubljano, de je vidil, kako so take peči narejene. Gospod Pajk mu je prav prijazno vse pokazal in dopovedal. Zupančič, kteri se je tudi sicer kakor dober domorodec za šolo veliko, veliko prizadjal in storil, je potrebne plehaste cevi naredil in zidarju pri postavljanji tako na roke šel, de nam peč prav dobro služi. / Janez Thoman.

Kmetijske in rokodelske novice, 25. 3. 1846

Zahvala. Ker je Kamnogoriška srenja pretečeno jesen pri zidanji šole nekaj dolga naredila in si je bilo letaš zavolj slabe kupčije žebeljev bati, de bi lepiga in prostornima šolskiga poslopja ne mogla zdelati, sim vredništvo Novic prosil, de bi mi tistih 10 gold., ktere je po 4. listu neka rodoljudna gospa darovala, poslalo, de bi se šola v Kamni Gorici popolnoma zdelala in de bi jez po svoji moči to tako potrebno šolo iz njeniga še zmirej omahljiviga stanu povzdignil. Ker je bila moja prošnja vslišana, se zahvalim tukej očitno dobrotljivi šolski prijatlici za poslano denarje z obljubo, de jih bomo še do Velike noči v povedani namen obernili. / Juri Križaj, kaplan v Kamni Gorici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 8. 4. 1846

Gospod Jernej Uršič, fajmošter iz Kamnegorice na Gorenskimi, so poslali 6 breskev take debelosti, de grejo le 3 na 1 funt; škoda de so prenašlo zgnjile, de nismo mogli njih okusa presoditi. Razun teh so poslali: pešek posebno debelih marelc, potem 2 vodenici, 3 pozimske puternice in pa 5 jabelk nekiga posebniga plemena, ki se da brez vse prizadeve skozi 2 leti ohraniti, česar so nas gosp. fajmošter že pred 3. leti prepričali, ko so nam mesca Malitrvna za gostovanje presvitliga nadvojvoda Ivana taci 2 leti starih sladkih jabelk v Ljubljano poslali. Gospod fajmošter jih imenujejo Kamnogoriške sladke jabelka.

Imenovane jabelka imajo veliko vrednost in marsikteri sadjorejc si bo želel, tacih cepičev od gosp. fajmoštra dobiti, ki mu jih bojo ta ljudomili gosp. domorodec radi podarili.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 11. 1846

1848

Dopis z Gorenskiga. Gorencam se je letašnja letina prav dobro obnesla. Perdelali so toliko beliga žita in ajde, de malokdaj več. Posebno dobro pa se je naša stara prijateljica turšica skazala. Slišimo, de so jo lani in letas tudi že v Selški dolini in okoli Loke poskusili. Prav dobro se jim vede, in kmetje obetajo, de je ne bojo več opustili. Vsim Slovenskim krajem, kjer dozdej turšice še ne sadijo, svetujemo, de naj jo prihodnje leto poskusijo. – Tudi perstnina: repa, korenje, pesa i. t. d. je dobro obrodila. Samo krompir, ta nas je spet za praznik naredil. Nekterim je še bolj sognjil kakor lani. Posebno na Selški strani. Sploh je govorica, de bojo ljudje drugo leto manj krompirja pa več turšice sadili. – Za sadje letas ni bilo zlo dobra letina. Vender smo ga za sprot zmirej dovelj imeli. Za sušili je bilo pa češpelj nar več. – Kar živinsko klajo zadene, so svisle večidel do verha naložene. Toraj se ne bojimo, če tudi dolga zima pride.

Desiravno je letas po Gorenskimi streli pokala in tudi semtertje kaj požgala, nas je vender dobri Bog celo leto nesrečne toče obvarova. Samo 16. dan tega mesca ob petih popoldne se pervleče černa megla iz Teržiškiga kota proti Kamnigorici, in toča se vsuje, de je bilo strah. Tode je le nekoliko minut šla, in tedaj ni veliko škode naredila. Še moram opomniti, de ta toča ni bilo okrogla, temuč je imela razne podobe. Nekaj je bilo plošnate, in dva palca dolge in široke; nekaj svetincam, križicam, žabam in drugim takim rečem podobne; nekaj pa je bilo turnčaste. Kmetje pravijo: »No zdaj se je spolnilo, kar je Šembilja že davno prerokovala, de bo robata toča šla.«

Končaje opomnim še nesrečo, ki se je te dni v našim kraji zgodila: Lenart Katrašnik, kajžar iz Zgornje Lipnice gre pred nekolikimi dnevi kostanj klatiti, pade z dervesa, in se tako zlo potolče, de je mogel čez tri dni umreti. Ljudem se nemore nikoli dosti perporočiti, de naj dobro gledajo, kadar so na drevesu, kam de stopijo. Vsakimu štomelju ni treba svojiga življenja zaupati. Te zgodbe pa zlast zato omomnim, ker je v ti hiši v kratkim času troje ljudi čudno smert storilo, ter se od ust do ust perpoveduje, de je ta kočura ravno tista, v kateri je njega dni Pustograška gospa otroka svojiga nezvestiga moža umorila.

V Kamni Gorici, 28. dan kozoperska 1848. / J. Uršič

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 11. 1848

1849

Zernje za slovensko zgodovino. Kamna Gorica. Skušnja uči, de se v našim narodu še marsiktero lepo zgodovinsko zernice le od ust do ust izročuje. Tudi se najdejo semtertje stare pisma in druge reči, iz katerih bi se marsikaj dalo v našo domačo zgodovino potkate. Se ve de je posebni poklic zgodovinskiga društva vesele in žalostne prigodke pretečenih in sadanjih časov nabirati in v svoje liste zapisovati, tode v veliko žalost vsili pravih domorodcov se vredništvo ljubljanskih zgodovinskih listov že dalj časa za reči poganja in buri, ktere je ravno toliko mogoče dokazati,

kakor de je dan noč ali pa noč dan. Dobro bi bilo tedaj, de bi prijatli mile domovine zgodovinsko blago pridno nabirali, in v enim ali drugim časopisu prihodnjim rodovom ohranjevali. Te misli pred očmi imevši sim tudi jaz nekaj taciga zernja po Gorenskimi nabral, kteriga tukaj dragim bravcam Slovenije podam.

Kdor se je svoje dni le količkaj z zgodovino naše domovine pečal, mu je znano, de je gorensko železo in jeklo že v starodavnih časih zlo slovelo in se v unkrajnorske dežele prodajalo. Če pa človeka želja obide, de bi zasledil, v kterim kraji na Gorenskimi so perve fužine za železo in jeklo bile, si revše zastonj glavo beli. Pa kdo se bo čudil, če se marsikaj pretečeniga več oslediti ne da? Saj so prihruli barbarski narodi od vsih krajev sveta v slovenske dežele in so pokončali dela naših sprednikov. Desiravno mende tistih gorenskimi fužin, v kterih so že v prestarodavnih časih železo in jeklo kovali, nihče več zasledil ne bo; se najde vender več krajev, v kterih so bile že pred sto in sto leti fužine.

Med naj starji gorenske fužine se po pravici štejejo tiste, ki so stale pri izvirku Lipnice. Rečica Lipnica pa izvira blizo Vošeč, eno uro od Radolice in pol ure od Kamne gorice. Tukaj je goril tudi plavž. De je pri izvirku Lipnice res plavž stal, nam tole priča. Pervič se v tem kraji še dan današnji najde veliko žindre in kosci železa, če se kaj koplje. Pred sedmimi leti so dobili ravno tam tudi tri voze rude, ki je bila že za stopljenje pripravljena. Drugič ljudje še dan današnji v tem kraji travnike kažejo, na kterih pravijo, de se je voda za plavž nabirala.

Druge prav stare fužine so bile v Kovnici. Gonila jih je tudi Lipnica kakor une pri Voščah. Ravno na tistim kraji, kjer so bile nekdej fužine, je zdaj cajnarca gospoda Antona Tomana, teržaskiga kupca in sina rajnkiga gospoda Naceta Tomana. Pred tridesetimi leti so tukaj iz zemlje izkopali hrastov panj, ki je nekdej v kovniških fužinah bil. Iver je bil še dober so ga v sadanji cajnarci porabili. Tukaj še to opomnim, de ima kovniška cajnarca še zdaj pravico z Lipnico poljubno ravnati.

Blizo današnjiga Rožmanoviga mlina v Kosnici pa je bila nekdej cajnarca. Od te cajnarce ni skorej nič družiga več viditi, kakor ravnica, po kteri so rake šle. Pri tej cajnarci so bile berž ko ne tudi ješe za žeblije delati. To pričajo voglje in žebliji, kteri se tukaj najdejo, če se enmalo v zemljo koplje.

Kovniške fužine in njih zadeve bolj natanko popisati ni lahko mogoče, ker je 1828. leta strašen ogenj pokončal hišo gospoda Naceta Tomana in z njo vred vse pisma, ki so kaj od Kovnice govorile. De so bile pa v Kovnici resnično fužine, nam tudi to priča ker še dan današnji prebivavce tega kraja fužince imenujejo. Tudi se v Rožmanovim mlinu, ki že čez 300 let stoji, od ust do ust izročuje, kje de sta plavž in cajnarca stala. Kdaj de so se zdaj imenovane fužine začele, se ne da več natanko izvediti. Ustno izročilo pravi, de so bile Kovniške fužine nekdej svete Heme, ktera je tudi v Bohinji fužine imela. Pred 500 leti so slišale te fužine nekim Laham, ki so bili s posestniki sadanjiga Pustiga grada v španovini. Po tim jih je imela baronka Katarina Lambergova. Leta 1550 jim je dal cesar Ferdinand I. fužinski red, ki je imel 36 paragrafov. Za ta red so fužine cesarja prosile, de bi bil enkrat konec prepira, ki so ga fužine z grajšinskimi oskerbniki imele.

Ko so sčasama ljudje poprej imenovane fužine zapustili, so se jeli počasi proti sadanji Kamnigorici pomikati. To se bere v Valvazorjevi Ehre des Herzogthums Krain v I knjigi na 394. strani. Tako je sčasam postala Kamnagorica. Kamnogoriško cerkev, ki je presveti Trojici posvečena, so jeli 1648. Leta zidati.

Gruntni kamen je položil prečastiti gospod Miha žlahtni Kumberg, ljubljanski prošt in škof in partibus. 1652. leta je bila ta božja veža dodelana in 14. avgusta 1656 jo je Bibenski škof, prečastitljiv gospod Franc Voccani blagoslovil. Sperviga je imela beneficiate, ki so bili radolški fari podložni. 14. Grudna 1751 pa je bila na faro

povišana. Sadanji farovž je bil še le 1760. leta sozidan. Poprej so duhovni v vasi stanovali v hiši, ki ima 34. številko, in kateri še zdaj stari farovž pravijo. 1806. leta so postavili pri cerkvi še mežnarijo, ki je zdaj tudi kaplanija, leta 1845 pa lepo prostorno šolo.

Tudi se pripoveduje, de so bili kdaj v tih krajih strašni gojzdi, katerih ni nihče posekoval. Po tih gojzdih je valenburška (pustograška) gospoda zverino lovila. Primeri se pa eniga dne, de se neki valenburški gospod v temnim gojzdu zgubi, de ni vedil ne naprej ne nazaj. Ko tako semtertje blodi, slori obljubo, de bo na tistim kraji, kjer se je zgubil, kapelco postavil, če mu bo Bog pomagal, de še enkrat srečno v Valenburg pride. To se zgodi, in grajšak da na ravno tistim kraji, kjer dan današnji kropška farna cerkev stoji, obljubljeno kapelco sozidati. Kar Valenburg (zdaj Pusti grad) in njegovo nje bližnjo okolico zadene, še to le opomnim.

1. Žlahten valenburški rod je že 1354. leta po Kristusovim rajstvu pomeri. Zdaj dobi grajšino Anže vitez Houensberški. V poznejih časih so bili lastniki te grajšine Katzensteinski grofi. Za njimi Lambergarji, in za temi grofi Thurni, katerim še zdaj razvaline tega grada slišijo.

2. Valenburški grad je okoli srede 16. Stoletja pogoril, in se od tistiga časa Pusti grad imenuje. Tačas je bil Ambrož grof Thurn njegov gospodar. Od ust do ust se izročuje, de je grof sam grad zažgal. Poglej gospod Tomanove glase domorodne, stran 112.

3. Spredniki današnjih zgornjih Lipničanov so bili po navadi sredniga veka oprode valenburških grajšakov. Berž ko ne so jim že prvi valenburški posestniki nekaj sveta blizo grada dali, de so si hiše in njive naredili. Ti so bili prosti tlake in drugih grajšinskih davšin. Toraj se še zdaj lastinarji imenujejo. Njih dolžnost je bila v Valenburg na stražo hoditi, in ga v nevarnosti braniti, ob času vojske se z gospodam na vojsko podati in če so koga k smerti obsodili, ga na morišče spremiti. To se je zadnjikrat okoli srede 18. stoletja zgodilo, ko je bil neki laški tihotapec (kontrabantar), Dominik po imenu, pri radolškim mostu ob glavo djan. Glavo je s tem zapadel, ker je bil v Mostah nekiga človeka ubil. Pesem od te zgodbe stari ljudje še zdaj pojejo. Poprej imenovanih lastinarjev je bilo pa 18. Sedemnajst jih je službo opravljalo, eden je bil pa napovedovavec. Napovedovavec pa ni bil zmiram ravno tisti, temuč so se tako verstili, de je vsako lelo drugi napovedovavsko službo opravljal. Ta navada se je pri njih do današnjiga dne ohranila. Ti lastinarji imajo namreč še zdaj navado, de je vsako leto eden izmed njih župan.

Če so bili v gradu na straži, ali če so v vojsko šli, so imeli sabljo in kopje. Ako so pa kako drugo grajšinsko službo opravljali, je bilo njih orožje palica, ki je bila z železarn okovana in je na verhu butico imela. Kopja in palice zdaj ni nobene več najti, ker so jih ljudje v orodje prekovali. Tode še veliko ljudi je živih, ki so jih z lastnimi očmi vidili. Sablje se pa še najdejo. Eno sim jaz pred nekolikimi leti kupil in v ljubljanski muzeum poslal.

Kar gradno stražo zadene, ljudje še dobro pomnijo, de sta vsako noč dva moža na straži bila. Tudi še ni dolgo, kar se je na pusto graški razvalini še tisto mesto kazalo, kjer sta stražnika stala.

V Kamni gorici na svetiga Matevža dan 1849. / Jernej Uršič, m/p, fajmošter.

Vir: Slovenija, 2. Kozoperska 1849

1850

Iz Gorenskiga. Razglasite "Novice", kako pridno se Kamnogoriška šola, nje neutrudljivi učenik Andrej Praprotnik in častiti katehet Anton Jerina, obnašajo, kako

da si ta dva gospoda neprenehama od leta do leta večji zasluge za njo nabirata. 26. avgusta zjutraj je bilo konecletno spraševanje v imenovani šoli. Popred je bila sv. maša, lepo peta.

Po nji se je spraševanje pričelo. Kako natanjko in serčno so gospodu učeniku keršanskiga nauka otroci odgovarjali in pričali, da jim beseda iz serca pride živa, občutena, ne le samo v glavo mertvo vtisnjena, ampak prihodnjimu življenju vedno zvesto vodilo! Potem so pridni šolarčki prebirali tako gladko in zapopadljivo, da jih je le veselje bilo poslušati, posebno pak ko so iz bukvic »miloserčnost do živali« trigovor tako pomenu primerno navglasovaje čitali, da se je bilo čuditi. Računili so tako prav in hitro, da je težko jim bilo slediti. Spise (pisma) vsake baže so vedili speljati tabko urno in gotovo, da ni bilo narmanjši napčnosti zavjeti. En fantič je posebno narek (diktando) tak izverstno, brez pogreška in s tako gotovostjo pisal, da se sme posebno pohvaliti. Razlaganje slovnice je vsim tako gladko šlo, da se je njih premedenost vredno skazala. In tako vse, vse, kar je mogoče, da se otroci v enim, v dveh k večimu v treh letih naučiti zamorejo, pri drugih mnogih opravilih, ki jih jim starši še doma pogosto naložujejo.

Kaj pak čem od izverstnih nabranih lepopisnih poskušinj reci, kaj od raznopisnih, kaj od računskih, kaj od narečnih? Vse je hvalevredno, njih za popadek, kakor izpeljava; prvi otroke o Bogu, o blaženstvu, o slavjanstvu, o pridnosti podučiva, drugi kaže njih marljivost. Neizrečeno veselje mi je v serca. igralo, vidi ti otročiče jasniga obraza, žarečih oči in prebrisane glave; njih marljivost me je do solz ginila. Tu pridite sem sovražniki šole in slovenščine s svojim ugovoram, da je otrokam ostudna in nekoristna, da jim je prijetnejši in koristnejši nemščina. Razkadilo se bode krivično vaše govorjenje kot megla o soncu, - o djanski koristi, ki se bode kmalo v zvišani omiki iz slovenskiga poduka pokazala. Sladak mora vonder biti spominj gospodu učeniku, de je blagostojnosti in izobraženja tolikanj otročičev temelj postavil!

Ko je bilo vse spraševanje redno dokončano, so gospod katehet naj pridniši učence in učenke očitno in sicer iz prav lično natisnjenih pervjoh brali. Perve slovenske so, in s stroški gospoda učenika natisnjene. Razvidi se iz njih, da je šola preteklo leto štela 160 učencov in učenk, katerih 69 na nedeljsko šolo spada; razvidi se tudi, da je že mladinska bravnica vstanovljena, ktero 106 mladih bravcov in bravk obiskuje in si v nji lepe nauke pridobuje. - Na zadnje je stopil en fanteč iz srede in je v kratkim prav milim govoru v imenu vsih. drugih hvalo in sladki občut izrekel, da si je toljkanj lepих vednosti pridobil; obljubil je, da hoče po njih prihodnjič živeli, in tak trud gospodov učencikov poverniti. Pričakovali smo zdaj hvalivniga odgovora in spodbade od predstojnih gospodov poslušavcov, ali ni ga hotlo biti - naj ga pa očitna hvala nadomesti! – To je napredovanje Kamnogoriške šole, ki še ne obstoji čez pet let. Zaslugo naj veči ima po raznih sostavkih v „Vedežu" dobro znani gospod učenik. Bog ga še dolgo tej šoli obderži, da se prav krepko vstanovi proti nemilim zaveranju šolskiga poduka. Privošili bi mu le boljši prihodke trudu in zaslugi primerne. Naj Vam, - častitljivi gospod! sladka vest in rodoljubje do mile matere Slovenije in do njeniga naroda vaše delo slajša, da bi lep izgled vsim učenikam z veseljem ostali!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 4. 9. 1850

Iz Kamne Gorice. Gosp. fajmošter Uršič so podelili konec šolskiga izpraševanja 12 nar pridnišim učencam in učenkam slovenske bukvice v darilo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 9. 1850

Iz Gorenjsiga 16. nov. Gorenci smo bili pa le spet zaperti, namreč: z leve strani Save nismo mogli z vozmi v Krajnj in Ljubljano kot pod gorami skoz Begne in Teržič, in iz spodnje desne strani nismo mogli z vozmi v Radoljco in v dolino kakor spet skoz Teržič in pod gorami, kjer Radoljški most, kteriga je še lani o vsih svetih povodinj pobrala, se še delati ni perčel; nad Posavcem se je bila pa roženkransko nedeljo velika cesta posedla in dotični gričik se je tako razrušil in umočiril, da je bilo nekej časa komej peš čez priti. En dober teden sem so pa že toliko prerili, de se s samci in drugimi nepreteškimi vozmi že skoz pride. Ali bo cesta tu kaj stanovitna kali? Javaljne, sem slišal ljudi semtertje se pogovarjati in pričkati. Mnoge misli so se zastran izpeljave velike ceste razodevale, kterih nektore sem pobral, in jih »Novicam« podam.

Nekteri menijo, de bi se nova cesta iz velike ceste v Teržič, od "Jana" naravnost proti Otoku speljala, ker tako bi bilo v dolino nar bližej. To je res, toda gerdi grabni, močirja in samota, po kterih bi cesta šla, in deljava posipa (šute) so tudi v prevdark vzeti. Drugi menijo, de bi se cesta le močirja nad Posavcam ognila, ker bi se dva mosta čez Savo naredila in vsa stara cesta bi ostala, tode dva mosta čez Savo sta draga in še negotova reč, ker Sava pod Posavcam zlo pod cesto bije in jo podmeljuje. Tretji menijo, de bi se cesta koj iz Nakelskiga polja za in čez Bistrico v Podnart spustila, (v tem primerleji bi se ognila vsim štirim hudim klancom : Bistriškemu ali Jurčkovimu, Osranku, Gobovcu in Dobropoljskima, kteri so na vse strani dovolj nevarni in zamudni), ali pa, če se že hoče Bistriški most in stara cesta ohraniti, iz Podbrezja v Podnart, kamor bi se dala tako speljati, de bi ne imela eniga pavca pada na sežinj. Od Podnarta bi šla za Rebrijo, kjer je zgolj pešenoškálnata zemlja, ali nad Kamnogorico na Radoljco, ali pa skoz Lancovo na Lesce. Se ve, de bi bilo tu noviga mosta čez Savo treba. Ta cesta bi bila iz doline scer en malo ovinčna, pa bi bila večidel ravna in med hišami, približala bi se slovečima fužinarskima tergama Kropi in Kamnogorici, in pa neizsekljivi llovci, ktera Gorensko stran z dervmi in ogljem zaklada , in ktere les - v Terst izvožen in v barke podelan - menda le po vsi h morjih plava. Tudi bi morebiti nar manj stroškov htevala in jih nar pred povernila. – Vender kakor o družih tako je tudi o ti reči: kolikor glav, toliko misel, in vsaka ima po svoje prav, in če ne družiga, saj leto: per cestah je zaslužik in še marsiktera zložnost.

Letina je bila bolji , kakor smo so je o spomladi nadjali. Ozimina nam je bila pozebla. Vse smo mogli o spomladi vnovič obsejati. Za seme in jed vse kupovati, nam je o spomladi kej terda bila, vender se je jarina dobro obnesla. Godilo se nam je kakor tistim, od kterih psalm pravi: „Jokali so, ko so semena sejali; pa z veseljem bodo prišli snopja nosit". - Krompir je scer še gnjil; pa je bil vender bogatej kot ene leta sem. – Ajde smo le malo dobili. Čebele so bile tako lahke, de bo komej pleme ohraniti. Otavo so nam deževja in povodnji večidel spridile. Ozimine nismo veliko sejali, nekej zavolj pomanjkanja semen, nekej za volj vedniga deževja in nekej morebiti tudi iz strahu pred prezgodno in prerokovano hudo zimo. - Kar smo pa vsejali, se lepo vrastuje. Bog z vami in z nami!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 11. 1852

1856

Unkraj Podbrezjij se zgubi cesta v smrečje in kmali se znajdemo na verhu gobovškega klanca. Na desno derži zopet stranska mala cesta skoz gojzd in memo Kovora v Teržič, kamor se dospe v dveh urah; velika cesta pa se okrene na levo in

se spusti po zlo zlo stermem klanecu navzdol. V sredi tega klanca pa se cesta vnovič cepi. Obedve poti, ki se tu ločite, nas zamorete pripeljati v mesti.ce Radoljco, katero hočemo tudi mi pogledati, dasiravno leži nekoliko v stran od velike ceste. Po kateri strani se tedaj hočemo podati? — Kar daljavo zadene, je popotnikom, ki gredo proti Bledu, skoraj vse eno, iti po eni ali drugi, zakaj pot, ki derži tu na levo, kakor tudi tista, ki se gori pod Otokom od velike cepi in derži proti Bledu in Bohinji, se v Radoljci zopet sklenete. Edini razloček skoraj bi utegnili biti ta, da je velika cesta lepša od stranske, pa — kaj bomo ugibali, — pogledjmo obedve, bomo še bolj Gorensko spoznali.

Sledimo nar poprej veliki cesti. Pelje nas ona na desno doli v obrežje Save in tik ob taisti gori proti Po s a ve u, kjer desno in levo obrežje Save veže most, kterega vasi iz okolice na lastne stroške napravljajo. Cesta se tu okrene zopet nekoliko na desno, in farno vas Ljubno na stermem griču pustivši pelje naprej, kjer pri potoku, ki priteče od Doberča verha, se prične zopet stermiti klanec, verh kterega v lepi ravnini stojite v mali daljavi ena od druge vasi: malo in veliko Dobro polje. Malo tje nas pelje zopet mali klanček v razprošteno okolico mošniško, kjer se kmalo tam vstric vasi Mošinj ločite cesti. Desna ali velika derži proti Otoku, kamor se zdaj kmali pride, in kjer je druga poštna postaja na gorensko-beljaški cesti; leva, stranska pa derži proti Radoljci, kamor se dospe od razpotja v kaki pičli pol uri. Na celi poti se nam kaže mestice Radoljca in zadej bleska okolica, prava Švajca kranjske zemlje.

Leva cesta, ki se sred gobovškega klanca od velike loči, nas pelje tudi, enako veliki, k bregu Save, katero pri Podnartu prestopimo. Gori okoli nas vodi zdaj memo farne vasi Ovsiš, ki stoji na levo, skozi bolj samotno dolino; v dobri uri se loči stranska leva pot proti Kropi, kateri terg nam vendar v levi dolinici skrit ostane, akoravno je do gor le dobro četertinko ure; desna pak pelje proti Kamni gorici. Kamna gorica, kakor tudi Kropa ste obedve fužinska kraja. Kropa ima dvoje fužin s plavži, mnogo cajnarc in tu se združuje vsake baze žebļjev paženskih, konjskih, čevļjarskih itd. Kamna gorica ima sicer le eno fužino s plavžem, pa v oziru napredovanja kropiško delec prekosi. Kamna gorica je dosti prijazen kraj. Na levo jo obdaja visoka Jelovica, na desno pa prav nizki bolj pešeni griči, od tod menda ime njeno: Kamna gorica. Hiše so lepe, tudi cerkev, farovž in šola; vse na levem gričku nad fužino stoji in je vse prav lično in snažno. Prebivavci se pečajo z izdelovanjem žebļjev večje baze, so prav zlo marļjivi, in vkljub težkega dela zali in krepki ljudje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 2. 1856

1857

Ljudje so bili letos zelo zdravi; razun nekaj otrok jih je prav malo bolehalo in pomerlo. In ravno zdravje je naj večji blagor za vsaki kraj in za vsako hišo. Vsim je še znano, kako je pred dvema letoma razsajala in morila neusmiljena kolera na Gorenskem v Kamni gorici, kjer je nikoli pozabili ne bodo. Ondotni mnogospoštovani gosp. fajmošter Jernej Uršič, ki so takrat z vsimi svojimi telesnimi in dušnimi močmi neutrudeno pomagali svojim ubogim ovčicam domačim in sosednim, so letos v hvaležni spomin napravili v cerkvi dve lepi podobi sv. Ane in Sv. Roka; tudi lep, posreberjen svetilnik (lustev) visi zdaj v oni namen v cerkvi. Zanaprej mislijo tukaj tudi podaljšati pokopališe, in potlej bo kamnogoriška cerkev, ker ima tudi že lep s kositarjem pokrit turn, znotraj in zunaj prav lepa in lična hiša božja.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 18. 11. 1857

1858

Darovi za Vodnikov spomenik:

Janez Toman, fužinar v Kamnigorici

2 fl. (7.4.1858)

Jakob Ukmar, učitelj v Mošnjah

30 kr. (5.5.1858)

Henrik Kahl, fajmošter v Kropi

2 fl. (2. 6. 1858)

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1858

Sejmi na Krajskem (za navadno leto 1858):

V Kamni Gorici, na s. Lovrenca in s. Barbare dan.

Vir: Koledar slovenski za navadno leto 1858

1859

Zgodovinske reči – Spisal P. Hicinger. Na Gorenskem je bila pred 300 leti blizu Radoljce pod Jelovico razun Kropo in Kropo še tretja sloveča rudarija in kovačija, namreč Kolnica. Cesar Ferdinand I. je 3. jan. 1550, kot lastnik radoljške grajšine, posebno rudarsko postavo dal za Kropo, Kamno gorico in Kolnico skupaj. (Valvazor b. 3, str. 383). Stala je pa Kolnica slabo uro višje od Kamne gorice v zaperti dolini, iz ktere Lipnica izteka; zdaj ondi stoji le še malen, ki se še vedno pravi v Kolnici. Že o Valvazorjevem času ni bilo več sledu od ondašnih kovačij in rudarij, ves kraj je bil namreč že posut. Kakor so pripovedovali ljudje, ko sem bil ondi, je nekega dne bil prišel strašen naliv; grozovita povodenj je s hribov navalila kamnja, sipe, persti, ter je razdjala in zasula ves kraj. Še zdaj se lahko spozna, kako je povodenj hudo razsajala; zakaj čez in čez po dolini se še kažejo jame in nasipi iz kamnja, peska in persti, ki so malo pripravi za rast in obdelovanje, ravno tako, kakor hude povodnje svet navadno pokvarijo. Morebiti je o tem kaj bolj natančnega zapisano v kakem radovljiškem arhivu.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 6. 1859 / Nekdanji potresi in posipi na Slovenskem (P. Hicinger)

Iz Kamnegorice 22. okt. Njih ekscelencija naš preljubljeni deželni gospod poglavar grof Choriinsky so letos našo skrito dolino zaporedoma dvakrat obiskali. Preteklo je še le malo dni, kar so na svojem uradnem potovanju po skerbem ogledu boljših tirov za krajše in boljše ceste ob Bistrici in Savi se peljali skoz Kamnogorico v Radoljco; kar 15. dan t. m. zjutraj ob desetih se zopet iz Krajna pripeljejo k nam. Vse se poprašuje in ugibuje, kaj da pomeni tak slavni dohod, kar pošljejo po župana gosp. Ivana Toman-a, in mu razodenejo, da so prinesli seboj od presvitlega Cesarja gosp. fajmoštru Jernej u Uršič-u za zasluge njegove podeljeni zlati križec s krono, ktere ga mu hočejo sami pripeti na persi, in da naj to podeljenje se obhaja dostojno. Podali so se v ta namen z županom, z gosp. kaplanom in drugimi gospodi ob enajstih v farovž in so po prijaznem sprejemu podali gosp. fajmoštru zlati križec s sledečimi besedami: „ Veličanstveni Cesar Vam podele to znamenje po meni. Petdeset let ste delali in se trudili zaslužno v duhovnem poklicu. Skazali ste se posebno pa tudi v letih 1817 in 1855, ko v prvem je huda lakota, v drugem grozovitna kolera morila ljudi, djanskega pomočnika in prijatla nesrečnih. Hvala Vam za to! Velika radost igra mi v sercu, da Vam plačilo in znamenje zaslug ter dopadajenje presvitlega Cesarja zamorem pripeti na milo Vaše serce. Da bi še mnogo in mnogo let ga nosili zdravi in veseli !" -

Zasvetel se je križec na fajmoštrovih persih in zagermeli so možnarji s Kamnegorice. - Na to odgovore gospod fajmošter: »Iznenaden in presvitlega veselja osupnjen zamorem le obstati, da tolikošnega češenja se ne vrednega cenim. Kar bil sem koristen cerkvi, državi, človeštvu, zgodilo se je zgolj iz dolžnosti. Spolnoval sem jo rad po svoji moči, in jo bodem do zadnjega dihljeja. Sprejemite, svetli Gospod, blagovoljno mojo gorčo zahvalo; poročite jo milostljivemu Cesarju z obljubo, da kakor do zdaj bodem zanaprej pošiljal iskrene molitve do Večnega, da izliva svoj blagoslov na Njih Veličanstvo, njih visoko rodovino in celo državo! Bog jih ohrani!" In zagermeli so zopet strelovi. Opoldne so povabili prečastiti gospod poglavar vse deležnike imenitne slovesnosti v gostje v gostivnico žlahnega gosp. Kapus-a. Prijazno so se pogovarjali z vsemi pričujočimi; na posled povzdignejo čašo na srečo in zdravje gospod fajmoštra - in župana, ki sta povzela zdravico in slavo in češčenje premilostljivega Cesarja, deželnega poglavarja in njih rodovine častite. Pri vsakem "živio" so zajemno zagermeli strelovi, in so oznanovali preveseli dan častitega gospod fajmoštra, ki so letos 24. avgusta praznovali 75. god in zlato mašo. Imenitni dan hvaležnim Kamnogoričanom ne bode več zginil iz serca in spomina! - Ob treh popoldne so se odpeljali slavni gosp. poglavar iz Kamnegorice, kateri so se skazali toliko ljubeznjiv. Peljali so se čez lepi, po njih dovoljenji zidani novi most v Kamnigorici in memo nove zložne in prekrasne ceste, ki se ravno dela po njih ukazu pod pustim gradom namesto presterme in vkretne. Serčna hvala naša jim za to, pa tudi skerbnemu kantonkemu predstojniku gosp. Koširju in pa gosp. inženirju Souvan o. Velika dobrota je ta cesta posebno nam, ker po nji dobivamo mnogo železa in oglja, - večja pa utegne biti še Radoljčanom, če bi kdaj velika cesta se imela preložiti.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 10. 1859

1860

Sejmi na Krajskem (za navadno leta 1860):

V Kamni gorici, v Radoljskem kant., 10. avg. in 4. dec.

Vir: Koledar slovenski za navadno leto 1859-1862

Iz Kamne gorice, 2. sept. Včeraj smo z veliko slovesnostjo pokopali ljubljene našega fajmoštra gospoda Jerneja Uršiča, tudi bravcom »Novic« dobro znanega, sploh visoko spoštovanega gospoda.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 9. 1860

1861

Imenik visokočast. In čast. g. g. naročnikov (Učiteljski tovariš): Paul Zore, uč. v Kamni gorici

Vir: Učiteljski tovariš, 1. 7. 1861

Pisma slovenskega turista III. ... »Slišite! voz že eno uro čaka; zadnji čas je, da odrinemo, ako hočemo danes še iz Radoljce naprej; kam ste tako zamaknjeni?« - mi reče voznik, ki že ves čas nejevoljen odhoda čaka. Hajd na voz in naglo smo derdrali v dolino proti savskemu mostu in naprej po novi cesti v Kamnogorico in Kropo. – Nove ceste, to so tudi važen, sila važen predmet za turista, pa hočem to reč pozneje omeniti, ko bodem o Notranjskem govoril.

Kakor je znano, se v Kamnogorico iz Radoljce v eni uri pride. Kamnagorica bi rekel, je predterg Kroke; tu ti kladva ropotajo, da je kaj! Kamnagorica je rojstni kraj našega slavnega dr. Toman-a, za ktereга voljo tudi v vsakem kotu »Prešo« najdeš, menda zato, da Kamničanji vsacih 14 dni kaj več od »Tomanije« slišijo, ktera ima »per consequentiam rerum naturae« v Kamnigorici zibelko.

O Kamnigorici bi se dalo marsikaj pisati, da pivo (ol) kuhajo, kakor kane, itd., al »Preša« mi je s »Slovenencongressom in Veldes« tako zlo želodec pokvarila, da nisem mogel prav razločiti, ali je njih fabrikat dober ali ne. ...

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 10. 1861

1862

Iz Kamnegorice, 2. sept. A. žl. K. – Včeraj smo sklenili tukajšno šolsko leto. Prepričali smo se pri končnem izpraševanju, kako izvrstno so izurjeni učenci v vseh vednostih, v katerih se mladež v ljudskih šolah po deželi podučuje, kar je toliko bolj hvale vredno, kar je bilo obilo truda treba 182 učencov in učenk na tak stan vednosti pripeljati. Zavaljo tega pa gre hvala posebno našemu nevtrudljivemu učeniku gosp. P. Zoretu in gosp. kaplanu Jož. Sterbencu. Če ima učiteljski stan že sam po sebi mnogo truda in britkosti, moramo toliko bolj grajati sirovo obnašanje nekterih nehvaležnežev, kateri z grenkimi besedami veliki trud učenikov poplačujejo. Al to naj jih tolaži, da vsake babure glas ne predere nebes!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 24. 9. 1862

1864

Železnic nam je treba. Gosp. Fid. Terpinc, predsednik kmetijske družbe, je načrtal pot, po kateri gre brez vseh over in težav železnica iz Ljubljane v Belak, tako-le: od ljubljanskega kolodvora gre proti Št. Vidu; odtod doli proti Savi do Medvod, kjer bi kolodvor na desnem Soričinem bregu; od Medvod gre prav zložno do Godešič blizo Loke, kjer bi bil kolodvor za Loko, Železnike, Poljane itd.: od tod gre čez soriško polje proti Drulovki pred Kranjem, zapusti gornje polje in se doli poda na desni Savini breg, kjer bi pred mostom v Kranji bil kolodvor; od tod gre poleg Save do gornje Besnice proti Podnartu, kjer bi postaja bila za Tržeč, Kropo, Kamnogorico, pod Radolco gre čez Savo in pri Bleškem mostu bi bil kolodvor za Radolco, Bled, Bohin itd.; potem gre na levem bregu naprej do Jesenic na Kranjsko goro, Belo peč in proti Trebižu se zasuče čez Arnoldstein v Belak brez vseh težav, tako, da na tej poti ji ne enega predora (tunele) ni treba.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 11. 1864

1866

Naročniki Mohorjevih knjig:

Kamna Gorica. Vovk Janez, [fajmošter](#); Jož. Sterbenc, [kaplan](#).

Vir: Koledarček družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1866

Po politični razdelitvi od 1817. Leta je kranjska dežela imela le 125 glavnih občin: in sicer na Gorenjskem (v ljubljanskem okrožji ali kresiji) 48, na Dolenskem (v

novomeškem) 57, in na Notranjskem (v postojnskem) 20. Podobčin ali sosesk pa je bilo v ljubljanskem okrožju 347, v novomeškem 379, in v postojnskem 106 – v vsem skupaj 886. Ta sestava občin je veljala do leta 1848

Glavne občine v Ljubljanskem okrožju (1817-1848): 42. Radoljica s 3078 dušami; podobčine: Hraše, Žerovnica, Zabreznica, Doslovče, Lancovo, Radoljica, Predtrg, Nova vas; 43. Begnje s 3208 dušami; podobčine: Zapuže, Begnje, Otok, Mošnje, Brezje, Ljubno, Leše, Srednja vas; 44. Kropa s 2879 dušami; podobčine: Kropa, Kamna Gorica, Češnica, Dobrava, Zaloše.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 4. 1866

Iz Kranjskega (volitve novih županov). C. k. deželna vlada naznanja, da so volitve novih občinskih (srenjskih) odborov na Kranjskem dovršene. Novi župani v okraji Radoliškem: V Radolici Hijacint grof Thurn-Valsassina, v Lescah Matevž Brencce, v Begnjah Matija Kralj, v Lancovu Jern. Volk iz Brd, v Kamnigorici Albert Kapus vitez Pihelsteinski, v Kropi Janez Zupan, v Ovsišči France Stritih iz dolnje Dobreve, v Mošnjah Jan. Avsenik iz Otoka, v Predtrgu France Lotrič.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 10. 1866

1867

Naročniki Mohorjevih knjig:

Kamnagorica. Bernik Lovro, [fajmošter](#), Sterbenec Janez, kaplan, Šusteršič Reza, [posestnica](#), Neža in Mina Šusteršič, [učenki](#), Šusteršič Marija, Šusteršič Jera.

Vir: Koledarček družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1867

1868

Naročniki Mohorjevih knjig:

Kamna Gorica. Bernik Lovro, [fajmošter](#), Šuštaršič Reza, Šuštaršič Mica, [fužinarici](#).

Vir: Koledarček družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1868

1869

Naročniki Mohorjevih knjig:

Kamna gorica. Bernik Lovro, [fajmošter](#), Šusteršič Marija, Šusteršič Terezija.

Vir: Koledarček družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1869

Iz Kamnegorice, 12. apr. – Sopot je domovina izgubila mnogozaslužnega, poštenega rodoljuba! Po kratki bolezni umrl je 9. t. m. gosp. Janez Toman, tukajšnji fužinar in posestnik v 56. letu svoje starosti, brat našega slavnega dr. L. Tomana. Na njegovi prerani gomili joče zapuščena vdova z 4 otroci in ostalo rodovino. Mož bistre glave in blagega srca, delaven od zore do mraka za povzdigo domače obrtnije in kmetijstva, zapustil je lepe spominke truda svojega. Skrilni lom v selski in poljanski dolini, ki ga je on najdel, odprl je tem krajem zdatnih dohodkov, mnogim delalcem naklonil kruha. V gorenjskih gozdnarskih zadevah dobro izvedenega moža pogrešali bodo Gorenci, ki so pri njem sveta iskali in ga tudi dobili. Zbornica obrtnijska ga je izvolila za svojega svetovalca, družba kmetijska za svojega uda. Kamnagorica ne pomni še tacega

častnega pogreba od njegovega. Iz bližnjih in daljnih krajev privrelo je na tisoče ljudstva, zadnjo čast skazat občespoštovanu možu. Iz Ljubljane in Kranja so šli čitalčni, in iz Radolice drugi pevci v nedeljo v Kamnogorico, da bi peli na grobu rajncega. Naj v miru počiva blagi domoljub!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 14. 4. 1869

(G. Ivan Toman), brat državnega poslanca, rudnik in posestnik v Kamnji Gorici, je nedavno po kratki bolezni na mrtudu umrl. Pogreb je bil sijajen in je mnogo častiteljev ranjkega iz Ljubljane, Kranja, Radoljice in bližnje okolico spremilo obče spoštovanega moža na njegovi zadnji poti.

Vir: Slovenski narod, 15. 4. 1869

1870

Iz Radolice. 18. sveč. (Slovenci posnemajte prebivalce Kamne gorice!) Potovanje po Gorenjskem sem prišel tudi v Kamno gorico, rojstni kraj našega neutrudljivega borilca za narodno stvar. Povedal sem g. Janezu Toman-u, ondašnjemu fužinskemu posestniku, zakaj da sem prišel, in glejte! v kratkem času vedelo je za to vse fužinarstvo. Prišlo se jih je vpisat v podedovanjska društva še isti dan 34. Večidel so vpisali starši svoje otroke, vedoči, da jim drugače ne bodo mogli nič prihraniti, ker se le od tega žive, kar s kladvom v roci zaslužijo. Plačali bodo po krajcarjih lahko, in čez 15 let bodo dobili vendar lepe denarce skup. – Da bi pač vsak oče posnemal Kamnogoričane, ki so pri prvi priložnosti pokazali, kako zelo skrbe za prihodnost svojih otrok! – Ob enem naznanjam tudi, da zastop »Slavije« so prevzeli naslednji gospodje: Za Škofjeloški okraj Blaž Mohra, za Kranjski okraj Jože Cuzak, za Kropško okolico France Pirc in za Radoliški okraj Janez Toman. / Jan. Jereb, uradnik in organizator »Slavije«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 2. 3. 1870

Pismo bolnega dr. Tomana. (Dr. Toman) je žalibog res naprej čutil hudo dolgo bolezen svojo, zarad ktere se je v poslednjih volitvah odločno odpovedal vsakovšnemu poslanstvu za zdaj. Da bralci naši resnico izvedo, kako da gre velezasluženemu našemu ljubljencu, naj jim iz prijateljskega njegovega pisma prepisemo sledeče vrstice, ki nam jih je pisal iz Rodaun-a, kake 2 uri od Dunaja: „Jaz sem še zmirom večidel v postelji. V pondeljek (4. dan t. m.) so me leže iz Beča sem pripeljali, in zdaj me lepše dni na zrak nosijo; ali moja moč, moje zdravje se neče prav vrniti nazaj. Če bode šlo redno, bodem v enem in pol ali dveh mesecih še le mogel "mirno" po "ravnem" hoditi. To je resnica o moji bolezni, ne pa druge čenčarije dunajskih časnikov, ki me enkrat "zgubljenega", enkrat "zdravega ozanjujejo". ("Nov.")

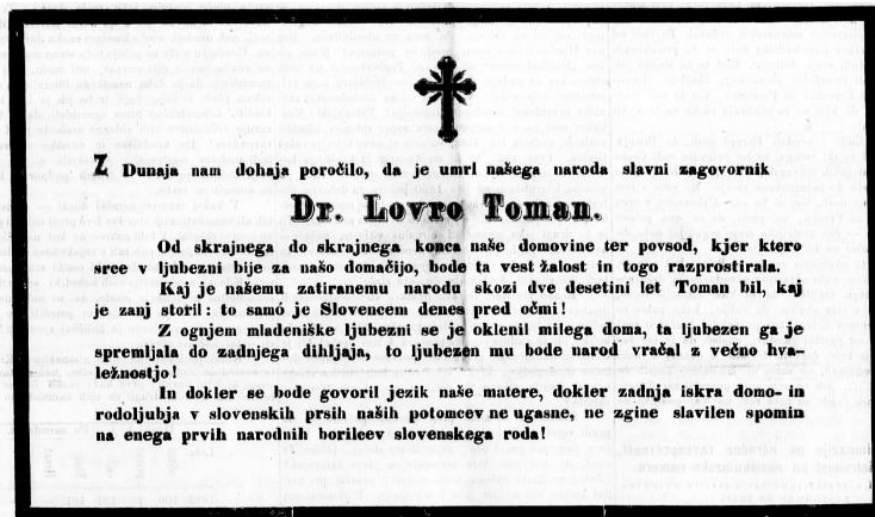
Slovenski narod, 16. 07. 1870

Bolezen dr. Tomana. Dr. Toman, ki je že več tednov v Rodaunu pri Lizingu, je zopet zelo bolan. Zdravniki so se posvetovali o njegovem stanju, a so malo tolažljivga našli; akutna bolezen v želodcu se ga je lotila in se noče umakniti. Prvi zdravniki glavnega mesta in skrbna postrežba globoko ginjene soproge dosedaj niso mogli odstraniti hudih bolečin. Morebiti pomaga čas in narava!

Slovenski narod, 02. 08. 1870

Zadnji dnevi dr. Tomana. (Gospodu dr. Tomanu) je vendar spet toliko odleglo, da je upati, da se popolnoma ozdravi. Tako so glasi sporočilo g. Pirca, ki mu je že v Radoljci zdravnik bil in kterega je pretekli teden dr. Toman v Rodaun v posvet k sebi poklical. Po prsni in očesni bolezni se je prav hudo oglasila njegova starodavna želodčina bolezen, in to je pohujšalo zdravje njegovo. - Tako poročajo zadnje „Novice“. Nam se je v četrtek pisalo iz Gorice: „G. J. ... jo dobil telegram, da je dr. Toman na zadnjem koncu.“ Iz srca želimo, da bi bile „Novice“ takrat bolje podučene.
Slovenski narod, 13. 8. 1870

Telegram o smrti dr. Tomana. (Dr. Lovro Toman.) Iz Dunaja se nam je 17. t. m. telegrafiralo: „Truplo ranjkega Tomana so denes oh 11. uri ponoči odpelje iz Liesinga, pride jutri ob 7. uri zvečer v Ljubljano. V petek se odpelje iz Ljubljane v Kamnjo gorico, kjer ga bodo ob 8. uri zvečer položili k večnemu pokoju.“
Slovenski narod, 18. 8. 1870

Slovenski narod, 18. 08. 1870

Prevoz trupla dr. Tomana. (Truplo dra. L. Tomana) se je kakor beremo v dunajskih listih - iz Liesinga - prav častno spremilo na pot v njegovo domovino. Na mariborskem kolodvoru so ga sprejeli tukajšnji rodoljubi, ki so mu globoko ginjeni venec frišnih cvetlic z napisom: „Slava Tvojemu spominu“ poklonili kot vidljivo znamenje visocega spoštvanja.
Slovenski narod, 20. 8. 1870

Tomanov pogreb. Z Gorenjskega - J. P. (Tomanov pogreb). Tako veličastnega in - kar je veliko več - tako presrčnega in ginljivega pogreba pač še ni doživela gorenjska stran, kakor ga je videla dne 19. t. m., ko so vsej Sloveniji priljubljenega dr. L. Tomana peljali k večnemu počitku v Knmnogorico. Od Ljubljane, kamor je prišlo truplo iz Rodavna, do omenjenega trga, rojstvenega kraja rajnega Tomana, je bil slavnosten sprevod. Po vseh cerkvah ob veliki cesti in blizo nje so zvonovi milo oznanovali, da se mrtvaški voz bliža. Ljudje so popuščali delo na podeh in hiteli na cesto. Po dve in še več ur so čakali sprevoda, čudno je prijelo marsikterega, ko jo ugledal trugo, kjer počiva srce, ki je tako goreče bilo za slovenske svoje brate, in

solze so mu oblile obraz, solze, ki naznanujejo več nego dolgi govori. Ginljivo je bilo videti na desni in levi trume priprostih prebivalcev. Kar je pa moglo z doma, odpeljalo se jo v Kamnogorico. Kljubu jako deževnemu vremenu - lilo je skoro ves dan - je prihitelo tje veliko naroda; duhovnov je bilo 22 med njimi staro, sive glave, ki so prišli poslednjo čast izkazat vernemu sinu cerkve in ljubljencu naroda slovenskega. Ob šestih popoldne se vzdignejo z narodno, črnim florom tužno ovenčano zastavo učenci in učenke, poslednje v belih oblačilih in s črnimi pasi in čezramniki, potem tržani in duhovniki, vsi s svečami, kake četrt ure mrtvaškemu vozu nasproti. Med petjem in zvonjenjem smo ga peljali v „kotiček miru“, kjer je rajni sam želel počivati; dolga vrsta kočij iz Ljubljane, Kranja, iz družin bližnjih krajev, vrli Sokolci Ljubljanski, pevci Kranjski in množica duhovnega in svetega stanu iz Radolice in drugod so ga spremili. Pretresljiv je bil prizor, ko se ustavi mrtvaški voz pred rojstveno hišo, ko vzdignejo z njega še krasnejšo s prelepimi venci kar obsipano trugo in sokolci zapoje žalostinko. Svitle solze zaigrajo rodoljubom v očeh in celo nebo iz za dežnih oblakov se milo nasmehlja. Vrhunec žalosti pa je dosegel pogreb na pokopališči. Opustite mi popisati te pretužne trenutke, srce mi trgajo! - Z venci obsuti grob v gorenjski Kamnigorici glasno kliče, v srcih tisoč in tisoč domoljubov pa milo odmeva: Slovenija žaluj, izgubila si enega najvestejših svojih sinov!

Slovenski narod, 25. 8. 1870

1871

Kamna Gorica. Bernik Lovro, župnik, Brlec J., duh. pomočnik, Šušteršič Tereza; Šušteršič Mica, Mertelj Andrej, Varl Valentin, Kapus Lovro, Tomaževic Anton, Arh France, Langus Nikolavž, Kapus Andrej, Ržen Matej, Grilec Peter, Kapus plemenita Pihelsteinska Ljudomila, Toman Kristina, Šušteršič Ana, Poznik Ana, Varl Marjana; Kapus Neža, Toman Marjana, Bohinc Marjana, Zupan Mina, Rihtaršič Mica, Žnidaršič Antonija.

Vir: Koledarček družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1871

Odbor za tabor v Lescah. Janez Avsenek, poštar in posestnik v Lescah, France Legat, posestnik v Lescah. R. S. Mihelač, knjigovez v Radoljici, Janez Toman, fužinar v Kamni gorici, Ivan Zupan, J. V. Zupan, C. Pibrovec, Fr. Poznik, posestniki v Kropi, Janez Sajovec, fajmošter v Mošnjah, ... Matevž Brenc posestnik in župan v Hrašah, Blaž Resman, strojar in posestnik v Radoljci, Albert Kapus pl. Pihelsteinski, posestnik in župan v Kamni gorici ...

Vir: Slovenski narod, 1. 4. 1871

Iz Kamnegorice na Gorenškem, 30. apr. (Tabor Gorenški.) Komaj se je razširila po našem okraji novica, da bode tabor v Lescah, in že je ni kočice, kjer bi o njem ne bilo pomenkov. Narod naš se je začel zavedati, on pretehtuje svoje sedanje razmere, se posvetuje o zadevi razširjenja svoje izobrazbenosti, premišljuje svojo bodočnost in začel je marljiviše skrbeti za svoje boljše blagostanje; na kratko rečeno: slovenski narod na Gorenškem se je začel v narodnih in političnih zadevah gibati. Kdor še ne priznava, da so tabori najboljši pripomoček za izbujo zavesti in politično omiko ljudstva, ta naj se potruži v naše kraje in naj stopi med priprosti narod, in prepričal se bo tega sam. Domače ljudstvo samo se že pripravlja za to, da vredno sprejme taborite in priljubljena sokolska društva iz Ljubljane, Kranja, Planine in Vipave, ki bodo pomogla v slovesnost tega dneva. Naznanila iz vseh krajev domače dežele, pa

tudi naznanila iz Primorskega, Koroškega in Štajarskega nam dajajo radostno upanje, da se 29. maja Slovenci iz vseh pokrajin zedinijo v podnožji častitljivega Triglava in visoki vladi enoglasno naše težnje razodenejo; in še več: čuli smo že tudi o pohodu nekterih Hrvatov in Srbov, da pokažejo, da ideja jugoslovenska ni prazna domišljija. Po vsem pričakujemo, da gorenski tabor, glede ljudske vdeležbe, ne bo zaostajal za taborom Vižmarskim. Da pa tabor ljudstvu bolj v spominu ostane, nameravajo ustanovitelji, kakor slišimo, ako jim bo čez taborske stroške kaj novcev ostalo, osnovati kako društvo, katero bode imelo namen za duševno ali materijalno blagostanje naroda skrbeti in s tem mislijo postaviti prvi duševni spominek narodnemu boritelju rajnemu dr. Tomanu, našemu rojaku. Bog daj le lepo vreme in gotovo sijajin bode tabor gorenski; zato že zdaj navdušeno kličemo: Živili taboriti v obličji velečastnega Triglava!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 5. 1871

1872

Kamna Gorica. Bernik Lovro, župnik; Berlic Janez, duh. pomočnik; Šušteršič Terezija, Bohinec Marjana, Zupan Mina, Šušteršič Mina, Toman Kristina, Kapus Ljudmila pl. Pihelsteinska, Šušteršič Ana, Poznik Ana, Varl Marjana, Kapus Neža, Znidaršič Antonija, Toman Marjana, Richtaršič Mica, Langus Nikolavž, Kapus Andrej, Vari Valentin, Kapus Lovro, Tomaževic Ant., Arh France, Režen Matevž, Griljec Peter, Polc Helena, Varl Janez, Ovsenek Terezija, Košir Tomaž, Pogačnik Matija, Vari Jožef, Pogačnik Matevž, Bohinec Rok, Rozman France.

Vir: Koledarček družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1872

(Iz deželnega odbora 7. junija.) Za bolnišnico v Kamni gorici je po želji ranjcega gosp. dr. Lovro Tomana njegova vdova gospa Lujiza Tomanova napravila ustanovo v znesku 8000 gold. v obligacijah ednotnega državnega dolga 5% obresti v srebru, katero je deželni odbor v svoje varstvo in gospodarstvo prevzeti sklenil.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 12. 6. 1872

Iz Kamnegorice (na Gorenjskem.) Dopis, kateri je prinesel „Ljubljanski Tagblatt“ v listu 11. julija t. l. pod nadpisom: „Iz Kropo“ je v trgu Kropi velik nemir zbudil; prvi povod razsrditosti Kroparjev je ta, da je dopisnik gole neresničnosti med svet trosil in si prizadeval. vrle in poštene Kroparje po vsem svetu kot fanatkarje razglasiti. Če omenjeni dopis od kraja do konca čitani, ne najdem ni družega, kot laž — kajti laž je, da je gospod Zupan na 2. dan julija vsakega leta praznik v čast matere božje posebno za Kropo osnoval, — resnično pa je, da Zupana še nij bilo med živim, ali vsaj se je še abc učil, ko so Kroparji že omenjeni praznik vsako leto obhajali. Kdo pa da je „die einsichtsvollere Bevölkerung Kropp's und der Umgebung“ kakor dopisnik omeni, katera bi bila gospoda Zupana pismeno prosila, da naj letos nikar v Kropo no pride zgoraj omenjeni praznik obhajati, — za te naj Bog sam ve — mislim pa da eden sam no reprezentira »die einsichtsvollere Bevölkerung“, katera anonimno gospodu Zupanu pisma pošilja in zapoveduje, da si ja nobeden ne predrzne 2. julija v Kropo juiti. V celem dopisu se pa surovost in neznačajnost dopisnika jasno izraza; — ali se ne pravi to, škandale provocirati? Res daleč smo prišli, — mi Slovenci ne bomo smeli več naših rojstnih krajev obiskati. — zadosti je, de se le neki ud ljubljanskega liberalnega kluba oglasi — revež — Slovenec — po tebi je, on ti zapove, da moraš pri domu ostati, ter se ne smeš ganiti. V pojasnilo tukaj omenim, da Kroparji vsako leto

2. julija obljubljeni praznik na čast matere božje obhajajo, zbog toga so si vsi gospodje duhovniki, kateri so v Kropi rojeni, za letos besedo dali, da pridejo 2. julija vsi domu v Kropo, ter bodo skupno s svojimi rojaki praznik obhajali: med temi duhovniki je pa tudi gospod Zupan, župnik pri stolni fari v Ljubljani, nad katerim dopisnik v „Tagblattu“ svoj srd in nesramnost raztresa. Vsa srditost in jeza poštenih Kroparjev proti dopisniku je pravična, — ali grdo in neopravičeno od Kroparjev pa je, da mene kot dopisnika v „Tagblattu“ sodijo, — s tem očitno kažejo, da ne čutijo nobene politične zrelosti v sebi, kajti Kroparji me vsi dobro poznajo, da sem Slovenec, in sram bi me bilo, ko bi jaz kot narodnjak s „Tagbl.“ le v kaki zvezi bil. Zato jaz tukaj pred vsem svetom izrečem, da jaz dopisa v »Tagblattu« 11. julija nisem pisal, in da o njem tudi nič nisem vedel, prej ko da sem ga v listu samem bral. / Rajko Špindler, tajnik.

Vir: Slovenski narod, 23. 7. 1872

(Iz Kamne gorice) se nam 28. okt. piše: Včeraj zvečer ob deseti uri, spravil je žalostni klic : „ogenj“, „gori!“ celo Kamno gorico na noge. V koncu vasi proti Radolici, se je brž ko ne po nemarnosti zanetil ogenj v eni hiši — in kmalu je bila tudi druga vsa v ognji. Le občni delavnosti prebivalcev, posebno previdenemu ravnanja g. Kapusa se imamo zahvaliti, da nij ogenj večje škode napravil, ter le dve hiši vpepelil. Kakor slišimo je bil en posestnik zavarovan, drugi ne.

Vir: Slovenski narod, 2. 11. 1872

(Iz Kamne gorice) na Gorenjskem, od koder smo zadnjič omenjali požar, piše se nam se, da je gospod Anton Toman, trgovec v Trstu, poslal 125 goldinarjev županu, da jih razdeli med potrebne pogorelce. Slava temu dobrotniku. Za varovan je bil samo en posestnik.

Vir: Slovenski narod, 5. 11. 1872

Iz Kamnegorice na Gorenjskem. – V 121. št. »Slov. Nar.« se je bralo med raznimi stvarmi, da je dne 27. oktobra meseca v Kamnigorici gorelo, in da se je bilo le previdnemu delovanju gosp. župana Kapusa zahvaliti, da se ogenj ni razširil ter le dve hiši vpepelil. Vsled tega sem jaz primoran, to trditev zgoraj omenjenega dopisa, bodi-si od kodar koli poslan, preklicati, kajti ne le jaz sam, ampak vsi Kamenčani in Kamenčanke so pri ognji pridno gasili, posebno pa moram omeniti gospode Janeza Tomana, Teodora Tomana, Šušteršiča starega in mlajšega, kaplana Janeza Berliča, Silvestra Pesjaka, Matija Pesjaka, Jakoba Varlna, Janeza Šebata in strojarske pomagače, kateri so prvi bili, da so gasilnico pripeljali in nevtrudljivo do zadnjega gasili, dokler ni bila odvrnjena vsa nevarnost. Ne morem si kaj, da ne bi povedal, da vredništvo »Sl. Nar.« dopis nekega gospoda iz Kamnegorice o tem ognji ni hotelo natisniti dati; zakaj ne, tega ne razumem; še bolj pa se čudim, da vredništvo še za plačo ni hotelo dopisa ponatisniti, ter je iz dopisa vzelo le stavek, da je gosp. Toman iz Trsta 125 gold. pogorelcem daroval ni ga v 128. listu natisnilo. / A. pl. Kapus

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 20. 11. 1872

1873

Kamna Gorica. Bernik Lovro, župnik; Brlec Janez, duh. pomočnik; Šušteršič Terezija, Bohinec Marjana, Šušteršič Marija, Zupan Mila, Kapus Ljudomila pl. Pihelšteinska, Poznik Ana, Vari Marjana, Kapus Neža, Toman Marjana, Rihtaršič

Mica, Langus Nikolaj, Kapus Andrej, Varl Valentin, Kapus Lovro, Arh Frančišk, Režen Matevž, Pole Helena, Ovsenek Terezija, Pogačnik Matija, Pogačnik Matevž, Bohinec Rok, Eman Frančiška, gospa Toman Marija, Šolar Matija, Šolar Agata, Tomažević Lovro, Šparovic Mica, Žvan Marija.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1873

(Iz Kamne gorice) na Gorenjskem se nam poroča, da tam griža vedno huje razsaja.

Vir: Slovenski tednik, 3. 10. 1873

(G. Janez Toman), trgovec v Trstu je daroval 50 goldinarjev za juho bolnikom na koleri v Kamni gorici na Gorenjskem.

Vir: Slovenski tednik, 24. 10. 1873

Kolera na Gorenjskem. Deželna vlada naznanja, da je kolera v Ovšicah in Kamnigorici nehala. Zbolelo je bilo 47 ljudi na tej bolezni, umrlo jih je pa 16, drugi so ozdraveli. Da se je bolezen zatrla, ima zasluge gosp. župan pl. Kapus, katerega sta gg. J. Toman in M. Pesjak na vso moč podpirala. Isto tako zdravnik V. Hen v Kropi.

Slovenski narod, 30. 10. 1873

(Kolera na Gorenjskem). Deželna vlada naznanja, da je kolera v Ovšicah in Kamnigorici nehala. Zbolelo je bilo 47 ljudi na tej bolezni, umrlo jih je pa 16, drugi so ozdraveli. Da se je bolezen zatrla, ima zasluge gosp. župan pl. Kapus, katerega sta gg. J. Toman in M. Pesjak na vso moč podpirala. Isto tako zdravnik V. Hen v Kropi.

Vir: Slovenski tednik, 31. 10. 1873

1874

Kamna gorica. Bernik Lovro, župnik; Šušteršič Terezija, Bohinec Marijana, Zupan Mina, Šušteršič Marija, Kapus Ljudomila pl. Pihelšteinska, Varl Marijana, Kapus Neža, Toman Marijana, Rihtaršič Mica, Langus Nikolaj, Kapus Andrej, Varl Valentin, Kapus Lovro, Arh Frančišek, Režen Matevž, Ovsenek Terezija, Pogačnik Matija, Pogačnik Matevž, Bohinec Rok, Rman Frančišek, gospa Toman Marija, Šolar Matija, Šolar Agata, Tomažević Lovro, Žvan Marija, Arh Marka.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1874

(Iz Kamne gorice) se nam piše: Šolstvo se tudi pri nas povzdiga, da kar je gosp. pl. Kapus prevzel načelnštvo krajnega šolskega sveta. Popravlil je šolsko sobo in podaril šoli krasno podobo cesarja ter se sploh marljivo trudi in skrbi za učne pripomočke itd. Posnemanja vredno.

Vir: Slovenski tednik, 18. 9. 1874

(Punt v Kamnigorici). Piše se nam 20. okt. iz Radovljice: »Sinoči, to je dne 19. okt. zvečer priletelo je kakih 300 kolačev nad učitelja v Kamni gorici in so hoteli učitelja kamenjati. Ko bi ne bilo k sreči g. Tomana zraven, slabo bi se godilo g. učitelju. Kaj je uzrok temu, poročal bodem kasneje. (Prosimo; kajti stvar se čudna in nam nerazumljiva zdi. Uredn.) Kje je omika? V Kamni gorici je bogme nij še!«

Vir: Slovenski tednik, 23. 10. 1874

1875

V Mohorjevem koledarju za leto 1875 ni naročnikov za Dekanijo Radovljica.

Blizu tam v kroparski smeri je bila rudna jama, poleg nje pa jamna bajta, v kateri so 11. marca 1875 našli Blaža Dobreta trdega in mrzlega. Miillner končuje v omenjenem delu takole opis rudnih jam na Pečeh, ki ga je dobil od Pibrovca: »Trdo življenje so imeli ti ljudje, polno nevarnosti, nadlog in pomanjkanja, a živeli so ga z vso predanostjo svojemu težkemu delu. V jamni bajti je pri mrliškem ogledu pokojnega sodeloval kot priča Adolf pl. Kappus, kamnogoriški župan in kot lovec, poznavalec Črnega vrha. ki je povedal Miillnerju: »Pri mrtvem smo našli kot edino zapuščino nekaj moke in zabele, v kruhu pa so se že zaredile miši.«

Vir: V spomin zadnjim rudarjem na Jelovici (avtor Jože Gašperšič)

(Originalen mož.) Iz Kamne gorice na Gorenjskem se nam piše: 11. t. m. našel je sin svojega očeta oglarja v gozdu Jelovici blizu planine »Vodice« v neki orglarski bajti, ko mu je nekaj prinesel, mrtvega na pogradu ležečega. Vse poskušnje istega k življenju obuditi bile so zastonj. Tudi vzrok smrti še nij znan. Omenjeni oglar se je tudi pečal z rudarijo in so ga imenovali po domače »prijatelja«. Od tod tudi ime njihovega rudnika, po okolici znana »prijateljeva jama« Kar iz njegovega originalnega življenja omeniti morem, bilo je taisto čisto samotno. Prebil je mnogo let v samotnej Jelovici, in redkokdaj prišel med ljudi, kakor pravi puščavnik. Pri ljudeh nij bil prav dobro zapisan, morda za to, ker nij iz daljnih hribov k božji službi zahajal. Ko sem ga pri nekej priložnosti na lovu na Jelovici obiskal, mi je vendar mej drugim rekel: »ob nedeljah in praznikih grem na visok rob, kamor se zvonjenje iz doline razlega in tam častim stvarnika, kakor se mi zdi.« Tedaj je bil mož nedolžno obrekovan. Zadnji čas je bil tudi zmirom bolehen. In tako je v gozdu živel in v gozdu smrt našel.

Vir: Slovenski tednik, 20. 3. 1875

(Divjega petelina) izredno lep eksemplar je v Jelovici v lovu g. župana pl. Kapusa ustrelil predvčeranjem ljubljanski lovec, znani trgovec g. Regoršek.

Vir: Slovenski tednik, 10. 5. 1875

(Za lovce.) Iz Kamne gorice na Gorenjskem se nam piše: S pomladjo se je vrnil zet lov, ki ga imajo pravi lovci za naj plemenitejšega, to je lov na divje peteline. Oni, kateri je že uže streljal divje peteline, ve, s kako pazljivostjo in s kakim trudom se divji petelin (Auerhahn) more zasačiti, in le malo lovcev je tako srečnih, da jim ta lepa žival pade kot žrtev njih lovskega truda. Tako srečen je bil mladi in neustrašljivi lovec, gosp. Adolf pl. Kapus iz Kamne gorice, zopet v nedeljo, tem več, ker je bil petelin, katerega je ustrelil izredno velik in lep. Dne 11. t. m. je zopet g. Regoršek iz Ljubljane prinesel petelina, katerega je ustrelil na Ilovici. Gospod Hariš iz Ljubljane bi bil pred par dnevi prav lahko ubil divjega petelina, ali ker se je ovi petelin baš plodil, je g. Hariš iz lovske galanterije in pravega lovskega duha opustil strel.

Vir: Slovenski tednik, 20. 5. 1875

1876

Kamna Gorica. Bernik Lovro, župnik; Zupan Jakob, učitelj; Bohinec Marijana, Zupan Mina; Kapus Ljudmila pl. Pihelšteinska; Kapus Neža, Varl Marijana, Toman Marijana,

Rihtaršič Mica, Langus Nikolaj Kapus And., Vari Valentin, Kapus Lovro, Režen Matevž, Ovsenek Terezija, Pogačnik Mat., Pogačnik Matevž, Bohinec Rok, Rman Francišek, Šolar Matija, Šolar Agata, Tomaževic Lovro, Arh Marko, Šušteršič Ana, Vari Janez, Kapus Mar., Rman Lovro, Volk Gašper, Lapajnar Antonija, Rman Jože, Golmajar Andrej, Lukan Jakob, Bartoncelj Mici, Bohinec Jožefa, Vari Jožef, Šolar Afra, Svetina Jože, Pesjak Miha, Princ Matevž.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1876

1877

Kamna gorica. Bernik Lovro, župnik; Zabrezovnik Juri, duh. v pokoju; Zupan Jakob, učitelj; Hauptman Marija, gospa Toman Marija, Dobravec Primož, Bohinec Marija, Zupan Mina, gospodična Kapus Ljudmila pl. Pichlšteinska; Kapus Neža, Varl Marijana, Toman Marija, Rihtaršič Mica, Langus Nikolaj, Kapus Andrej, Varl Valentin, Kapus Lovro, Režen Matevž, Ovsenek Terezija, Pogačnik Matija, Pogačnik Matevž, Bohinec Rok, Šolar Matija, Tomaževič Lovro, Arh Marka, Šusteršič Ana, Varl Janez, Kapus Marija, Rman Lovro, Volk Gašper, Lapajnar Antonija, Lukan Jakob, Bertoncelj Mica, Bohinec Jožefa, Varl Jožef, Šolar Afra, Svetina Jožef, Pesjak Mihal, Princ Matevž, Smrekar Franc, Šolar Jožef, Šilar Mina, Rman Janez, Pogačnik Terez., Pesjak Neža, Šebat Katarina, Kocijančič Jožef, Zabrekar Franciška, Bevec Fortunat, Jerman Marija, Špendal Marija.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1877

Iz Kamne gorice. 22. decembra. [Izviren dopis.] Zopet je prišla nova nadloga nad naše, uže tako z nadlogami preobloženo, prebivalstvo. Naenkrat začne šolska mladina iz šole izostajati vsled bolehanja. Ker se je število bolnih le množilo, naznani naš skrbni župan, gospod pl. A. Kapus, kroparskemu gospodu zdravniku ter mu naroči, naj stvar preišče, če nij morebiti epidemična bolezen mej mladino. Preiskava je pokazala, da razsaja škarlatica, in res, v par dneh zbolelo je 20 otrok. Denes je prišel stvar preiskat okrajni zdravnik iz Radovljice g. dr. Pintar ter rekel, da se šola zapre za deset dnij, če se stvar v tem času ne poleže, pa še na dalje. Tukaj smo šolo še le ta mesec pričeli, pa uže nam pride nova nezgoda. - Bližajo se nam veseli božični prazniki, katerih se tudi mi uže naprej veselimo, le nekaj n a š im pobožnim Kamnogoričanom žali njih pobožna srca. Kakor v več krajih, pogrešamo tudi mi še jednega duhovna, da bi vsi zamogli v domačej cerkvi službo božjo opravljati; pri nas je v zimskem času prava nadloga v sosedne cerkve hoditi, kajti naši kovači so sploh revni ter slabo oblečeni. Radi bi naprosili kakega gospoda v pokoju, da bi nam ob nedeljah maševal, pa žalibog še za dobro plačilo ga nij dobiti, akoravno stanujejo v okolici trije še jako krepki gospodje, ki pa raje na Brezje hodijo, kot k nam.

Slovenski narod, 25. 12. 1877

1878

Kamna gorica. Bernik Lovro, župnik; Zabrezovnik Juri, duh. v pok.; Gros Franc, učitelj; Hauptman Marija, gospa Toman Marija, Dobravec Primož, Bohinec Marijana, Zupan Mina, gospodična Kapus Ljudmila pl. Pichlšteinska; Kapus Neža, Varl Marijana, Toman Marijana, Rihteršič Mica, Longus Nikolaj, Kapus Andrej, Varl Valentin, Kapus Lovro, Režen Matevž, Ovsenek Terezija, Pogačnik Matija, Bohinec Rok, Šolar Matija, Tomaževic Lovro, Arh Marka, Susteršič Ana, Vari Janez, Kapus

Marija, Volk Gašpar, Lapajnar Antonija, Lukan Jakob, Bertoncej Mica, Bohinec Jožefa, Varl Jožef, Svetina Jožef, Pesjak Miha, Smrekar Franc, Šolar Jožef, Pogač Terezija, Pesjak Neža, Šebat Katarina, Zabrekar Franciška, Bevec Fortunat, Jerman Marija, Špendal Marija, Špendal Franc, Šolar Andrej, Gogala Jožef, Kapus Janez, Haring Janez, Kolničar Barba.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1878

Iz Kamne gorice, 24. feb. – Prosim Vas, ljube »Novice«, povejte mojim znancem, da naj nikar ne beže pred mojo telesno prikaznijo, imajoč jo za pošast iz groba, ako kogar njih sreča na ulicah mesta Ljubljanskega ali kje drugej; kajti nisem še umrl ne, ampak prav resnično še živim, dasiravno so mi že »Slovenec«, »Danica« in »Narod« »requiescat in pace« zapeli. Ne vem, ali jih je kdo »štolo« plačal, ali so mi brezplačno uničili to učinili to ljubav? – Res je, da sem hudo zbolel za pljučnico, ki je bila mi tem nevarniša, ker je zdravnik ni koj spoznal in me je od začetka naopak zdravil. Ko sem premenil zdravnika, mi je kmalu odleglo, in zdaj gre čadaje na bolje. – Kdor komu da smrtni zvon zvoniti in njegov »partezettel« pošlje po svetu, naj se poprej do dobrega o smrti prepriča, kajti – če tudi so taka prenegla smrtna naznanila dotičnemu po ljudski pravljici veselo znamenje, da bode še dolgo živel – vendar niso prijetna znancem in vzlasti sorodnike vznemirijo ter jim še nepotrebnih stroškov nakopljejo, da pridejo od daleč na »pogreb« - živega. Zato, gospoda, pri tacih novicah ne zabite gesla: »Festina lente!« / Lovro Bernik, župnik

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 27. 2. 1878

1879

Kamna gorica. Bernik Lovro, župnik; Bohinec Marijana; Zupan Mina; gospodična Kapus Ljudmila pl. Pichlsteinska; Kapus Neža, Toman Marijana, Longus Nikolaj, Kapus Andrej, Kapus Lovro, Pogačnik Matija, Tomaževic Lovro, Arh Marka, Kapus Marija, Volk Gašpar, Lapajnar Antonija, Lukan Jakob, Bohinec Jožefa, Varl Jožef, Pesjak Miha, Pogačnik Terezija, Pesjak Neža, Šebat Katarina, Zabrekar Franciška, Bevec Fortunat, Spendov Marija, Špendov France, Gogala Jožef, Kapus Janez, Kolničar Barba, Režen Matevž, Varl Marijana, Varl Valentin, Šolar Andrej, Griljec Marija, Koselj Marija, Pogačnik Šimen.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1879

Iz Kroepe. (Čitalnica naša) napravi na binkoštni ponedeljek veselico s sledečim programom: 1.) ob 3. uri popoldne skupni izlet v Kamno gorico, kjer se ob 4. uri začne na vrtu gosp. pl. Kapus-a zabava s petjem in godbo. – 2.) sprehod na rajncega dr. Lovro Tomana priljubljeni kraj »Vidovec«, od koder se po kratkem počitku in godbeni zabavi zopet vrne na vrt Kapusov. – 3.) tombola na prostem. -3.) gledališki igri: a) »Vdova in vdovec«, in b) »Sam ne ve, kaj hoče«, - 5.) Ples (4. In 5. točka programa se vršite v prostorih hiše gosp. M. Pesjaka). Vljudno se vabijo udje čitalnični pa tudi neudje k obilni udeležbi. Vstopnina za neude je 15 kr., udje ne plačajo nič. Opomba. Ako bi bilo vreme neugodno, odpade 2. točka programa in se vršite 1. in 3. točka v prostorih g. pl. Kapusa. / Odbor.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 5. 1878

Iz Kroepe, 15. junija. – Ker vem, da drage nam »Novice« nimajo prostora za obširne popise veseliških dogodbe, Vam le na kratko naznanim, da program čitalnične

veselice binkoštni pondeljek se je na veselje vsem pričujočim in v najlepšem redu izvršil od prve do zadnje točke, le da iz mile Kamnegorice, kjer sta gospoda pl. Kapus in Pesjak nam tako ljubeznivo na roko šla, nismo mogli, ker je premalo časa nam ostajalo, izleta napraviti na »Vidovec«, nepozabljivemu dr. Tomanu preljubi kraj. Zato nas pa je oškodovalo z navdušenimi živio-klici sprejeto pismo, ki ga je gosp. dr. Jan. Bleiweis poslal gosp. predsedniku, ker vabljen na našo svečanost sam ni mogel priti. Da je pismo, govoreče o narodni slogi kot temelji narodne sreče, bilo jedernato, kaže ta, da na vsestransko željo ga je pl. Kapus mlajši vdručič bral. Bodimo tedaj zložni in spolnile se bodo Prešernove beseda, da bodo Slovencem zasijala milejša vremena; vsaj nas vendar ni mala peščica! – Srčna zahvala gre za lepi dan, lepi večer in lepo noč vsem, ki so pripomogli, da čitalnica naša, najbližnjiši narodni zavod orjaškega Triglava, je tako krasno izvršila program binkoštnega pondeljka.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 6. 1878

Iz Kroke. 8. oktobra. (Čitalnica naša) 13. dne o prejemu nove društvu darovane zastave napravi veselico z sledečim programom: popoldne ob 4. uri: sprejem zastave, katera se potem z godbo spremljena nese skozi trg v čitalnico. Ob 7. uri zvečer je zabavas petjem, tombolo in plesom. Vstopnina za ude prosta, za neude 10 krajc. – K obilnej udeležbi vljudno vabi ude in neude. / Odbor.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 10. 1878

Iz Kroke, 26. okt. (Javna zahvala.) Domorodnim gospicam Ljudmili Kapusovi pl. Pihelsteinski, Nežki, Ani in Terezi Šušteršičevim, izrekamo najiskrenejšo zahvalo za velikodušno darilo krasne in dragocene slovenske zastave, ki so jo poklonile čitalnici Kropinsko-Kamnogoriški. Ona bo društvu ponos, odboru in udom pa spodbuda k ustrajnim delovanjem v dosego domorodnega namena. / Janez Zupan, predsednik. Ig. Zupan ml., Matej Soršak, Fort. Warl, odborniki.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 30. 10. 1878

Iz Kamnegorice. – 18. oktobra t. l. smo imeli novo volitev županstva. Dobili smo na čelo zopet gosp. Alberta pl. Kappusa za župana, za svetovalca pa Valentina Bohinca in Mihaela Zgago.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 11. 1879

1880

Kamna gorica. Bernik Lovro, župnik; Kadunc Franc, duh. pomočn.; Bohinc Marijana, Zupan Mina, Kapus Ljudmila pl. Pihlštajnska; Kapus Neža, Toman Marijana, Rihteršič Mica, Kapus Andrej, Pogačnik Matija, Arh Marka, Volk Gašpar, Lapajnar Antonija, Bohinc Jožeta, Pesjak Miha, Pogačnik Reza, Šebat Katja, Zabrekar Franca, Bevec Fortunat, Špendov Franc, Gogala Jožef, Kapus Janez, Kolničar Barba, Režen Matevž, Varl Marijana, Griljec Marija, Pogačnik Šimen, Mali Ana, Kapus Marija, Pogačnik Lovro, Pogačnik Antonija.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1880

Iz Kroke. (Vabilo k veselici) katero napravi kropinsko – kamnagorišča čitalnica v Kropi dne 1. svečana. Program: 1. Nagovor v spomin Vodniku. 2. Vesela igra »Bob iz Kranja« v enem dejanji. 3. Petje: a) Žežulinka, b) Slavljanka. c) Ilirija oživljena. d)

Škerjanec in druge narodne pesmi. 4. Tombola. 5. Društvena zabava. – Začetek ob poli 7. uri zvečer. Udje so vstopnine prosti, za neude 10 kr.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 1. 1880

1881

Kamna gorica. Bernik Lovro, župnik; Zupanc Jernej, kaplan; Zupin Leopold, učitelj; Bohinc Marijana, Zupan Mina, Kapus Ljudmila plem. Pihlštejska; Kapus Neža, Toman Marijana, Rihtaršič Mica, Kapus Andrej, Pogačnik Matija, Arh Marka, Volk Gašpar, Lapajnar Antonija, Pesjak Miha, Pogačnik Reza, Šebat Katra, Zabrekar Franca, Bevec Fortunat, Gogala Jože, Kapus Janez, Režen Matevž, Pogačnik Šimen, Mali Ana, Kapus Marija, Pogačnik Lovro, Pogačnik Antonija, Špendov Mica, Rešek Lovro, Pesjak Polona, Žvan Marija, Bohinjc Jože, Varl Pavel, Lukan Jakob.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1881

Iz Kamnegorice, 7. nov. (Javna zahvala.) Dolžnost spoznanja velikih dobrot zahteva, da se udano podpisano cerkveno in občinsko predstojništvo javno zahvali visokočastitemu gospodu Jožefu Zupanu, stolnemu proštu v Ljubljani za obilno denarno pomoč, ki so jo o teku treh let kot patron naši farni cerkvi podarili v znesku celih 300 gold. za raznotera popraviljanja na cerkvi in farnih poslopijih. Sprejmite zato, preblagi gospod, v imenu cele farne občine izraz najtoplejše zahvale za toliko zdatno pripomoč, katero tem više cenimo, ker naša ubožna Kamnagorica ima malo dobrotnikov, lastni njeni dohodki pa so jako slabotni. / Cerkevno in občinsko predstojništvo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 9. 11. 1881

1882

Kamna gorica. Bernik Lovro, župnik; Zupin Leopold, učitelj; Bohinec Marijana, Zupan Mina, Kapus Ljudmila pl. Pichlsteinska, Kapus Neža, Rihtaršič Mica, Kapus And, Pogačnik Mat, Arh Marka, Volk Gašpar, Lapajnar Antonija, Pesjak Miha, Pogačnik Reza, Šebat Katra, Zabrekar Franca, Bevec Fortunat, Kapus Janez, Ržen Mat, Pogačnik Šim., Mali Ana, Pogačnik Lovro, Pogačnik Antonija, Špendal Mica, Rešek Lovro, Pesjak Polona, Žvan Marija, Bohinec Jože, Varl Pavi, Lukan Jakob, Bevec Mica.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1882

(† Gospa Eliza plem. Kapus-Pichelstein), soproga znanega rodoljuba v Kamnigorici, umrla je dne 23. t. m. Naj počiva v miru in Bog naj tolaži vso njeno družino o tako britki izgubi!

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 28. 6. 1882

1883

Kamna gorica. Bernik Lovro, župnik; Zupin Leopold, učitelj; Bohinec Marijana, Zupan Mina, Kapus Ljudmila pl. Pichlsteinska, Kapus Neža, Rihtaršič Mica, Kapus Andrej, Pogačnik Matija, Arh Marka, Volk Gašpar, Lapajnar Ant, Pesjak Miha, Šebat Katra, Zabrekar Franca, Kapus Janez. Ržen Matevž, Mali Ana, Pogačnik Lovro,

Pogačnik Antonija, Špendal Mica, Režek Lovro, Pesjak Polona, Žvan Marija, Bohinec Jože, Lukan Jakob, Bevec Mica, Šusteršič Ivana, Šlibar Val., Bevec Janez, Bežek Janez.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1883

1884

Kamna gorica. Bernik Lovro, **župnik**; Bohinec Marijana, Zupan Mina, Kapus Ljudmila pl. Pichelstein, Kapus Neža, Kapus Andrej, Pogačnik Matija, Arh Marka, Pesjak Miha, Šebat Katra, Zabrekar Franca, Kapus Janez, Ržen Matevž, Mali Ana, Pogačnik Lovro, Špendal Mica, Režek Lovro, Pesjak Polona, Žvan Marija, Bohinec Jože, Bevec Mica, Šusteršič Ivana, Bevec Janez, Bežek Janez, Bevec Mica, Anderhar Franc, Pogačnik Neža, Rihtaršič Nikolaj, Novak Terezija, Bevec Ulrik, Svetina Jože, Šlibar Valentin.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1884

1885

Kamna gorica. Bernik Lovro, **župnik**; Bohinec Marijana, Zupan Mina, gospa Kapus Franja pl. Piehelstein, Kapus Neža, Kapus Andrej, Pogačnik Mat., Arh Marka, Pesjak Miha, Šebat Katra, Zabrekar Franca, Kapus Janez, Ržen Matevž, gospa Mali Ana, Špendal Mica, Režek Lovro, Pesjak Polona, Žvan Mar., Bohinec Jože, Bevec Mica, Bevec Janez, Bežek Janez, Bevec Mica, Andrhar France, Pogačnik Neža, Rihtaršič Nikolaj, Svetina Jože, Šlibar Valentin, Erman Jože, Jekovec Marija, Pogačnik France, Varl Pavel.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1885

1886

Kamna gorica. Bernik Lovro, **župnik**; Kapus Simon; Kapus Franja, pl. Pichelstein, Mali Ana, gosp; Pesjak Miha, **župan**; Brata Ivan in Ignac Zupan, **izdel. orgelj**; Bohinec Marijana, Zupan Mina, Kapus Neža, Kapus And, Pogačnik. Matija, Arh Marka, Šebat Katra, Zabrekar Franca, Kapus Jan, Režen Matevž, Špendal Mica, Režek Lovr, Pesjak Polona, Žvan Marija, Bohinec Jože, Bevec Mica, Bevec Janez, Režek Janez, Bevec Mica, Andrhar Franc, Pogačnik Neža, Rihtaršič Nikol, Svetina Jože, Šlibar Val, Jekovec Marija, Vari Pavi, Erman Katra, Špendal Šimen.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1886

1887

Kamna Gorica. Bernik Lovro, **župnik**; Kapus Šimen, gospa Kapus Franja pl. Pichelstein, gospa Mali Ana, Pesjak Miha; Brata Zupan Ivan in Ignac, **izdel. orgelj**; Bohinec Marijana, Zupan Mina, Kapus Neža, Kapus Andr., Pogačnik Matija, Arh Marka, Šebat Katra, Zabrekar Franca, Kapus Janez, Bežen Matevž, Špendal Mica, Bežek Lovro, Pesjak Polona, Zvan Marija, Bohinec Jož., Bevec Mica, Bevec Jan.; Jelenc Ljudoslava, **pošt. oprav.**; Bevec Mica, Pogačnik Neža, Bihtaršič Nikolaj, Svetina Jožef, Jekovec Mar., Erman Katra, Špendal Šimen.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1887

Tomanova spominska plošča bode se slovesno razkrila pri rojstni hiši Tomanovi v Kamnigorici dne 3. julija. Slavnostni govor govoril bode, kakor čujemo, g. župan ljubljanski P. Grasselli.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 6. 1887

Za slavnost dr. Tomanovo razpošilja pisateljsko društvo sledeče vabilo k slavnosti, katero priredi »Pisateljsko podporno društvo« dne 3. julija t. l. v Kamni Gorici v spomin slovenskega pesnika in rodoljuba dr. L. Tomana. – Spored slavnosti: 1. Ob 9. uri zjutraj pozdravi kropenski občinski odbor Tomanove slavitelje pri kropensko-kamnogoriškem mostu. 2. Skupni sprevid slaviteljev v Kamno Gorico, kjer jih pozdravi kamnogoriški občinski odbor. 3. Ob ½ 10. uri položi »Pisateljsko društvo« venec na grob dr. L. Tomana. 4. Ob 10 uri sv. maša, pri kateri bode pel mešani cerkveni pevski zbor kamnogoriški. 5. Ob ½ 12 uri. se odkrije spominska plošča na rojstveni hiši dr. L. Tomana. Slavnostni govor pri odkritju bode govoril gosp. P. Grasselli, župan ljubljanski. Pred govorom in po govoru bode pel pevski zbor čitalnice ljubljanske. 6. Ob ½ 1. uri skupni obed na vrtu gosp. Adolfa pl. Kapusa-Pichelsteinskega. 7. Ob ½ 4 uri. odhod v Kropo. 8. Ob ½ 7 uri. odhod v Podnart. – Iz Ljubljane se udeleženci odpeljejo z vlakom ob ½ 7. uri zjutraj do Podnarta in se vrnejo z večernim vlakom. Vozni listi iz Ljubljane do Podnarta in nazaj veljajo za III. razred 1. gold. 30 nov., za II. razred 2 gold.

Od Podnarta do Kamne Gorice velja vožnja po 30 kr. na osebo.

Skupni obed stoji po 1 gold. za osebo za obed in godbo. Kdor se hoče udeležiti obeda, naj to naznani nadalje do 27. Junija t. l. »Pisateljskemu društvu« v Ljubljani ali slavnostnemu odboru v Kamni Gorici, ker se obed priredi le za toliko oseb, kolikor se jih pravočasno oglasi. V Ljubljani sprejema oglasila za obed tudi čitalniški kustos. Skupnega obeda se more udeležiti samo tisti, kdor se izkaže z »vstopnico k obedu«. Svirala bode ljubljanska veteranska godba. / Odbor »Pisateljskega podp. društva«.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 6. 1887

Slavnost razkritja Tomanove spominske plošče v Kamnigorici v nedeljo bila je sijajna, bolj nadrobno poročilo o njej nahaja se na drugem mestu današnjega lista.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 7. 1887

S Kamne Gorice dne 3. julija – Svečanost sijajno, kakoršno je slovenski svet le redko kedaj praznoval, praznovali smo – v pravem pomenu besede vsi Slovenci danes tukaj v našem, sicer redkokrat imenovanem trga.

Razkrila se je slovesno na rojstni hiši pokojnega prvaka našega dr. Lovro Tomana spominska plošča.

Na vabilo pisateljskega podpornega društva v Ljubljani zbralo se je na tisoče častilcev pokojnega Tomana iz Ljubljane, Škofje Loke, Kranja, Radoljice in iz vseh bližnjih krajev Gorenjske, pa tudi iz oddaljenih slovenskih pokrajin, da bi častili spomin izredno nadarjenega ljubljenca in probuditelja našega naroda. Z Ljubljane prihajajoč vlak Rudolfove železnice vozil je do Podnarta izredno veliko število slovenskega občinstva najodličnejših vrst.

V Podnartu pripravljenih je bilo veliko število voz, da so prepeljali nekaj gostov v Kamnogorico. Pri razpotju, na katerem se odcepi cesta v Kropo, postavljen je bil enako, kakor uže v Podnartu in na poti vmes krasen slavolok. - Pri prvi fužini Tomanovi izročile so gospice kamnogoriške z lepimi nagovori krasne vence

zastavam čitalnic ljubljanske in šišenske in pa »Sokola«, predstojniki dotičnih društev pa su se primerno zahvalili. Karnagorica bila je vsa preprežena z zastavami, napisi in slavoloki. Posebno lepo okinčan je bil trg, rojstna hiša Tomanova, hiša Zupanova in Kapusova, kakor tudi dohod k cerkvi in cerkev sama.

Pred cerkveno slovesnostjo položil se je lep venec na grob Tomanov, kar je spremljalo petje domače. Po tem pela se je slovesna sv. maša, pred katero je govoril gospod prof. Torno Zupan, jednat, slavnosti primeren cerkven govor.

Po dokončani službi božji pričela se je slovesnost pred lepo okinčano rojstno hišo Tomanovo, pred katero bil je napravljen oder za govornika, od koder je peljala zveza k zagrinjalu čez spominsko ploščo. Nad odrom bil je napis ta-le:

„Kjer Lovreta mati draga je zibala,
V zgodovini hiša ta bo večno stala,
Naj potres al' sila časa sila jo razruši.«

Nad ulico proti trgu doli pa je bil čitati napis:

„Stal si na braniku domovine svoje,
Vstrajnost nikad vihar ni vlomil Tvoje“.

Na levi proti novi Tomanovi hiši pa je bil čitati napis:

„Gorenjci z Bogom na odhod:
Potomci slavnih dedov ostanimo,
Za vero, dom, cesarja se borimo!“

Jedro in sredina slavnosti bil je slavnostni govor, katerega je z navadno spretnostjo jedernato govoril ljubljanski župan P. Grasselli. V malih, krepkih potezah narisal je delovanje Tomanovo in pomen delovanja njegovega za probudo našega naroda. Izvrsten, ne predolg govor sprejet je bil z gromovito pohvalo. Med govorom razkrila se je spominska plošča, petje je pričelo in končalo ta del slavnosti.

Po dokončanem slovesnem odkritji pričel se je v gostilni g. Kapus-a skupni obed, katerega se je vdeležilo 267 gostov, med njimi svak Tomanov gosp. J. Vrbančič in njegova soproga, bivša vdova Tomanova, veliko število narodnih gospa in gospodičin, reditelj slavnosti dr. Vošnjak, starosta slovenskih poslancev Svetec, drž. poslanec dr. Poklukar, župan Grasselli, deželni odbornik Murnik. Med obedom vrstile so se napitnica za napitnico, došlo je 24 brzojavnih pozdravov z vseh pokrajin Slovenske. Grom možnarjev spremljal je slavnost. - Od 3--4 ure prišla je huda ploha. Potem podala se je večina družbe v Kropo s slavoloki in zastavami okinčano, kjer so gospice tudi poklonile zastavam vence in je bil sprejem gostov enako presrčen in sijajen.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 6. 7. 1887

1888

V Mohorjevem koledarju za leto 1888 ni naročnikov za Dekanijo Radovljica.

1889

Kamna Gorica. Bernik Lovro, župnik; Berlic Jan, kaplan; Kapus Šim.: gspdč. Kapus Ljudm. pl. Pichelstein, g. Kapus Franja pl. Pichelstein, g. Mali Ana, Pesjak 'Miha; brata Zupan Ivan in Ignac, izdel. orgel; Bohinec Marij, Kapus Neža, Kapus Andrej, Pogačnik Mat, Arh. Marka, Zabrekar Franca, Kapus Janez, Režen Mat, Špendal Mica, Režek Lovr, Pesjak Polona, Žvan Mar, Bohinec Jož, Bevec Mica, Bevec Jan,

Bevec Mica, Pogačnik Neža, Rihtaršič Nikolaj, Svetina Jož, Jekovec Mar, Brman Katra, Pogačnik Meta, Varl Pavel; Bohinec Valentin, **župan**; Špendal Mar, Kapus Jan, Hrovat Ignacij, Bertoncelj Bal, Vari And, Lazar Luka, Ferjan Mart, Šilar Franca, Megušar Fr, Pogačnik Marka, Kralj Št, Kapus Janez, Bevec Urh, Bohinec Jan, Bohinec Rok, Arnež Tona, Langus Jož, Šebat Jan, Bajželj Ign, Bohinec Ivana, Lapajne G, Bohinec Val, Erman Neža, Anderhar Antonija, Benedičič Jan, Pesjak Terez, Šlibar Anton, Varl Janez, Koselj Lenka.

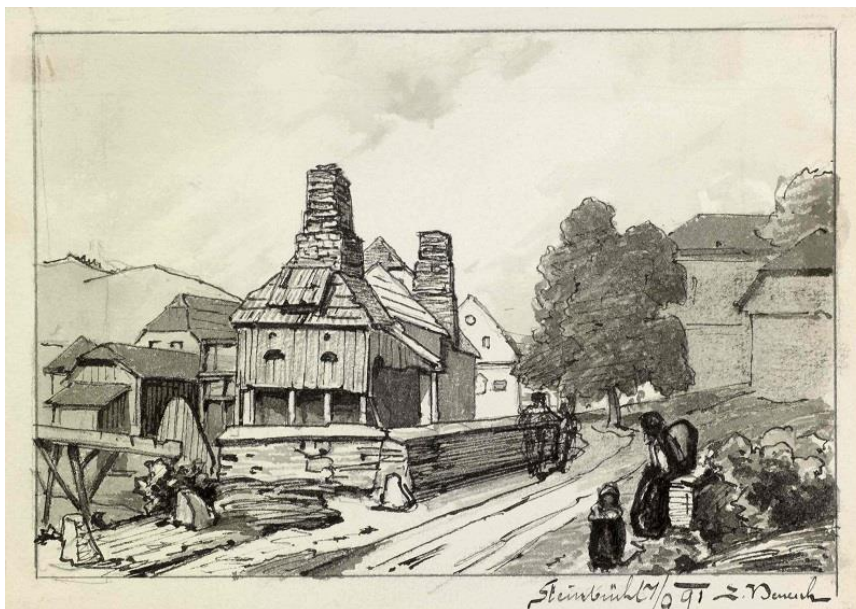
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1889

1890

Kamna Gorica. Bernik Lovro, **župnik**; gspdč. Kapus Ljudmila pl. Pichelstein, g. Kapus Franja pl. Pichelstein, g. Mali Ana, Pesjak Miha; Brata Zupan Ivan in Ignac, **izdel. orgel**; Bohinec Marijana, Kapus And., Pogačnik Matija, Arh Marka, Zabrekar Franca, Kapus Janez, Režen Matevž, Špendal Mica, Režek L., Pesjak Pol., Žvan Marija, Bohinec Jože, Bevec Mica, Bevec Janez, Bevec Mica, Rihtaršič Nik., Svetina J., Jekovec Mar., Erman Katra, Varl Pavel, Bohinec V., Kapus Janez, Bertoncelj Balant, Varl Andrej, Lazar Luka, Ferjan Mart., Kralj Štef., Kapus Jan., Bohinec Janez, Bohinec Rok, Šebat Jan., Bajželj Ignac, Bohinec Ivana, Lapajne Gašper, Bohinec Val., Erman Neža, Benedičič Janez, Pesjak Ter., Šlibar Ant., Varl Janez, Koselj Lenka, Novak Reza, Vari Janez, Šolar Andr., Zupan France, Pogačnik Matevž, Varl K., Golmajer Ivana, Kapus France, Bertoncelj Jože, Mulej Valent.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1890

1891

Kamna Gorica, 1891

Vir: europeana (slikar Vladislau Benesch)

Kamna Gorica. Bernik Lovro, **župnik**; gspdč. Kapus Ljudmila pl. Pichelstein, g. Kapus Franja pl. Pichelstein, g. Mali Ana, Pesjak Miha, brata Župan Ivan in Ignac,

Bohinec Marijana, Pogačnik Mat., Arh Marka, Zabrekar Franca, Kapus Jan., Režen Matevž, Špendal Mica, Režek Lovro, Pesjak Apolonija, Žvan Marija, Bohinec Jož., Bevec Miha, Bevec Jan., Bevec Mica, Rihtaršič Nikolaj, Svetina Jož., Jekovec Marija, Varl Pavel, Bohinec Val., Bertoncelj Bal., Varl And., Lazar Luka, Ferjan Mart., Kapus Jan., Bajželj Ign., Bohinec Ivana, Bohinec Bal., Benedičič Jan., Pesjak Terezija, Šlibar Antonija,. Varl Janez, Koselj Lenka, Novak Reza, Vari Jan., Šolar Andrej, Zupan Franc, Pogačnik Mat., Vari Karol, Kapus Fr., Bertoncelj J., Mulej Val., Kapus Fort., Erman Marj., Varl Šimen, Svetina Neža, Pogačnik Lovr., Pesjak Miha, Kolničar Jan., Princ Jan., Varl Jera.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1891

1892

Kamna Gorica. Verbajs Anton, **župnik**; g. Kapus Franja pl. Pichelstein, gospodič. Kapus Ljudmila pl. Pichelstein, g. Mali Ana, Pesjak Miha, Brata Zupan Ivan in Ign., Bohinec Marijana, Pogačnik Mat., Arh Marka, Zabrekar Miha, Režen Mat., Špendal Š., Režek Lovro, Pesjak Franca, Žvan Mar., Bohinec J., Bevec Mica, Bevec Jan., Bevec Mica, Rihtaršič Nik., Svetina Jož., Jekovec Marija, Varl Pavel, Bohinec Valentin, Bertoncelj Val., Varl And., Lazar Luka, Ferjan Mart., Kapus Jan., Bajželj Ign., Bohinec Ivana, Bohinec B., Benedičič Jan., Šlibar Antonija, Varl Jan., Koselj Lenka, Novak Reza, Varl Jan., Šolar Andrej, Zupan Franc, Pogačnik Mat., Varl Karol, Kapus Fr., Bertoncelj J., Mulej Val., Kapus Fort., Erman Marj., Varl Simon, Varl Jera, Pogačnik L., Kapus Ant., Golmajer Lenka, Rešek Jan., Erman Marij., Pogačnik Joz., Erman Jože, Fertin Marija.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1892

Nove orglje. V Vremah na Notranjskem blagoslovili so preteklo nedeljo nove orglje. Zasluga za to prireditel v božjem hramu gre v prvi vrsti ondotnemu č. g. župniku J. Škerjancu. Orglje, katere sta znana orgljarska mojstra g. brata Zupan v Kamnigorici, v resnici krasno izvršila, stanejo 1200 gld. Te orglje so že 38. delo imenovanih mojstrov.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 29. 1. 1892

Deželni zbor Kranjski. O prošnji županste v Kamnigorici in Lancovem, da se stanarina za učitelja v Kamnigorici prevzame na normalno šolski zaklad. Prošnji se ne ugotovi.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 4. 1892

Občinska volitev v Kamni gorici. Občinskim predstojnikom v Kamni gorici voljen je g. Adolf pl. Kappus, občinskim svetovalcem pa gg. Jos. Svetina, Mih. Pesjak in Ant. Tomažević.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 22. 4. 1892

Nove orglje. Mestna župna cerkev v Kranji dobi nove orglje, katere sta izdelala brata Zupana v Kamnigorici.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 21. 10. 1892

1893

Kamna Gorica. Verbajs Anton, župnik; Kapus Franja pl. Pichelstein, Mali Ana, Pesjak Miha; Brata Zupan Ivan in Ignac, izdel. orgel; Bohinec Marijana, Pogačnik Matija, Arh Marka, Zabrekar Miha, Režen Matevž, Špendal Šim., Režek Lovro, Pesjak Franja, Žvan Marija, Bohinec Jože, Bevec Marija, Bevee Jan., Bevec Mica, Rihtaršič, Nikolaj, Svetina Jož., Jekovec Mar., Varl Pavel, Bohinec Val., Bertoncelj Val., Varl Andr., Lazar Luka, Ferjan Mart., Kapus Jan., Bajželj Ign., Bohinec Ivana, Bohinec Balant, Benedičič Jan., Šlibar Antonija, Varl Jan. ml, Koselj Lenka, Novak Reza, Varl Jan. st., Šolar Andr., Pogačnik Mat., Varl Karol, Kapus Fr., Bertoncelj Jož., Mulej Val., Erman Marj., Varl Sim., Varl Jera, Kapus Ant., Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Erman Jož., Toman Ivan, Košir T., Ažman Jan., Anderhar Antonija, Šolar Terez., Kapus Lovro, Pogačnik Franc, Mikelj Matija, Dobelak Jožef, Šuštaršič Ivana, Ažman Ant., Kapus Tom., Varl Jan., star., Lukan Matevž, Erman Neža, Hrovat Ignacij.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1893

1894

Dve sliki Kamne Gorice, 1894

Vir: slikar Vladislav Benesch

Kamna gorica. Verbajs Anton, župnik; Kapus Franja pl. Pichelstein, Mali Ana, Pesjak Mih.; brata Zupan Ivan in Ignac, izdel. orgel; Bohinec M, Pogačnik Matija, Arh Marka, Zabrekar Miha, Režen Matevž, Špendal Šim, Režek Lovro, Pesjak Franja, Žvan M., Bohinec Jože, Hrovat Ignacij, Bevec Mar, Bevec Janez, Bevec Mica, Rihtaršič Nik, Svetina Jož.; Jekovec A., učitelj; Varl Pavel, Bohinec Val, Bertoncelj Valent, Varl And, Lazar Luka, Ferjan Mart, Kapus Janez, Bajželj Ign., Bohinec Ivana, Bohinec Valent, Šlibar Antonija, Varl Jan. st, Novak Reza, Varl Jan. ml. Šolar And, Pogačnik Mat, Varl Karol, Kapus Frane, Bertoncelj Jož, Mulej Val, Erman Marj, Varl Šim, Varl Jera, Kapus Ant, Rešek Jan, Pogačnik Jožefa, Erman Jožef, Toman Ivan, Košir Tom, Ažman Janez, Anderhar Antonija, Šolar Ter, Kapus Lov, Pogačnik Fr, Mikelj Mat, Debelak J, Šuštaršič Iv, Ažman A, Kapus Tom, Lukan Mat., Erman Neža, Kapus Anton, Tomaževic Lovr, Dežman Franc, Bertoncelj Šimen, Pogačnik Lovrenc, Longus Jožef, Kapus Mica.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1894

Deželni zbor Kranjski. Poročilo upravnega odseka o napravi nove, 380 m dolge okrajne ceste pri Radovljici in dotični zakonski načrt se vsprejmeta. - Prošnja županstev Kropa, Kamnagoica in Ovsiše za ustanovitev zdravniškega mesta v Kropi se vkljub priporočilu posl. dr. viteza Bleiweisa odkloni in odstopi dež. odboru v kompetentno poslovanje.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 23. 2. 1894

Blagoslov novih orgel. V Kamnigorici so 17. junja mil. g. stolni prošt dr Klofutar blagoslovili nove orglje, katere so oskrbeii goreči in radodarni Kamnogoričani, napravila pa izvrstno Kamnogoriška rojaka umetnika brata Zupan Bil je to lep slovesen dan za Kamnogorico, ki ondotnim prebivalcem ostane v nepozabnem spominu.

Domoljub, 21. 6. 1894

Ustanove. Deželni odbor Kranjski je sklenil ustanoviti več ustanov za učence na oddelku za pletenje košaric, ki se bode ustanovil na ljubljanski strokovni šoli za lesno obrt. Za učence iz Kroke in Kamnegorice se bodo ustanovile še posebne ustanove.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 13. 7. 1894

1895

Kamna gorica. Verbajs Anton, župnik; Kapus Fr. pl. Piehelstein, Mali Ana, Pesjak Miha; brata Zupan Iv. in Ign., [izd. org.](#); Bohinc Marij., Pogačnik Mat., Arh Marka, Zabrekar Miha, Režen Matevž, Režek Lovro, Pesjak Franja, Žvan Mar., Hrovat Ignacij, Bevec Mar., Bevec Jan., Bevec Mica, Rihtaršič Nik., Svetina Josip, Varl Pavel, Bohinc Val., Bertoncelj Val., Varl And., Lazar Luka, Ferjan Mart., Kapus Jan., Bajželj Ign., Bohinc Ivana, Bohinc Val., Šlibar Anton., Varl Jan. st., Novak Reza, Varl Jan., Šolar And., Pogačnik Mat., Varl Karol, Kapus Fr., Bertoncelj Jož., Mulej Val., Erman Marj., Varl Jera, Kapus Ant., Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Erman Jožef, Toman Iv., Košir Tom., Ažman Jan., Anderhar Anton., Šolar Ter., Kapus Lovr., Pogačnik Fr., Mikelj Mat., Debeljak Jož., Šustaršič Ivana, Kapus Tom., Lukan Mat., Erman Neža, Tomaževic Lovrenc, Dežman Fr., Bertoncelj Šim., Pogačnik Lovr., Longus Jož., Kapus Mica, Zajc Jož., Varl Jož., Bohinc Mar., Koselj Lenka, Rant Ter., Rabič Jož., Varl Jan., Griljc Lenka, Kapus Bern., Kapus P., Arnež Peter, Gogala Mar., Pogačnik Mica, Dobravec Terez., Erman Jakob, Vidic Kat., Varl Jan., Varl Fr., Skalar Jan., Slibar Fr., Pičman M., Golmajer Mar., Ažman M., Špendal S.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1895

Domoljub, 4. 7. 1895

Sv. misijon po potresu. V Kamni Gorici se je vršil sv. misijon kaj lepo in spodbudno. S hvaležnim srcem so farani hvalili Boga, da jih je kolikor toliko obvaroval pred potresom. Farna cerkev je bila vedno natlačena vernih poslušalcev, ki so pazno sledili govorom gg. misijonarjev. K sklepu pripeljali so se patron fare premilostni gospod stolni prost. dr. L. Klofutar.

Domoljub, 16. 5. 1895

Smrt kovača. (Ponesrečil) se je dne 19. min mes. kovač Gašpar Lapajne iz Kamne Gorice. Domov grede je padel raz stezo do 4 metrov globoko v potok Lipnico. Vsled težke telesne rane je postal nesavesten in utonil v plitvi vodi.

Domoljub, 5. 12. 1895

1896

Kamna gorica. Verbajs A., župnik; Kapus Franja pl. Pichelstein; Lavtižar Fr., učitelj; Pesjak Miha; brata Zupan Ivan in Ignac, izdel. orgel; Bohinc Marij., Pogačnik Mat., Arh Marka, Režen Mat., Režek Lovro, Pesjak Franja, Žvan Mar., Bevec Mar., Bevec Jan., Rihtaršič Nik., Rant Ter., Jekovec Mar., Lazar Luka, Ferjan Mart., Svetina Josip, Varl P., Bohinc Val., Kapus Jan., Bertoncelej Val., Varl Andr., Bajželj Ign., Bohinc Ivana, Bohinc Valent., Šlibar Antonija, Varl Jan. st., Novak Reza, Varl Jan. ml, Šolar Andr., Pogačnik Mat., Varl Karol, Bertoncelej Jož., Mulej Valent., Erman Franca, Kapus Anton, Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Erman Jožef, Toman Iv., Košir Tom., Ažman Jan., Anderhar Anton., Šolar Ter., Kapus Lovr., Pogačnik Fr., Mikelj Mat., Debeljak Jože, Šustaršič Ivana, Kapus Tom., Lukan Mat., Erman Neža, Tomaževic Lovrenc, Dežman Fr., Bertoncelej Šim., Longus Jož., Kapus Mica, Zajec Jož., Varl Jož., Koselj Lenka, Varl Jern., Kapus B., Kapus Pol, Arnež Peter, Gogala Mar., Pogačnik Mica, Dobravec Terez., Erman, Jakob, Vidic Kat., Varl Fr., Skalar Jan., Šlibar Fr., Grebenc Mar., Spental Šim., Mikelj Anton, Varl Franc Pintarjev, Princ Mar., Kralj Jan., Bohinc Tom., Režen Fr., Varl Sim., Žvan Andr., Ažman M., Hrovat Ignacij, Brovet Terezija.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1896

57. orglje bratov Zupan. Iz Adlešič, 19. maja. Nove orglje. Minulo nedeljo obhajali smo pri nas nenavadno svečanost. Ta dan so bile namreč blagoslovljene in so prvič zapele pri sv. maši nove orglje, katero smo si omislili za našo farno cerkev, izdelala sta jih gg. brata Zupana iz Kamne Gorice in sicer v splošno zadovoljnost. To je že njino 57. delo od l. 1880. Že to število orgelj v tako malo letih spričuje zadostno, da je njino delo v resnici mojstersko. Pripovedujejo, da so sedaj naše orglje najlepše v Beli Krajini, vsaj so pa tudi sestavljene po najnovejših iznajdbah. Stale so 1200 gld.
Domoljub, 3. 6. 1896

1897

Kamna gorica. Verbajs A., **župnik**; Kapus Pranja pl. Pichelstein; Lavtižar Franc, **učitelj**; Ljudska šola v Kamni gorici; Pesjak Miha; brata Zupan Iv. in Ign., **izdel. orgel**; Bohinc Marij, Pogačnik Mat, Arh Marka, Režen Mat.; Pogačnik Lovro, **dijak**; Režek Lov, Pesjak Fr, Žvan Rozal, Bevec Mar, Bevec Jan, Rihtaršič Nik, Lazar Luka, Ferjan Mart, Svetina Josip, Varl Pavel, Bohinc Val, Kapus Jan, Smrekar Franc, Bertoncej Val., Varl And, Bajželj Ign, Bohinc Ivana, Špendal Mica, Bohinc Val, Šlibar Anton, Rant Reza, Varl Jan. st, Novak Reza, Varl Jan. ml. Šolar Andr, Pogačnik Mat, Varl Karol, Bertoncej Jož, Mulej Valent, Erman Franca, Kapus Ant, Rešek Jan, Pogačnik Jožefa, Erman Jožef, Toman Iv, Košir Tom, Ažman Jan, Anderhar Anton., Šolar Ter, Kapus Lov, Pogačnik Fr, Mikelj Mat, Debeljak Jože, Šustaršič Ivana, Kapus Tom, Lukan Matevž, Erman Neža, Tomaževic Lov.. Dežman Tom, Bertoncej Šim, Kapus Mica, Zajec Jož, Varl Jož, Koselj Lenka, Varl Jern, Kapus Bera., Kapus Polona, Arnež Peter, Gogala Mar, Pogačnik Mica, Dobravec Terez., Erman Jakob, Varl Fr, Skalar Jan, Šlibar Franc, Grebenc Mar, Špendal Šim, Mikelj Anton, Varl Jerica, Kralj Janez, Varl Sim, Žvan Andr, Ažman Mar, Hrovat Ignacij, Brovet Terezija, Osel Jan, Rozman Ant, Šolar Mar, Erman Fr, Gogala Jožef, Erman Jern, Kalan Lenka. Bizjak Lenka, Golmajer Mica, Erman Matija, Pesjak Miha ml.; Bohinc Valentin, **kajž.**; Bohinc Mar, Bevec Urh, Lazar Rozalija, Toman Miha, Mihelič Miha, Globočnik Mar, Poznik Jožefa.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1897

Mrtvega so našli dne 5. junija v bližini jeseniškega kolodvora 45-letnega Franca Svetina iz Kamnegorice. Svetina je bil znan žganjepivec in ga je zadel mrtvoud.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 11. 6. 1897

Samomor. V Kamni Gorici se je obesil ondotni krčmar Martin Ferjan. Možu se je že delj časa mešalo.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 19. 11. 1897

1898

Kamna gorica. Verbajs Ant, **župnik**; Kapus Franja pl. Pichelstein; Lavtižar Franc, **učitelj**; Ljudska šola v Kamni gorici; Pesjak Miha; Brata Zupan Iv. in Ign., **izdel. orgel**; Bohinc Marij., Pesjak Marija, Pogačnik Mat., Arh Marka, Režen Mat.; Pogačnik Lov., **dijak**; Režek Lov., Pesjak Fr., Žvan Rozal., Bevc Mar., Bevc Jan., Rihtaršič Nik.,

Lazar Luka, Ferjan Mart., Svetina Jos., Varl Pavel, Bohinc Val., Kapus Jan., Smrekar Franc, Bertonselj Valentin, Varl And., Bajželj Ign., Bohinc Ivana, Špendal Mica, Bohinc Val., Šlibar Anton., Rant Reza, Varl Jan. st., Novak And., Varl Jan. ml., Solar Andr., Pogačnik Mat., Varl Kar., Bertonselj Jož., Mulej Val., Erman Franca, Kapus Ant., Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Erman Jožef, Toman Iv., Košir Tom., Ažman Jan., Andrhar Anton., Šolar Terezija, Kapus Lov., Pogačnik Fr., Mikelj Mat., Debeljak Jožef, Susteršič Iv., Kapus Tom., Erman Neža, Tomaževic Lov., Bertonselj Šim., Kapus Mica, Zajec Jož., Varl Jož., Koselj Lenka, Varl Jern., Kapus Bern., Varl Polona, Gogala Mar., Pogačnik Mica, Dobravec Terez., Erman Jakob, Varl Fr., Skalar Jan., Šlibar Franc, Grebenc Marija, Špendal Šiin., Mikelj Anton, Varl Jera, Kralj Janez, Varl Sim., Žvan Andr., Ažman Mar., Hrovat Ignacij, Brovet Terezija, Osel Jan., Rozman Ant., Šolar Mar., Erman Fr., Gogala Jožef, Erman Jern., Kalan Lenka, Bizjak Lenka, Erman Mat., Pesjak Miha ml; Bohinc Val., kajž.; Bohinc Mar., Bevec Urh, Toman Miha, Mihelič Miha, Globočnik Mar., Poznik Jožefa, Novak Miha, Ambrožič Fr., Tomaževic Marija, Zabrekar Miha.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1898

1899

Kanina gorica. Verbajs Anton, župnik; Kapus Franja pl. Pichelstein; Lavtižar Franc, učitelj; Ljudska šola v Kamni gorici; Pesjak Miha; Brata Zupan Iv. in Ign., izdel. orgel; Bohinc Marij., Pesjak Marija, Arh Marka, Pogačnik Mat.; Pogačnik Lov., dijak; Režen Mat.; Režek Lov., Pesjak Fr., Žvan Rozal., Bevc Mar., Bevc Jan., Rihtaršič Nik., Lazar Luka, Svetina Jos., Varl Pavel, Hrovat Ignacij, Ferjan Mar., Bohinc Val. star., Bohinc Val. ml., Kapus Jan., Smrekar Franc, Bertonselj Valentin, Varl Andr., Bajželj Ign., Bohinc Ivana, Špendal Mica, Šlibar Ant., Rant Reza, Varl Jan. st., Novak Andrej, Varl Jan. ml., Šolar Andr., Pogačnik Mat., Vari Kar., Bertonselj J., Mulej V., Erman Fr., Kapus A., Rešek J., Bohinc M., Pogačnik J., Erman Jožef, Toman Iv., Košir Tom., Ažman Jan., Andrhar Ant., Šolar Terezija, Kapus Lov., Pogačnik Fr., Mikelj Mat., Debeljak Jožef, Šušteršič Iv., Kapus Tom., Erman Neža, Tomaževic Lov., Bertonselj Šim., Kapus Mica, Zajec Jož., Varl Jož., Koselj Lenka, Varl Jern., Kapus Bern., Varl Polona, Gogala Mar., Pogačnik Mica, Dobravec Terez., Erman Jakob, Varl Fr., Skalar Jan., Šlibar Franc, Grebenc Marija, Mikelj Ant, Varl Jera, Kralj Jan., Varl Šim., Žvan Andr., Brovet Ter., Osel Jan., Rozman Ant., Šolar Mar., Erman Fr., Erman Jernej, Kalan Lenka, Erman Matija, Pesjak Miha ml., Bevec Urh, Toman Miha, Mihelič Mih., Globočnik Mar., Poznik Jožefa, Novak Miha, Ambrožič Fr., Tomaževic Mar., Zabrekar Miha, Arnež Peter, Rešek Anton, Toman Elizabeta, Mikelj Jak., Ažman Mar., Špendal Šimen.

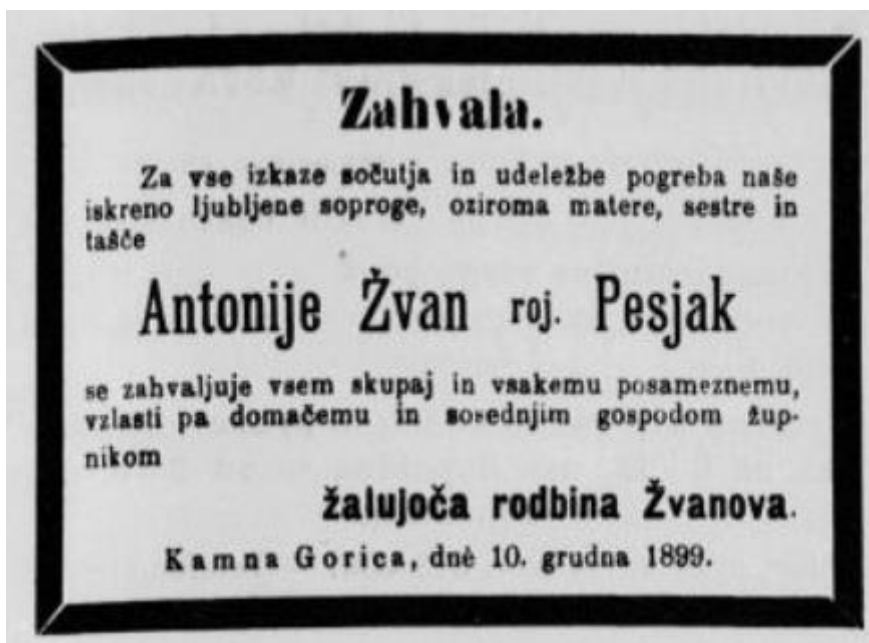
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1899

Premembe v učiteljstvu. Imenovani so gg.: Fran Lavtižar v Kamni gorici nadučiteljem v Šmartnem pod Šmarno goro.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 11. 1899

Cesarjev dar. Cesar je podaril gasilnemu društvu v Kamni gorici 100 gld.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 1. 12. 1899

Domoljub, 21. 12. 1899

1900

Kamna gorica. Verbajs Ant., [župnik](#); Kapus Franja pl. Pichelstein; Lavtižar Franc, [učitelj](#); [Ljudska šola v Kamni gorici](#); Pesjak Miha; Brata Zupan Iv. in Ign, [izdel. orgel](#); [Katol. izobraž. društvo v Kamni gorici](#), Udir Franc, Pesjak Marija, Arh Marka, Pogačnik Mat.; Pogačnik Lov, Žbontar Mat, [dijaka](#); Žbontar Fr, [cerkovnik.](#); Režen Mat, Režek Lov, Kapus Janez, Pesjak Pavla, Žvan Rozalija, Bevc Mar, Bevc Jan, Rihtaršič Nik, Lazar Luka, Svetina Jos, Kapus Ant, Mikelj Mat, Kapus Bern, Varl Fl, Hrovat Ignacij, Ferjan Mar, Bohinc Val, Smrekar Franc, Bertoncelj Val, Varl And, Bajželj Ign, Bohinc Ivana, Špendal Mica, Šlibar Ant, Rant Reza, Varl Jan. st, Novak Andr, Varl Jan. ml. Šolar Andr, Pogačnik Mat, Varl Kar, Bertoncelj Jož, Mulej Val, Erman Franc, Rešek Jan, Bohinc Mar, Pogačnik Jožefa, Erman Jožef, Toman Iv, Košir Tom, Ažman Jan, Andrhar Anton, Šolar Terezija, Kapus Lov, Pogačnik Fr, Debeljak Jožef, Šušteršič Iv, Kapus Tom, Erman Neža, Tomaževic Lov, Bertoncelj Šimen, Kapus Mica, Zajec Jož, Varl Jož, Koselj Lenka, Varl Jernej, Vari Polona, Gogala Mar, Pogačnik Mica, Dobravec Ter, Erman Jakob, Varl Fr, Skalar Jan, Šlibar Franc, Grebenc Marija, Mikelj Ant, Kapus Mar, Kralj Jan, Varl Šim, Žvan Andrej, Brovet Terezija, Osel Jan, Rozman Ant, Šolar Mar, Erman Jernej, Kalan Lenka, Bevec Urh, Toman Miha, Globočnik Mar, Mihelič Mih, Poznik Jožefa, Novak Miha, Ambrožič Fr, Tomaževic Mar, Zabrekar Miha, Arnež Peter, Rešek Anton, Toman Elizabeta, Mikelj Jak, Ažman Mar, Arh Miha, Tomaževic Valentin, Šolar Jera, Svetina Neža, Bohinc Rok, Lazar Frančiška, Golmajer Jožef.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1900

Smrt Janeza Zupana. V Kamnigoricl je umrl znani izdelovatelj orgelj gospod Janez Zupan. Bil je jako spreten v svoji stroki, izvrsten organist in komponist. V Kamnigorici in v svojem domačem kraju v Kropi je gojil petje z največjo vnemo in vztrajnostjo ter si pridobil zaslugo, da se ta dva kraja lahko ponašata s tako dobro izvežbanimi

pevskimi društvi. Svoji družini je bil pa najboljši oče. Blag mu bodi spomin!
Domoljub, 19. 7. 1900

1901

Kamna Gorica. Verbajs Anton, [župnik](#); Kapus Franja pl. Pichlstain, [Ljudska šola v Kamni Gorici](#); Pesjak Miha; Brata Zupan Iv. in Ig., [izdel. org.](#); Udir Franc, Pesjak Mar., Arh Marka, Pogačnik Mat.; Pogačnik Lov., Žbontar Matej, [dijaka](#); Žbontar Fr., [cerkov.](#); Režen Matevž, Rešek Lov., Kapus Jan., Pesjak Pavla, Lukan Matevž, Bevc Mar., Bevc Jan., Rihtaršič Nik., Lazar Luka, Svetina Josip, Kapus Ant., Mikelj Mat., Kapus Bernard, Vari Flor., Ferjan Mar., Bohinc Val., Smrekar Franc., Bertonselj Val., Varl And., Bajželj Ign., Bohinc Ivana, Špendal Mica, Golmajer Mar., Bohinc Rok, Šlibar Jož., Rant Reza, Varl Jan. st., Novak And., Varl Jan. ml., Šolar And., Pogačnik Matevž, Varl Karol, Bertonselj Jož., Mulej Valent., Erman Fr., Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Erman Jožef, Toman Iv., Košir Tom., Ažman Jan., Andrhar Anton., Šolar Ter., Kapus Lov., Pogačnik Fr., Debeljak Jož., Šušteršič Ivana, Kapus Tom., Erman Neža, Tomaževič Lovro, Bertonselj Šim., Zajec Jož.; Varl Jož., Koselj Lenka, Varl Jer., Varl Pol., Gogala Mar., Pogačnik Mica, Dobravec Ter., Erman Jakob, Varl Fr., Skalar Jan., Šlibar Fr., Grebenc Mar., Mikelj Ant., Kapus Mar., Kralj Jan., Varl Šim., Žvan And., Brovet Ter., Osel Jan., Rozman Ant., Šolar Mar.; Erman Jernej, [dijak](#); Kalan Lenka, Varl Jan. (P.), Bevc Urh, Rešek Ant., Arnež Peter, Kapus Mica, Toman Miha, Globočnik Mar., Mihelič Miha, Poznik Jožefa, Novak Miha, Ambrožič Fr., Tomaževič Mar., Zabrekar Miha, Toman Eliz., Mikelj Jak., Arh Miha, Tomaževič Val., Šolar Jera, Svetina Neža, Lazar Frančiška, Šolar Mihael, Šilar Franc, Pogačnik Jera, Benedičič Neža, Rozman Janez, Podobnik Jan., Hrovat Ignacij, Bohinc Marija.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1901

Velikodušna volila. V Kamni Gorici je umrl posestnik in trgovec gosp. Mihael Pesjak. Pokojnik je bil kremenit značaj in navdušen Slovan ter je to tudi pokazal v svoji oporoki. Volil je »družbi sv. Cirila in Metoda« 1000 K, »Slovenski matici« 200 K, »Dramatičnemu društvu« 200 K in »Družbi sv. Mohorja« 200 K. Pokojnik je zlasti »družbo sv. Cirila in Metoda« redno podpiral. Še o zadnjem novem letu ji je poslal novoletno darilo. Tako vrlemu možu je zagotovljen blag spomin. Posnemajmo ga.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 5. 1901

1902

Kamna Gorica. Verbajs Anton, [župnik](#); Kapus Franja pl. Pichlstain, [Ljudska šola v Kamni Gorici](#), [Delavsko bralno društvo](#); Pesjak Miha; Brata Zupan Iv. in Ig., [izdel. org.](#); Udir Franc, Pesjak Mar., Arh Marka, Pogačnik Mat.; Pogačnik Lovro, [visokošolec](#); Šlosarjeva hiša; Žbontar Matej, [dijak](#); Kapus Ant., [organist](#); Žbontar Fr., [cerkovnik](#); Režen Matevž, Rešek Lov., Kapus Jan., Pesjak Pavla, Lukan Matevž, Bevc Mar., Bevc Jan., Rihtaršič Nik., Lazar Luka, Svetina Josip, Hrovat Ignacij, Mikelj Mat., Kapus Bernard, Varl Flor., Ferjan Mar., Bohinc Val., Smrekar Franc., Bertonselj Val., Varl And., Bajželj Ign., Bohinc Ivana, Bohinc Rok, Šlibar Jož., Varl Jan. st., Novak Andr., Varl Jan. ml, Šolar Andr., Pogačnik Matevž, Varl Karol, Bertonselj Jož., Mulej Valent., Bohinc Mar., Erman Franc., Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Toman Iv., Košir Tom., Ažman Jan., Andrhar Anton., Šolar Ter., Pogačnik Fr., Debeljak Jož., Šušteršič Ivana, Kapus Tom., Erman Neža, Tomaževič Lovro, Zajec Jož., Varl Jož.,

Koselj Lenka, Varl Ter., Varl Polona. Gogala Mar., Pogačnik Mica, Erman Jakob, Varl Fr., Skalar Jan., Šlibar Franc, Grebenc Mar., Mikelj Ant., Kapus Mar., Kralj Jakob, Varl Šim., Žvan And., Brovet Ter.. Osel Jan., Rozman Ant., Šolar Mar.; Erman Jernej, **dijak**; Varl Jan. (P.), Bevc Urh, Rešek Ant., Arnež Peter, Kapus Mica, Toman Miha, Globočnik Mar.. Mihelič Miha, Poznik Jožefa, Novak Miha, Ambrožič Fr., Tomaževic Mar., Toman Eliz., Mikelj Jak., Arh Miha, Tomaževič Val., Šolar Jera, Svetina Neža, Lazar Frančiška, Šolar Mihael, Šilar Franc, Pogačnik Jera, Benedičič Neža, Rozman Janez, Podobnik Jan., Toman Ant., Pogačnik Marka, Trpin Andr.; Kralj Jan., **ključ.**; Kapus .Tan. ml., Erman Rok, Marinšek Franc, Varl Franc.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1902

Žebljarska zadruga za Kropo in Kamno gorico si je omislila prve stroje za izdelovanje žebļjev, kateri stroji so bili 22. t. m. slovesno blagoslovljeni.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 31. 1. 1902

Imenitna znanstvena najdba. »Zoologischer Anzeiger« prijavlja v XXV. zvezku, št. 679, dne 18. avgusta t. l. od mladega slovenskega zoologa gosp. Frana Megušarja na Dunaju opombe o rodilih povodnega hrošča (*hydrophilus piceus*). Gospod Megušar (iz Kamne gorice pri Radovljici) je prvi našel epitel klice (*Keimepithel*) in znova konstatiral že prezrte razcepljene slezi, ki sta jih sicer že prej videla Dufour in Stein, pa sta se docela motila o njih pravem pomenu in o njih veliki važnosti. Naš rojak je spoznal, da so dosedanje trditve napačne in namerava v kratkem natančneje opisati uspehe svojih znanstvenih preiskavanj o tem predmetu, ki so se z njim bavili svetovno znani učenjaki Leon Dufour, Suckow, Stein, Joh. Müller, Claus, Korschelt in drugi. Mlademu slovenskemu naravoslovcu čestitamo prav iz srca! / R. M.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 5. 9. 1902

Deželni odbor je iz stražno-gasilnega zaklada dovolil gasilnim društvom podpore: Radovljica 200 kron, Mošnje, Kamna gorica, Begunje 150 kron, Kropa 100 kron.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 26. 12. 1902

1903

Mohorjevega koledarja za leto 1903 ni na dLib!

1904

Kamna Gorica. Verbajs Anton, **župnik**; Kapus Franja pl. Pichlstain, Ljudska šola v Kamni Gorici, Delavsko bralno društvo; brata Zupan, **izdel. org.**; Udir Franc, Pesjak Marija, Arh Marka, Pogačnik Mat.; Pogačnik Lovro, **visokošol.**; Erman Jernej, Žbontar Matej, **dijaka**; Pogačnik Terez.; Kapus Ant, **organ.**; Žbontar Fr, **cerkov.**; Kapus Jan, Pesjak Pavla, Lazar Luka, Svetina Jos, Hrovat Ignacij, Režen Jož, Rešek Lovro, Bevc Mar, Toman Marij, Mikelj Mat, Kapus Bern, Bohinc Val, Smrekar Franc, Bajželj Ign, Bohinc Ivana, Bohinc Bok, Bevc Jan, Rihtaršič Nikol, Šlibar Jož, Varl Jan. st, Varl Jan. ml, Novak Andr, Šolar Andr, Pogačnik Mat, Bertoncelj Jos, Mulej Val, Mulej Jos, Golmajer Ivana, Varl Kar, Erman Franč, Rešek Jan, Pogačnik Jožefa, Toman Iv, Košir Tom, Kapus Anton, Šolar Terez, Pogačnik Fr, Debeljak Jož, Kapus Tom, Tomaževic Lov, Zajec Jož, Varl Jož, Koselj Lenka, Varl Jern, Varl Pol, Gogala Mar, Pogačnik Mica, Erman Jakob, Varl Fr, Skalar Jan, Šlibar Franc, Grebenc Mar, Mikelj

Ant, Kapus Mar, Kralj Jan, Varl Šim, Žvan And, Brovet Ter, Osel Jan, Rozman Ant, Šolar Mar, Varl Jan. (Pint.), Bevc Urh, Amež Pet, Kapus Mica, Toman Miha, Globočnik Mar, Mihelič Miha, Poznik Jožefa, Novak Miha, Ambrožič Fr, Tomaževic Mar, Toman Elizab, Mikelj Jak, Tomaževic Val, Šolar Jera, Svetina Neža, Lazar Frančiška, Šolar Miha, Šilar Fr, Pogačnik Jera, Benedičič Neža; Rozman Janez, **čevljar**; Toman Ant, Pogačnik Marka, Trpin Andr.; Kralj Janez, **ključar**; Marinšek Fr, Varl Fr, Kalan Fr, Dežman Lovro, Špendal Jož, Kapus Marija, Smrekar Ana, Varl Ign, Cvenkelj Jožefa, Šparovic Mart, Varl Jak, Bohinc Marija.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1904

Volitve. V Kamnigorici se je vršila dne 8. t. m. volitev občinskega predstojništva, pri kateri je bil izvoljen županom g. Adolf pl. Kappus, občinskim svetovalcem pa Luka Lazar, Josip Svetina in Marko Arh.

Vir: Gorenjec, 20. 08. 1904

1905

Kamna Gorica. Verbajs Anton, **župnik**; Kapus Franja pl. Pichlstain, Ljudska šola v Kamni Gorici, Delavsko bralno društvo; brata Zupan, [izdel. org.](#); Udir Franc, Debevc Marija, Arh Marka, Pogačnik Mat.; Pogačnik Lovro, **visokošolec**; Erman Jernej, Žbontar Matej, **dijaka**; Pogačnik Terez.; Kapus Ant., **organist**; Žbontar Fr., **cerkovnik**; Kapus .Tan., Pesjak Pavla, Lazar Luka, Svetina Jos., Režen Jož., Rešek Lovro, Bevc Mar., Toman Marij., Mikelj Mat., Bohinc Val., Smrekar Franc, Bajželj Ign., Bohinc Ivana, Bohinc Rok, Bevc Jan., Rihtaršič Nikol., Šlibar Jož., Varl Janez st., Varl Janez ml., Novak Andr., Šolar Andr., Pogačnik Matej, Bertoncelej Jos., Mulej Jos., Erman Ivana, Varl Kar., Erman Franč., Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Toman Iv., Kapus Anton., Šolar Terez., Pogačnik Fr., Kapus Tom., Tomaževic Lov., Zajec Jož., Varl Jož., Varl Jern., Varl Pol., Gogala Mar., Erman Jakob, Varl Fr., Pogačnik Lovr. (Pic.), Skalar Jan., Šlibar Franc, Mikelj Ant., Kapus Mar. (Pint.), Kralj Janez, Varl Šim., Žvan And., Brovet Ter., Rozman Ant., Šolar Mar., Osel Jan., Varl Janez (Pint.), Bevc Urh, Arnež Peter, Toman Miha, Globočnik Mar., Mihelič Miha, Novak Miha, Ambrožič Fr., Tomaževic Mar., Toman Elizab., Tomaževic Val., Šolar Jera, Svetina Neža, Lazar Franč., Šolar Miha, Benedičič Neža; Rozman Janez, **čevljar**; Toman Anton, Šilar Fr., Pogačnik Jera, Pogačnik Marka, Trpin Andr.; Kralj Janez, **kovač**; Marinšek Fr., Varl Fr., Kalan Fr., Dežman Lovro, Cvenkelj Jožefa, Šparovic Martin, Špendal Jos., Smrekar Ana, Varl Ign., Varl Jak., Bohinc Marija, Zupanc Hel., Griljc Pet., Bohinc Jak., Bevc Mar., Pogačnik Gašp., Poznik Jožefa, Košir Tom., Grebene Mar., Hrovat Ignacij, Koselj Helena.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1905

Učenci kamnogoriške ljudske šole, 1905

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa

1906

Kamna Gorica. Verbajs Anton, **župnik**; Kapus Franja pl. Pichlstain; Pogačnik Lovro, **visokošolec**; Zbontar Matej, **bogoslovec**; Ljudska šola v Kamni Gorici, Delavsko bralno društvo; brata Zupan, **izd. orgel**; Udir Franc, Lazar Luka, Arh Marka, Svetina Jos., Kapus Jan., Bohinc Val., Erman Jernej, **dijak**; Kapus Ant., **organist**; Žbontar Fr., **cerkovnik**; Debec Marija, Pogačnik Mat., Pogačnik Ter., Režen Jož., Rešek Lovro, Bevc Mar., Toman Marij., Mikelj Mat., Smrekar Franc, Bajželj Ign., Bohinc Ivana, Bevc Jan., Bohinc Rok, Rihtaršič Nikol., Šlibar Jos., Varl Janez st., Varl Janez ml., Novak Andrej, Šolar And., Pogačnik Matej, Bertoncelj Jos., Mulej Jos., Varl Kar., Erman Franc., Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Toman Iv., Kapus Anton., Šolar Ter., Pogačnik Fr., Kapus Tom., Tomažević Lovro, Zajec Jož., Varl Jožef, Varl Jernej, Varl Polona, Erman Jakob, Varl Franc, Pogačnik Lovrenc, Skalar Jan., Šlibar Franc, Mikelj Ant., Kapus Marija, Kralj Janez, Varl Šimen, Žvan Andrej, Brovet Terezija, Rozman Anton, Osel Janez, Varl Janez, Bevc Urh, Arnež Peter, Toman Miha, Novak Miha, Tomažević Mar., Toman Eliz., Tomažević Valeentin, Šolar, Jera, Svetina Neža, Lazar Frančiška, Šolar Miha, Benedičič Neža, Rozman Janez, **črevljar**; Toman Ant., Pogačnik Jera, Pogačnik Marka, Trpin Andr., Kralj Janez, **kovač**; Marinšek Franc, Cvenkelj Jožefa, Šparovic Martin, Špendal Jož., Smrekar Ana, Varl Ignacij, Varl Jak., Bohinc Marija, Griljc Peter, Bohinc Jak., Bevc Marija, Poznik Jožefa, Košir Tom., Hrovat Ignacij, Koselj Helena, Cengle Jožef, pl. Kapus Ljudmila, **c. kr. poštarica**.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1906

Iz Kamne gorice. Delavsko bralno društvo v Kamni gorici naznanja svojim prijateljem in somišljenikom, da se veselica z igro »Pravica se je izkazala« ni vršila 4. t. m. in tudi ne 10. t. m., kakor je bilo na posebnih povabilih naznanjeno. Društvo zaradi neugodnega vremena ni moglo vprizoriti te igre. Sedaj jo naznanja na dan 24. t. m. Spored bo: Petje moškega in ženskega zbora in igra »Pravica se je izkazala«, burka v dveh dejanjih s petjem. Ker društvo ne bode razpošiljalo posebnih povabil, zatorej vabi na tem mestu k obilni udeležbi odbor.

Vir: Domoljub, 21. 6. 1906

Kamna Gorica. Že dolgo se nismo oglasili, a to vse pomenja, češ, da nam gre vse po volji. Ravno nasprotno le malo dobimo z medom in s surovim maslom namazanega kruha. Zdaj dobivamo tak kruh, da se nam lomijo naše kosti, a kakor vse kaže, čez nekaj mesecev še takega ne bomo več imeli. Mislimo tu na naš občinski odbor, ki ne odstrani stvari, ki bi jih moral po naši sodbi. Saj mora občinski odbor skrbeti za svoje občane. A delavci sodimo, da tega ne vrši. Kdor je že hodil skozi Kamno Gorico, ali pa bival v njej, dobro ve, da stoji sredi nje fužina, v kateri so še delali pred 30 leti, ker so delali v njej železo. A zdaj je v razvalinah. Pri tej fužini teče potok Lipnica, čez strugo so izpeljane jako praktično lesene rake, ki prav praktično razdele vodo po celi vasi. Z vodo, ki nam goni naše mehove po delavnicah si služimo kruha in nas varuje tudi ognja. Delamo namreč v 70 lesenih delavnicah. Nekaj let sem so pa te rake v prav slabem stanju, tako da še polovico vode ne pride v vas. Že lansko leto so se zato zbrali delavci in šli h gospodu županu in ga prosili, naj posreduje pri gosp. Havu, da popravi rake, da bomo mogli delati in da ne bomo imeli zaradi pomanjkanja vode toliko škode. Župan je tudi obljubil, da hoče posredovati v tej zadevi. A kaj se je zgodilo? Nad eno leto smo pričakovali delavci, kedaj prično popravljati rake ali pa da morebiti naredo nove. A čakali smo zaman. Zdihovali in tožili smo med seboj pa se pritoževali tudi nasproti raznim občinskim svetnikom, a bilo je vse zastoj. Končno je sklicalo delavstvo sestanek, na katerem smo razpravljali, kaj naj ukrenemo. Sklenili smo, da vložimo prošnjo z ozirom na oporoko rajnega g. Tomana, da mora posestnik delati te rake in skrbeti, da teče dovolj vode skozi vas. Prošnjo smo podpisali in izbrali 5 delavcev, da predlože prošnjo osebno g. Havu. In g. Hav je trikrat obljubil, da popravi v najkrajšem času rake. A od takrat je pretekel že celi mesec, narejenega pa ni še nič. Vode nam prihaja vsak dan manj, ker imajo rake vsaki dan večje luknje in razpoke. Pretekli teden že ni tekla več voda po eni strani. Naš občinski odbor se pa, kolikor je nam znano prav nič ne zanima in ne pospešuje te za nas velevažne življenske zadeve. Ko bi bilo našemu občinskemu odboru kaj na srcu delavčeva korist, bi se pač kaj zanimal, da bi ne imeli delavci toliko škode. Površno smo računali delavci, da imamo samo v 14 dneh zaradi pokvarjene rake nad 400 kron škode. Zdaj smo pa že v jeseni in pred zimo. Pa že zdaj smo komaj, komaj delali. Rake so pa v tako slabem stanju, da se lahko podero vsak čas in pozimi jih odneso z največjo gotovostjo ledene plasti. Takrat bomo pa delavci prav gotovo tri mesece brez vode. Vsak dan je mogoč ogenj pri nas. Obrnili srno se pretekli ponedeljek na občinski odbor, ki sam ne vidi velevažne potrebe o popravilu rake. Naj se vsaj nekoliko zgane za to tako važno stvar, da popravijo rake, dokler je še čas. Obračamo se tudi še na neko drugo stran. Naj bi tudi zavarovalnice pomislile, v kaki nevarnosti bi bila lahko Kamna Gorica brez vode. Kako pa skrbi naš občinski odbor za blagor občine v higieniškem oziru, pa ob priliki tudi še opišemo. Tako naš dopisnik. Stvar je nujna. Naj store prizadeti krogi svojo dolžnost. Tolikrat se govori in piše o potrebi, naj se ohrani domača obrt. V Kamni Gorici jo imamo. Čudimo se, da gospod kamnogoriški župan ni že preje nastopil za to vitalno kamnogoriško vprašanje. Pričakujemo, da se res stvar uredi dokler je še čas. Tudi politično oblast naprošamo, da pospeši to zadevo. Soc.-dem. hvaležnost.

Vir: Elaystvo (?), št 40, 14. 9. 1906

Kamna Gorica. Verbajs Anton, **župnik**; Kapus Franja pl. Pichlstain; Pogačnik Lovro, **visokošolec**; Zbontar Matej, Erman Jernej., **bogosl.:** Ljudska šola v Kamni Gorici, Delavsko bralno društvo moški oddelek, Delavsko bralno društvo ženski oddelek; brata Zupan, **izdel. orgel**; Udir Franc, Lazar Luka, Arh Marka, Svetina Jos., Kapus .Tan., Bohinc Val.: Kapus Ant., **organist**; Zbontar Fr., **cerkovnik**; Debevc Mar., Pogačnik Mat., Pogačnik Ter., Režen Jož., Rešek Lovro, Bevc Mar., Toman Marij., Mfikelj Mat., Smrekar Franc, Bajželj Ign., Lukan Mat., Hrovat Ignacij, Špendal Jož., Osel Janez, Bevc Janez, Bohinc Rok, Rihtaršič Nikol., Šlibar Jos., Varl Janez st., Varl Janez ml.. Novak Andrej, Šolar Andrej, Pogačnik Matej, Bertonselj .Tos., Mulej Jos., Varl Kar., Erman Franč., Rešek Jan., Pogačnik Jožefa, Toman Iv., Kapus Anton.. Šolar Ter., Pogačnik Fr., Kapus Tom.. Tomaževic Lovro, Zajec Jož.. Varl Jož., Varl Jernej., Varl Polona, Erman Jakob, Varl Fr.. Pogačnik Lovr., Skalar .Tan., Šlibar Franc, Mikelj Ant., Kapus Marija, Kralj Janez, Varl Šimen. Žvan Andrej, Brovet Ter., Rozman Anton, Varl Jan., Bevc Urh, Arnež Peter, Toman Miha, Tomaževic Mar., Toman Eliz.. Tomaževic Val., Šolar Jera, Svetina Neža, Lazar Franč., Šolar Miha, Benedičič Neža; Rozman Janez, **črevljar**; Toman Ant.. Pogačnik Jera. Pogačnik Marka, Trpin Andr.; Kralj Janez, **kovač**; Marinšek Fr., Cvenkelj Jožefa, Šparovic Mart., Smrekar Ana, Varl Ignacij, Varl Jak., Bohinc Mar., Griljc Peter, Bohinc Jak. Bevc Mar., Poznik Jožefa, Koselj Helena, Cengle Jožef, Griljc Mat., Šusteršič Ivana, Špendal Eliz., Varl Jak., Koselj Franciška, Dežman Mar., Vidic Mar.. Ažman Jernej, Kalan Hel., Miheič Miha, Podobnik Pavel, Novak Miha.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1907

Nov župnik. Iz Kamne gorice. Novega gosp. župnika smo z veseljem iu slovesno sprejeli. Želimo jim mnogo sreče in blagoslova, da bi zdravi in veseli mnogo let prenašali delo, ki jim je naloženo, da bi kmalu spoznali ljudi v svoji fari, ki so vsake vrste, kakor drugod.

Domoljub, 5. 12. 1907

1908

Kamna Gorica. Verbajs Anton, **župnik**; Kapus Franja pl. Pichlstain; Pogačnik Lov., **inr.**; Novak Pet., **pr. v p.**; Zbontar Mat., **bogosl.;** Erman Jernej, **visokošolec**; Ljudska šola v Kamni Gorici, Delavsko bralno društvo moški oddelek, Delavsko bralno društvo ženski oddelek; brata Zupan, **izdel. org.**; br. Ignacij Erman, **franciškan**; Pesjak Slavka, Udir Franc, Lazar Luka, Arh Marko, Svetina Josip, Kapus Jan., Bohinc Val., Kapus Ant., Zbontar Fr., Debevc Mar., Pogačnik Mat., Pogačnik Ter., Režen Jož., Rešek Lovro, Bevc Mar., Toman Marij., Mikelj Mat., Smrekar Franc, Bajželj Ign., Hrovat Ignacij, Lukan Mat., Špendal Jož., Osel Janez, Bevc Janez, Bohinc Rok, Rihtaršič Nik., Šlibar Jos., Varl Janez, Varl Janez, Novak Andrej, Novak Mihael, Šolar Andrej, Pogačnik Matej, Bertonselj Josip, Mulej Josip, Varl Karol, Erman Franč., Rešek Janez, Pogačnik Jožefa, Toman Iv., Kapus Anton.. Šolar Ter., Pogačnik Fr., Kapus Tom., Tomaževic Lovro, Zajec Jož., Varl Jož., Varl Jern., Varl Polona, Erman Jakob, Golmajer Fl., Varl Fr., Pogačnik Lov., Skalar Jan., Šlibar Franc, Mikelj Ant., Kapus Marija, Kralj Janez, Varl Sim., Žvan Andrej, Tomaževic Fr., Rozman Anton, Varl Jan., Bevc Urh, Arnež Peter, Toman Miha, Toman Eliz., Tomaževic Valent., Šolar Jera, Svetina Neža, Lazar Franč., Šolar Mihael, Benedičič Neža, Rozman Janez, Toman Ant., Pogačnik Jera, Pogačnik Marka, Trpin Andr., Kralj Janez,

Cvenkelj Jožefa, Šparovic Mart., Smrekar Ana, Varl Ignacij, Varl Jak., Griljc Pet., Bohinc Jak., Bevc Mar., Koselj Helena, Cengle Jožef, Griljc Mat., Špendal Eliz., Varl Jak., Erman Franč., Dešman Mar., Vidic Mar., Ažman Jernej, Erman Mar., Eržen Ivana, Varl Andrej.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1908

Kamna gorica v nevarnosti. V nedeljo 4. Oktobra opomni neki gost kamnogoriškega župana in gostilničarja Adolfa pl. Kapusa, da je skrajni čas iz vasice odstraniti javne nemške napise in da želi on kot odbornik to v prihodnji občinski seji predlagati. Župan Kapus kot znani nemčur je srdito ugovarjal na vse načine, da se to ne sme zahtevati, ker je nemščina edina naša opora, da je to naš uradni jezik in da se on s tem hudo zameri okrajnemu glavarju radovljiškemu, da je Slovenec ničla, da njegov sin, orožnik na Koroškem, ne more do šarže oficirja, ker je s Slovenskega in sploh da bi to bilo nasprotno dednim pravilom — seiner Ahnen — i . t. d. Ko si pa odbornik ne da odsvetovati, vstane župan jezno od mize te bolestno potoži večji družbi popivajočih delavcev rekoč: Glejte, kako bi to bilo nevarno za nošo vas, ki živi le od žebjarije. Ako mi odstranimo nemške napise, potem vam fabrika na Savi, ki je tudi nemška, še železa ne bo dala več, kaj bi pa potem počeli!

— Oj modra glavica tega župana. Sedaj šele vemo — ne znabiti za to sršenovo hajlovsko gnezdece, temveč da ta župan le nam Slovencem v prid(?) povsod sili svoj blaženi — «hajl», kakor tudi samonemški napis na svojem bornem poštnem vozu, ki vozi čez pašnike do Podnarta — k. k. Post Steinbüchel — tako večkrajni občinski pečat — Gemeindeamt Steinbüchel — i. dr. in da v naš prid z nami bornimi Slovenci hoče nekako milostno le takrat govoriti, ako ni še kak hajlovec v bližini. Bog nas obvaruj te preteče, sedaj pa Kapusu dobro pojasnjene nesreče od strani nam toli dobrih Nemcev. Mogoče le dobimo Slovenci za svoj denar vendarle železo, četudi se odstrani nebodigatreba — hajlovski napis. Pripomnimo, da je Kapus oni župan, ki se je pred deželnozborskimi volitvami ponosno hvalil, da njega dr. Šušteršič in Pogačnik zelo silita, da on ta mandat preko Pogačnika prevzame (!) ker je zadnji preobložen z opravili, pa on se zaenkrat še brani; in pripomnimo tudi, da je Kapus oni župan, ki je Blejcem vrtove za železnico meter po 50 vin, cenil, sedaj je pa on svoj slabi breg za domačo šele, terej v odstranjeni Kamni gorici, odda! po 3 K meter, tako da dobi za mali prostorček, vreden kakih 400 K, kar 5000 K. - Res, dobrotnik Slovencev! Pomnimo!

Vir: Gorenjec, 19. 9. 1908

1909

Kamna gorica. Ažman Šimen, župnik; Kapus Franja pl. Pichlstain; Novak Pet., pr. v p.; br. Ignacij Erman, frančiškan; Debevc Mar., Ljudska šola, Delavsko bralno društvo moški oddelek, Delavsko bralno društvo ženski oddelek, Arh Marko, Bohinc Val., Kapus Jan., Lazar Luka, Svetina Josip, Kralj Jan., Hrovat Ignacij, Udir Franc, Zupan Ign., Erman Jernej, Žbontar Mat., Kapus Ant., Žbontar Fr., Arnež Peter, Ažman Jernej, Bertoncej Josip, Bajželj Ign., Bevc Mar., Benedičič Neža, Bevc Janez, Bevc Mar., Bohinc Rok, Bevc Urh, Bohinc Jak., Cengle Jos., Cvenkel Jožefa, Erman Frančiška, Erman Fr., Eržen Jos., Eržen Ivana, Erman Jakob, Grilc Peter, Kapus Tomaž, Kapus Antonija, Kapus Mar., Koselj Matej, Kralj Jan., Lazar Ter., Lukan Mat., Mikelj Ant., Mikelj Mat., Mulej Jos., Novak Miha, Novak And., Osel Iv., Pesjak Slavka,

Podobnik Mih., Pogačnik Fr., Pogačnik Tom., Pogačnik Val., Pogačnik Lovrenc, Pogačnik Marka, Pogačnik Miha, Pogačnik Jožefa, Pogačnik Mat., Pogačnik Jera, Rešek Jan., Rešek Lov., Rihtaršič Nikol., Rozman Ant., Smrekar Ana, Smrekar Franc, Šlibar Jos., Šlibar Franc, Šolar Miha, Šolar Ter., Šolar And., Špendal Eliz., Špendal Jos., Šparovic Mart., Toman Mar., Toman Janez, Toman Marij., Toman Mihael, Toman Anton, Terpin And., Tomaževič Jos., Tomaževič Valentin, Tomaževič Fr., Tomaževič Mar., Tomšič Mar., Varl Fr., Varl Jan., Varl Janez, Varl Andrej, Varl Jak., Varl Jak., Varl Polona, Varl Ign., Varl Jan., Varl Karol, Varl Anton., Varl Jern., Varl Josip, Žvan And., Zajc Jos., Dešman Mar., Varl Sim.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1909

Plesni venček priredi odsek telov. Društva kamnogoriškega «Sokola» 2. svečana pri bratu Ignacu Bajželjnu v Kamni gorici.

Gorenjec, 30. 1. 1909

1910

Kamna gorica. Ažman Šimen, župnik; Novak Peter, pr. v p.; br. Ignacij Erman, frančiškan; Debec Mar., Vidic Marj.; Kappus Kranja pl. Pichlstain; Ljudska šola, Delavsko bralno društvo moški oddelek, Delavsko bralno društvo ženski oddelek; Arh M., Ažman Jan., Benedičič Neža, Bevc Mar. ml., Bevc Urh, Bohinc Rok, Bevc Jan., Bevc Mar., Bajželj Ig., Bohinc Val., Bohinc Jak., Brtoncelj Jos., Cengle Jos., Cvengl Jožefa, Erman Jernej, Erman Jakob, Erman Franca, Erman Franca, Eržen Josip, Eržen Franca, Grilc Peter, Hrovat Ignacij, Kapus Tom., Kapus Jan., Kapus Ant., Kapus Mar., Kapus Anton., Kralj Jan., Lazar Luka, Marinšek Er., Mikelj Mat., Mulej Lovro, Novak Andr., Novak Miha, Ozel Iv., Pesjak Pavla, Pogačnik M., Pogačnik Val., Pogačnik Tom., Pogačnik Marka, Pogačnik Franc, Pogačnik Lovro, Pogačnik Fr., Pogačnik Mat., Pogačnik Jera, Rešek Lovro, Rešek Jan., Rihtaršič Nik., Rozman Ant., Smrekar Jos., Smrekar Franc., Skalar Jan., Svetina Jos., Šlibar Franc, Šlibar Jos., Špendal Eliz., Špendal Jos., Šparovic Mart., Šolar Terez., Šolar Miha, Šolar Andr., Toman Ant., Toman Mih., Toman Jan., Toman Marj., Toman M., Tomaževič Valentin, Tomaževič Jos., Tomaževič Ant., Tomaževič Fr., Tomaževič Luka, Varl Jan., Varl Fr., Varl Karol, Varl Jernej, Varl Jak., Varl Ig., Varl Andr., Varl Šim., Varl Janez, Varl Jan., Varl Jak., Varl Pol., Varl Anton., Vidic Marka, Udir Franc, Zajc Josip, Zupan Ig., Zbontar Fi., Žvan Andr., Ažman Anton, Arnež Peter, Koselj Matej, Kralj Jan.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1910

Novo mesarijo je odprl na Javorniku Ignac Bajželj iz Kamnegorice. Pravijo, da bo meso ceneje prodajal kakor drugi. Le na ta način bo najlažje izhajal.

Gorenjec, 15. 1. 1910

Kamna Gorica. Dolgo se že nismo oglasili v našem izvrstnem listu v »Naši Moči«. Morda ste že mislili, da spimo spanje pravičnega. A temu ni tako, ampak se tudi mi krepko gibljemo. V nedeljo 2. t. m. smo imeli društven občni zbor, kateri je bil dobro obiskan. Predsednik otvori zborovanje in pozdravi navzoče člane in članice in podeli besedo gospodu Jerneju Ermanu, ki v lepem govoru navdušuje člane in članice, kako naj se izobrazujejo, da tudi za naprej ohranijo ugled društva pri ljudeh. Potem pride

na vrsto druga točka, poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in knjižničarja, ki so bila prav ugodna. V odbor so bili izvoljeni skoraj soglasno: Matija Mikelj, Rok Bohinc, Jernej Varl, Ivan Režek in Valentin Arh. Pri ženskem oddelku pa: Barbara Pogačnik, Fr. Pog. M. Arnež, Mar. Tomaževič. Po volitvi da predsednik besedo gospodu profesorju Arhu, ki primerja društvo drevesu, ki ma tudi svoje veje, ki sta ženski oddelek in telovadni odsek. Če bodo le lepo skupno delovali bodo dosegli vspehe, ki jih bodo enkrat vsi veseli. On poziva člane, naj pridno agitirajo za društvo, da bodo tudi oni, ki še niso v društvu, pristopili vanj. Nalje poziva člane, naj prednočitajo časopise in knjige, da bodo kaj vedeli, kajti dandanes človek ne velja nič, ako ni izobražen. Izobrazi pa se delavec le v društvu. Potem nam je podal gospod profesor še veliko lepih nauk, za kar smo mu prav iz srca hvaležni. Predsednik priporoča navzočim naj podpirajo dobro časopisje, posebno pa delavsko glasilo »Našo Moč« ker dosedaj se je pri nas obračalo premalo pozornosti na ta izvrstni list. Na to predsednik zaključi zborovanje, želeč društvu obilo vspeha.

Vir: Naša Moč, 1. 7. 1910 (posredoval Tine Golež)

Op.: Dedek od g. Tineta Goleža je bil sošolec Jerneja Ermana v Gradcu. Oba sta bila tam člana *Slovenske Zarje*.

1911

Kamna gorica. Poverjenik: Ažman Šimen, župnik. — Novi ud: Vari Karol.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1911

Volitev novega cestnega odbora v Radovljici. Predzadnji ponedeljek se je vršila, kakor smo naznanili se v pred zadnji številki, volitev načelnika cestnega odbora radovljiškega. Izvoljen je načelnikom g. Ivan Resman, župan v Mošnjah, njegovim namestnikom g. Adolf pl, Kappus, župan v Kamnigorici.

Gorenjec, 8. 7. 1911

1912

Kamna gorica. Poverj.: Ažman Šimen, župnik.— brat Ignacij Erman, frančiškan; Debec Marija. Skupaj 99 udov.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1912

1913

Kamna gorica. Ažman Šimen, župnik; br. Erman Ignacij, frančiškan; Debec Mar.; Žagar Jan., nadučitelj; Ljudska šola, Arh Marko, Arnež Pet., Ažman Ivana, Bajželj Ign., Benedičič Neža, Bevc Urh, Bevc Jan., Bevc Mar., Bevc Mar., Bohinc Rok, Bohinc Mart., Bohinc Jak., Bohinc Valentin, Cengle Jos., Cvenkelj Jožefa, Erman Anton, Eržen Jos., Grilc Pet., Hrovat Ign., Kapus Anton, Kapus Tomaž, Kapus Jan., pl. Kappus Fani, Kapus Mar., Kapus Anton., Koselj Matej, Kralj Ant., Mikelj Ant.. Mikelj Mat., Lazar Luka, Mohorič Fr., Mulej Lovro, Novak And., Novak Miha, Ozel Janez, Pesjak Pavla, Pogačnik Tomaž, Pogačnik Lovro, Pogačnik Mat., Pogačnik Marko, Pogačnik Fr. st., Pogačnik Fr. ml, Pogačnik Fr., Pogačnik Val., Pogačnik Ivana, Pogačnik Jožefa, Rešek Jan., Rešek Lovro, Rihtaršič Nik., Rozman Anton, Skalar Jan.. Svetina Jos., Šlibar Fr, Šlibar Jos., Šolar Jan., Šolar Miha, Šolar Andrej,

Sparovic Fr., Špendal Jos., Špendal Elizab., Terpin Andr., Toman Ant., Toman Miha, Toman Jan., Tomaževič Jos., Tomaževič Fr., Tomaževič Mar., Udir Fr., Varl Jak., Varl Jan., Varl Fr., Varl K., Varl Jernej, Varl Ign., Varl Jan., Varl Šim., Varl Jak., Varl Pol., Varl Anton., Varl Mar., Zajc Jos., brata Zupan, Žbontar France, Žvan Andrej, Bralno društvo.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1913

1914

Kamna gorica. Ažman Šimen, župnik; br. Erman Ignacij, frančiškan; Debec Mar., pl. Kappus Franja; Žagar Janez, nadučitelj; Ljudska šola, Delavsko bralno društvo; brata Zupan, orglarja; Arh Marko, Arnež Peter, Bajželj Ign., Bevc Jan., Bevc Mar., Bevc Mar. st., Bohinc Rok, Bohinc Jakob, Bohinc Mar., Cengle Josip, Cvenkel Jožefa, Erman Anton, Hrovat Ign.; Kapus Anton, organist; Kapus Jan., ključar; Kapus Tomaž, Kapus Anton., Kapus Mar., Košir Cecil., Kralj Anton, Koselj Matej, Mikelj Ant., Mikelj Mat., Mohorič Fr., Mulej Jožef, Novak Andr., Ozel Ivan, Pesjak Pavla, Pogačnik Val., Pogačnik Fr., Pogačnik Fr. ml., Pogačnik Tomaž, Pogačnik Lovro, Pogačnik Matej; Pogačnik Fr., mizar; Pogačnik Marko, Pogačnik Jožefa, Rešek Jan., Rešek Lovro, Rihtaršič Nik., Rozman Anton, Skalar Jan., Svetina Jos., Šlibar Jos., Šparovic Fr., Špendal Jos. ml., Špendal Jos., Šlibar Fr., šolar Jan., Šolar And., Toman Anton, Toman Mihael, Tomaževič Jos., Tomaževič Josip, Tomaževič Mar., Tomšič Mar.; Varl Jakob, kamnosek; Varl Karol; Varl Janez, krošnjar; Varl Polona, Varl Jernej, Varl Jakob, Varl Janez, Varl Janez, Varl Frančišek, Varl Ignacij, Varl Miha, Varl Anton., Udir Fr., Vidic Marko, Zajec Jos., Žvan And., Lazar Luka.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1914

Kamna gorica. Pretečeni teden smo pokopali bivšega dolgoletnega župana in predsednika krajnega šolskega sveta, g. Frančiška Žvan, očeta gospoda župnika na Boh. Bistrici. Občinski odbornik je bil nepretrgoma nad petdeset let. Pri vseh volitvah je stal vedno na naši strani, ter si kot župan pridobil veliko zaslug, zlasti pri prezidavi župnišča. Pogreb je pričal, kako je bil priljubljen in spoštovan od cele okolice. Mir blagi duši!

Domoljub, 25. 6. 1914

1915

Kamna gorica. Ažman Šimen, župnik; Erman brat Ignacij, Debec Mar., pl. Kappus Franja; Žagar Janez, nadučitelj; Ljudska šola, Delavsko bralno društvo; brata Zupan, orglarska mojstra, Arh Marko, Arnež Peter, Bajželj Ign., Bevc Jan., Bevc Mar. ml., Bevc Mar. st.; Bajželj Nik., Kapus Jan., cerkvena ključarja; Bohinc Rok, Bohinc Mar., Bohinc Jakob, Cvenkel Jožefa, Erman Anton, Hrovat Ign.; Kapus Anton, organist; Kapus Tom., Kapus Anton., Kapus Mar., Koselj Matej, Kraij Anton, Mikelj Mat., Mohorič Fr., Mulej Jožef, Novak Andrej, Ozelj Ivan, Pesjak Pavla, Pogačnik Val., Pogačnik Lovro, Pogačnik Matej, Pogačnik Tomo, Pogačnik Marko, Pogačnik Fr. ml., Pogačnik Fr. st.; Pogačnik Fr., mizar; Pogačnik Jožefa, Rešek Jan., Rihtaršič Nik., Rozman Ant., Skalar Jan., Svetina Jos., Šlibar Fr., Šlibar Jos., Šolar And., Šolar Jan., Šparovic Fr., Šparovic Mar.; Špendal Jos., ključavničar; Špendal Jos., Toman Mihael, Toman Anton, Tomaževič Josip, Tomaževič Josip, Tomaževič Mar., Varl Jakob, Varl

Karol, Varl Jernej, Varl Jernej ml.; Varl Jakob, **kamnosek**; Varl Janez, **krošnjar**; Varl Janez, Varl Polona, Zajc Jos., Žvan And., Udir Fr., Lazar Luka, Mihelič Mih., Noč Šim., Varl Antonija.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1915

Padel je na severnem bojišču Metod Bajželj iz Kamne Gorice ...

Vir: Gorenjec, 22. 1. 1915

**Osmrtnica Metoda Bajželja, 1915
Gorenjec, 9. 1. 1915**

Smrt Zupana. Iz Kamne Gorice. Zadnjo nedeljo je umrl tukaj znani orgljarski mojster Ignacij Zupan, ki je že dlje časa bolehal. Blag mu spomin!

Gorenjec, 12. 11. 1915

1916

Kamna gorica. Ažman Šimen, **župnik**; Erman br. Ignacij (1528), franč.; Debevc Marija, pl. Kappus Franja, gospe; Žagar Iv., **naduč.**; Ljudska šola, Delavsko bralno društvo; **orglarska mojstra** brata Zupan, Arh Marko, Arnež Peter, Bajželj Ign., Bevc Jan., Bevc Marija, Bohinc Rok, Bohinc Jakob, Bohinc Mar.; Hrovat Ign., **mesar**; Kapus Anton, **org.**; Kapus Jan., **c. kij.**; Kapus Tom., Kapus Mar., Kralj Anton, Mikelj Mat., Mulej Josip, Novak And., Noč Hel., Ozelj Iv.; Pesjak Pavlica, gosp.; Pogačnik Marko, Pogačnik Matej, Pogačnik Jožefa, Rešek Jos., Rešek Jan., Rihtaršič Nik., Rozman Ant., Skalar Jan., Svetina Jos., Šlibar Fr., Šlibar Jos., Šolar And., Šolar Anton., Šparovic Fr., Šparovic Mar.; Špendal Jos., dijak; špendal Jos., **ključ.**; Toman Jan., Tomaževič Josip iz Lipnice, Tomaževič Josip, Varl Jernej, Varl Jernej mlaj.; Varl Janez, krošnjar; Varl Jakob; Varl Jak., kamnos.; Varl Jan., Varl Karol, Varl Polona,

Varl Antonija, Vidic Mar., Udir Fr., Zajc Jos., Žvan Andrej, Lazar Luka, Pogačnik Lovro, Rozman Franč., Tomaževič Fr., Mohorič Fr. (P. Kamna gorica.)
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1916

1917

Kamna gorica. Poverjenik: Ažman Šimen, župnik. — Debevc Mar. (1434); Erman br. Ignacij, franč. — Novi ud: Cvenkelj Kristina. Število udov 71.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1917

1918

Kamna gorica. Ažman Šimen, župnik; Debevc Mar.; Erman br. Ignacij, franč. — Novi udje: Bevc Urh ml.; Bohinc Janez, Globočnik Ivana, Lombar Ivana, Mikelj Ana, Mohorič Tilka, Varl Fr., Varl Jan., Zupanc Mar., Žbontar Franč. ml., Griljc Marj., Gregorč Mar., Bevc Ana, Lazar Roz., Noč Mar., Varl Hel., Lukan Miha. Številu udov 100.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1918

1919

Kamna gorica. Ažman Šimen, župnik. Število udov 90.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celovcu, 1919

1920

Kamna gorica. Zorko Franc, župnik. Število udov 63.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1920

1921

Kamna gorica. Zorko Franc, župnik. Število udov 84.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1921

1922

Kamna gorica. Zorko Franc, župnik. Število udov 90.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1922

1923

Kamna gorica. Zorko Franc, župnik. Število udov 66.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1923

1924

Kamna gorica. Zorko Franc, **župnik**. Število udov 80.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1924

1925

Kamna gorica. Zorko Franc, **župnik**. Število udov 77.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1925

1926

Kamna gorica. Zorko Franc, **župnik**. Število udov 70.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1926

1927

Kamna gorica. Zorko Franc, Debec Mar., br. Ignacij Erman, Prosvetno društvo, Šola; Žagar Iv., **naduč.**; Kappus pl. Franja, Arh Val., Bevc Urh, Bohinc Ivana, Bohinc Jak., Bohinc Mar., Brce Ant., Cvetko Jan., Dežman Mar., Erman Mar., Eržen J., Frelj Mar., Globočnik Fr., Grilj Ivana, Jelenc Fr., Jelenc Pet., Kapus Ant., Kapus Janko, Kapus Tomaž, Koselj Mat., Lazar Luka, Lukan Brigita, Mikelj Matija, Mulej Jož., Noč Jož., Novak Marij., Pogačnik Fr., Pogačnik Fr., Pogačnik Jan., Prevc Franč., Pogačnik Marko, Pogačnik Neža, Rant L., Rozman Mar., Smrekar Val., Svetina Mar., Šlibar Fr., Šlibar Jož., Šolar Ant., Šolar Fr., Šparovic Fr., Šparovic Mar., Špendal Jož., Špendov Jož., Toman Ant., Šušteršič Al., Toman Fr., Toman Mih., Udir Fr., Tomaževič Jož., Varl Fr., Varl Jak., Varl Jak., Varl Janez, Varl Jernej, Varl Jernej, Varl Jožef, Varl Jožef, Varl Marija, Varl Val., Vidic Marija, Varl Janez, Žbontar Franc, Žvan Andrej, Kalan Jan., Pogačnik Tom.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1927

1928

Kamna gorica. Zorko Fr., **župnik**. Število udov 80.
Vir: Koledar družbe sv. Mohorja na Prevaljah, 1928

Elektrika v Kamni gorici. Dobili smo v vas dva nova prav higijenična vodnjaka in prišli tako do izborne studenčnice. Največ zaslug ima pri tem naš agilni župan Jožef Špendal. Štirinajst dni je od tega, kar nam je prvič zasijala električna luč. Tako so se nam izpolnile dolgoletne želje. Lepo Miklavževo darilo. Radi smo žrtvovali težko prislužene denarje, samo, da smo se izbili petrolejskih brljavk. Zopet gre največ hvale našemu županu in odbornikoma g. Alojziju Šušteršiču in g. Francetu Udirju.

Domoljub, 12. 12. 1928

1929

Kulturni dom v Kamni Gorici. (Prireditev.) V 29. letu obstoja našega kat. prosvetnega društva so nam je vendar uresničil naš dolgoletni sen - postavili smo si svoj Dom. Do sedaj smo stanovali v treh hišah, čitalnica je bila zase ter smo se vedno selili iz ene hiše v drugo, tudi se nam je že zgodilo, da nismo vedeli, kam naj se veselimo. Za dramatične prireditve nam žebljarska zadruga skoraj 20 let pustila, da smo imeli oder v zadružnem skladišču. Orel je imel telovadnico v stari šoli, dobro smo občutili ta težavni položaj in zavedali smo se, da moramo zgraditi lastni Prosvetni dom. Trt leta smo se morali truditi s kulukom In z denarnim vprašanjem. Končno smo v preteklem letu poprijeli vsi Kamnogoričani na celi črti. V dveh letih smo zbrali toliko, da smo krili polovico vseh stroškov; imeli bomo še težav, pa z združenimi močmi bomo vse premagali. Veliko nam pomagajo naši rojaki v tujini, kar bo ostalo v trajnem spominu tudi poznejšim rodovom. Na ta način smo napredovati tako daleč, da moremo v nedeljo dne 24. t. m. pop. ob 4 prirediti prosvetno akademijo, kjer hočemo pokazati, kaj se bo vse gojilo v našem domu. Nastopili bodo vsi odseki: tamburaški zbor, dramatični odsek (uprizori na "Petrovem brdu", spisal dr. Jan. Krek, "Turški križ" 4. dejanje), pevski odsek in Orel. Vabimo vse prijatelje naše ideje, da se udeležite in da vidite našo delo.

Domoljub, 20. 2. 1929

Iz Kamnegorice (Smrtna kosa.) Dne 6. marca smo pokopali tukajšnjega posestnika Franca Marinškega. Bit je najstarejši mož v naši občini in je dočakal visoko starost 86 let. Radi svoje značajnosti je bil povsod zelo priljubljen in spoštovan.

Domoljub, 13. 3. 1929

V prejšnjih stoletjih je bilo železarstvo po Kranjskem v velikem cvetu. Ko je zmanjkalo rude in je nastopila zunanja konkurenca, je pa razen na Jesenicah, v Trziču, Kropi in Kamni gorici popolnoma zamrlo. Na Jesenicah se je pred 50 leti začela razvijati moderna železarna, v Trziču deluje še par kovaških industrij za poljsko orodje, v Kropi in pol ured oddaljeni Kamni gorici pa je ostalo žebljartvo živo, ko je od ročnega dela prešlo večinoma k strojni produkciji.

Železarstvo je bilo v Kropi in Kamni gorici ter Železnikih doma že v 13. in 14. Stoletju, če ne prej. Rudo so nabirali in oglje žgali po okoliških hribih slovenski domačini. Fužinarji so bili večalimanj italijanske narodnosti; med fužinskimi delavci in žebjarji je bilo tudi nekaj koroške krvi. Od primitivnih topišč po obronkih in lazih so prešli v doline k vodam in postavljali stalne peči v 15. in 16. stoletju. V Kropi so Spodnjo fužino (o letu postanka Zgornje fužine ne vemo) postavili l. 1558, kakor priča kamen v še sedaj ohranjenem in uporabljanem vodnem nabiralniku. V Kamni gorici je nastala fužina najbrž v isti dobi, Cesar Ferdinand I. je l. 1553 izdal poseben rudarski zakon za Kropo, Kamno gorico in Kolnico (pri Kamni gorici) in sicer na prošnjo in predlog fužinarjev; v tej »Bergordnung« se večkrat omenja, da so te naprave že stare in da so začele napredovati.

V začetku 19. stoletja so postavili nove večje peči za nprekinjen obrat, l. 1878 pa v Kropi celo novo valjavnico.

Ker je istočasno tudi žebjarstvo izgubljalo trg zaradi strojnih izdelkov, je bila konce prejšnjega stoletja v Kropi in Kamni gorici velika brezposelnost in stiska. Po prizadevanju tedanjega župnika Hoenigmanna in prezgodaj umrlega kroparskega

rojaka dr. V. Supana ter Trg. in obrtne zbornice v Ljubljani ozri. njenega tajnika dv. svetnika Murnika se je združilo l. 1894 nekaj kroparskih obrtnikov in trgovcev z žebli v »Prvo zadrugo za žebljarski obrt in druge izdelke v Kropi«. Po hudih notranjih in zunanjih bojih je zadruga združila v teku let skoraj vse žebjarje iz Kroepe in po letu 1904 tudi iz Kamne gorice in je ročno delo že večinoma zamenjala s strojnimi izdelki, vedno pazeč, da bi svoj prvotni namen – zaposlitev delavcev v Kropi in Kamni gorici – tudi v bodoče mogla izpolnjevati. – Danes ima 280 uslužbencev in je napravila v zadnjem letu v izdelkih čez 10 milijonov Din prometa, plač pa je dala za čez 2.4 milijonov Din. Glavni izdelki so žebli, vijaki in matice. Ostala žebljarska podjetja v kropi in Kamni gorici zaposlujejo do 30 ročnih in nekaj strojnih delavcev ob letnem prometu do 1.5 milijona Din.

Kot kraja z obilno zgodovino nudita Kropa in Kamna gorica tudi sicer dosti starinskih krajevnih in kulturnih zanimivosti. Od teh prinašamo nekaj posnetkov. Trd je kruh, ki si ga služijo kroparski in kamnogoriški žebjarji že od nekdanj, saj stoji pri mehovih ni nakovalih, prav kakor jih opeva O. Župančičeva psenitev »Žebjarji«, od prvih jutranjih ur do pozne noči brez prestanka vse: otroci, žene, možje in starčki, vendar jih je zadruga s svojo tovarno rešila gospodarskega propada in jim s svojimi izdelki edina more jamčiti obstoj tudi v bodoče.

Vir: Ilustrirani Slovenec, 22. 9. 1929

Smrt župana. V Kamni gorici je preminul župan g. Jožef Špendov. Star je bil komaj 49 let in vedno pošten in zaveden katoliški mož. Naj počiva v miru!

Domoljub, 16. 10. 1929

1930

Kamna gorica: Zorko Franc, župnik. Število udov 121.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celju, 1930

Uredba užitkov in uprave na skupnem zemljišču; vložek št. 110 k.o. Dobrava pri Kropi 1.6.1930; pritožba Ivana Cvetka proti imeniku neposredno udeleženi 29.12.1930 (999); razširitev uredbe užitkov in uprave na parcelo št.246/5 vložek št. 179 k.o. Lancovo 4.2.1936 (128). Spisi o uredbi užitkov in uprave od 1 46 ter stalni imenik. Pripomočki: zemljiški izpisek vložek št. 110 k.o. Dobrava pri Kropi 22.11.1926; zemljiški izpisek vložek št. 110 k.o. Dobrava pri Kropi 21.5.1930; zemljiški izpisek vložek št. 283 k.o. Kamna Gorica 28.2.1934; zemljiški izpisek vložek št. 179 k.o. Lancovo 7.4.1934; parcelni spisek za k.o. Dobrava pri Kropi 7.4.1926; parcelni spisek za k.o. Dobrava pri Kropi 4.6.1930; parcelni spisek za vložek št. 179 k.o. Lancovo in 283 k.o. Kamna Gorica 20.4.1934. Tehnični spis: računski zapisnik (s.d.); register posestnega stanja 15.11.1932; mape - naris agrarne operacije Kamna Gorica - Rudnica 15.11.1932; načrt agrarne operacije Kamna Gorica - Rudnica (2 izvoda) (s.d.).

Udeleženci agrarne operacije: Janez Žbontar, Kamna Gorica 1, Franc Udir, Kamna Gorica 2 in 3, Anton Pogačnik, Kamna Gorica 4, Luka Lazar, Kamna Gorica 5, Valentin Arh, Kamna Gorica 6, Anton Kappus, Kamna Gorica 7, Franciška Prevc, Kamna Gorica 8, Antonija Šolar, Kamna Gorica 9, Joža Košir, Kamna Gorica 10, Valentin Smrekar, Kamna Gorica 11, Anton Žvan, Kamna Gorica 12, Janez Kappus, Kamna Gorica 13, Janez Kralj, Kamna Gorica 14, Jernej Varl, Kamna Gorica 15, Blaž

Pogačnik, Kamna Gorica 16, Katarina Prevc, Kamna Gorica 17, Janez Varl, Kamna Gorica 18, Janez Režek, Kamna Gorica 19, Elizabeta Toman, Kamna Gorica 20, Josip Bertonec, Kamna Gorica 21, Miha Toman, Kamna Gorica 22, Janez Langus, Kamna Gorica 23, Viktor Hrovat, Kamna Gorica 24, Jože Tomažovc, Kamna Gorica 25, Franc Šlibar, Kamna Gorica 26, Jakob Varl, Kamna Gorica 27, Marija Bohinc, Kamna Gorica 28, Marija Rozman, Kamna Gorica 29, Barbara Eržen, Kamna Gorica 30, Pavla Pesjak, Kamna Gorica 31, Marija Špendov, Kamna Gorica 31, Frančiška Kappus, Kamna Gorica 33, Jože Režek, Kamna Gorica 34, Jože Varl, Kamna Gorica 35, Ivan Varl, Kamna Gorica 36, Žebljarska zadruga Kropa, Kamna Gorica 37, Ivan Debevc, Kamna Gorica 39, Franc Globočnik, Kamna Gorica 40, Katarina Režek, Kamna Gorica 41, Joža Trpin, Kamna Gorica 42, Valentin Varl, Kamna Gorica 43, Bolniška blagajna magistratnih uslužbencev Ljubljana, Kamna Gorica 44 in 48, Janez Pogačnik, Kamna Gorica 45, Katoliško prosvetno društvo, Kamna Gorica 46, Tilka Mohorič, Kamna Gorica 47, Franc Kalan, Kamna Gorica 49, Andrej Varl, Kamna Gorica 50, Marija Erman, Kamna Gorica 51, Alojzij Šušteršič, Kamna Gorica 52 in 53, Marija Novak, Kamna Gorica 54, Župnišče, Kamna Gorica 55, Marija Bertonec, Kamna Gorica 56, Marko Pogačnik, Kamna Gorica 57, Tomaž Pogačnik, Kamna Gorica 58, Občina, Kamna Gorica 59, Kaplanija, Kamna Gorica 60, Mihael Šolar, Kamna Gorica 61, Janez Bohinc, Kamna Gorica 62, Marija Arh, Kamna Gorica 63, Josip Šlibar, Kamna Gorica 64, Miha Frelj, Kamna Gorica 65, Ana Novak, Kamna Gorica 66, Franc Toman, Kamna Gorica 67, Anton Ažman, Kamna Gorica 68, Mina Ažman, Kamna Gorica 69, Roza Pretnar, Kamna Gorica 71.

Vir: SI AS 56/677 KAMNA GORICA - RUDNICA, uredba užitkov in uprave (RU 657/30), 1926-1936 (Združeni dokumenti)

1931

Smrt župana. 6. oktobra 1929 so kamnogoriški zvonovi zapeli zadnjo pesem za kamnogoriško občino zaslužnemu možu, županu in ključavničarskemu mojstru Jožu Špendovu, V lepi dobi, kot petdesetletnika, ga je iztrgala neizprosna smrt baš od dela za svojo občino. Ni dolgo županoval, a že v tej kratki dobi si je pridobil nevenljive zasluge. Njegovemu neumornemu delu in prizadevanju se mora Kamna gorica zahvaliti, da ima sedaj električno razsvetljavo. Imel pa je še več drugih načrtov, s katerimi bi bil poskrbel za dobrobit svojih občanov, a žal, smrt jih je uničila. Kako zelo je bil priljubljen, je pričal pogreb, ki se ga udeležila domača vas in vsa širša okolica, ki je poznala in ljubila vrlega moža.

Vir: Mohorjev koledar 1931

Jožef Špendov, 1880-1929
Vir: Mohorjev koledar, 1931

Kamnogoriška dekleta, ki so se udeleževala zadnjega gospodinjskega tečaja, ki ga je tam vodila ga L. Kelhar.
Vir: Ilustrirani Slovenec, 1931

JOŽEF TRPIN, ČEVLJARSKI MOJSTER, KAMNA GORICA

Izvršuje poleg najfinejših moških, damskih in otroških čevljev tudi oficirske škornje, štrapac čevlje, gozjerje itd. Delo solidno! Cene nizke!

580

KATARINA ŠOLAR

INDUSTRIJA ŽEBLJEV

KROPA—KAMNA GORICA

Izdelujem vsakovrstne žeblje, kakor: planinčarje, žeblje za športne čevlje, kljuge za zid in cevi, klopnike, bro-darske, zobe za brane, žeblje za normalne in rudniške tračnice itd.

Čekovni račun št. 14.742 pri Poštni hranilnici v Ljubljani.

625

LOVRO KOKALJ

USNJARNA IN STROJARNA
V KROPI

630

FANI PREVC

GOSTILNA PRI „BAJŽELJNU“
KAMNA GORICA

prenočišče, kegljišče, lep senčnat vrt ob potoku. Solidna postrežba.

577

IVAN LAZAR — ŽEBLJARSKA INDUSTRIJA

KAMNA GORICA

GORENJSKO (DRAVSKA BANOV.)

Železniška postaja Podnart—Kropa

Brzjavke: Lazar Podnart—Kamna gorica

USTANOVLJENO LETA 1876

Izdeluje: kovane žeblje za tračnice za rudniške, šumske, ozkotirne in normalne proge, za zgradbe, jezove in mostove, spona za prage in splave itd.

576

VARL IVAN — KAMNA GORICA

Izvršuje nogavice, dokolenice etc. vseh vrst, kakor tudi raznovrstne majice. Delo priznано nenadkriljivo! Cene nizke!

579

Priporoča se

ANTON PLUT, čevljarški mojster
KAMNA GORICA

kateri izvršuje vsa čevljarska dela najsolidneje.

578

Vijake

Matice

Tirfone

Izolatorske opore

Kovane žeblje

za tračnice, zgradbe, za čevlje in

druge slične predmete

izdeluje

**Prva žebljarska in železoobratna
zadruga v Kropi in Kamni gorici**

P. Z. Z O. Z.

623

Osem oglasov kamnogoriških podjetij, 1931

Vir: Gorenjska, letoviška, industrijska ... (Progres Novo mesto)

1932

Prosvetno društvo. Naše prosvetno društvo je vsako leto sredi počitnic napravilo kako večjo prireditev s pomočjo domačih dijakov. Letos to žal ni bilo mogoče, ker so prostore v Prosvetnem domu dali na rapologo za počitniško kolonijo ljubljanskih mestnih nameščencev, ki se je prav dobro obnesla v vsestransko zadovoljnost. Vendar pa so naši agilni člani ostali zvesti stari navadi in v nedljeo 11. t. m. nam bodo pokazali kaj premore vztrajnost in dobra volja. S pomočjo požrtvovalnih domačih akademikov so naštudirali Calderonovo "Skrivnost sv. maše", ki nam jo bodo predvajali prihodnjo nedeljo. Upamo, da poleg domačega ljudstva tudi okoliški

prijatelji naše prosvete ne bodo zamudili lepe prilike in bodo prišli pogledat lepe prizore, v katerih se jim bodo razlagale globoke skrivnosti sv. maše "ki ji prisostvujejo vsak praznik in nedeljo" (Modrost; Calderon: Skrivnost sv. maše).

Domoljub, 7. 9. 1932

Usoda Pensiona Jelovica. Tomanovo posest v Kamni Gorici je kupil Anton Pogačnik iz Podnarta. Ker je bil prekupčevalec, je stavbo, vrt in gospodarsko poslopje še isto leto ali leta 1929 prodal ljubljanskemu magistratu, ki je stavbo preuredil v Pension Jelovico in v njem v počitniškem času gostil uslužbenca z družinami. Mnogo starih Ljubljancev bi še zdaj potrdilo, da je bilo takrat v Kamni gorici zelo lepo in prijetno.

V enem izmed slovensko-srbskih prospektov Pensiona Jelovica z več fotografijami piše, da je to lepa enonadstropna zgradba z mansardo. In še: »V posloplju je več velikih, solnčnih in zračnih spalnic, opremljenih s po dvema posteljama z žičnimi vložki. V vse prostore je vpeljana električna razsvetljava. Zgradba ima lasten vodovod s prvovrstno gorsko pitno vodo. Letoviščarjem je na razpolago obsežen, z eksotičnim drevjem gosto zasajen senčnat park. V razvedrilo je gostom na razpolago: knjižnica, radio in različne igre. Za kopanje je najidealnejši prostor v 20 minut oddaljeni Savi ob čezsavski brvi. V zimskem času so na bližnjih travnikih i n pobočjih zelo priljubljeni prostori za smučanje in sankanje.«

Zapisano je tudi, da je »prehrana je obilna i n prvovrstno pripravljena ... Zajtrk: kava ali mleko ali čaj s kruhom. Kosilo: juha, meso, dve prikuhi s kruhom. Južina: enako kakor zajtrk. Večerja: meso s prikuho in kruhom.«

In slednjič zvemo iz prospekta med drugim še, da se »gostje s tuberkulozo, s kožno ali s kako infekcijsko boleznijo ne sprejemajo. Že došli gostje, podvrženi takim boleznim, se morajo na poziv »uprave brezpogojno odstraniti«.

Vir: Kamna Gorica na nakovalu časa (avtor Marjan Kunej, gorenjski kraji in ljudje IX., Gorenjski muzej 1999).

1933

Nekaj zgodovinskih in krajevnih podatkov Kamne Gorice (1). Nekaj zgodovinskih in krajevnih podatkov. Popotnik, ki potuje od starodavnega mesta Kranja po lepi banovinski cesti proti zapadu - proti našemu očaku Triglavu, se bo zdaj pa zde ustavil. Ob cesti bo občudoval starodavne kmetske hiše in na manjših in večjih hribih bele cerkve in cerkvice. Cim bolj se pomika proti zapadu, več znamenitosti vidi. Ne daleč od Podbrezja, na levo od banovinske ceste, pa drži krajevna cesta na Kropo. Tu se svet čez dalje bolj zapira. Pričenjajo se hribi, do vrha obraščeni z bukovim in smrekovim drevjem. Na levo drži cesta v Kropo, na desno v Kamno Gorico. V obe vasi je pol ure hoda. Proti Kamni Gorici se vije pot nekaj časa po samoti. Na levi in desni je gozdnato hribovje. Prva znamenitost ob poti je velik ribnik, nekoliko dalje pa klavnica Viktorja Horvata. Nato pa kmalu starodavni „Mujev mlin“, kjer prvič zaslišiš udarce kovaških kladiv, ki pojejo svojo pesem dan na dan, leto za letom. V Kamni Gorici smo! Na hribčku pod Jelovco je starodavna župna cerkev, posvečena sv. Trojici. To cerkev so začeli zidati 1. 1684. in jo dovršili leta 1652. Samostojna župnija je postala z letom 1651. Prvi župnik je bil Andrej Pretnar, ki je župnikoval od 1. 1651. - 1661. Do leta 1660. je stanoval v Kamnigorici št. 34, kajti šele tega leta so zgotovili župnišče. Seveda je v Kamni Gorici že pred ustanovitvijo lastne cerkve in fare cvetela kovaško-žebeljarska obrt. Da, v tem kraju se je tiste čase dobro živelo in služilo, saj še

ni bilo modernih tovarn. Največ zaslug za Kamno Gorico in kovaško obrt si je pridobil Janez Kapus, ki ga je avstrijski cesar Leopold I. dne 15. oktobra 1693. povzdignil v plemiški stan s pridevkom: Pichelstein. Rodovina Kapusova živi še danes. Baš oni so pred 400 leti ustanovili tu žebljarsko obrt. / Tone Stražar. (Dalje prihodnjič).

Triglav, 26. 8. 1933

Nekaj zgodovinskih in krajevnih podatkov Kamne Gorice (2). (Nadaljevanje). Nekaj zgodovinskih in krajevnih podatkov. Skoro vsi kamnogoričani, ne samo možakarji in fantje, ampak tudi žene in dekleta in še celo mali dečki so, zaposleni v starodavnih - „vigencih“. Že ob petih zjutraj se oglase kolesa, ki jih vrti potok Lipnica, da gonijo mehove. Seveda se takoj nato čujejo tudi udarci kladiv. Ob pol 9. uri pe kot na povelje vse preneha. Ob tem času imajo pridni delavci svoj običajni zajtrk. Po truda polnem dopoldanskem delu imajo žebjarji od opoldneva do pol 3. ure počitek. Malo je ljudi, ki bi ljubili svoj rojstni kraj tako, kot ravno kamnogoričani, kljub temu, da morajo trdo delati od jutranje zore, pa do poznega mraka, največ ob koruznih žgancih, ki so jim glavna hrana. Kake boljše jedi pridejo na mizo le ob slovesnih dnevih, ko pravijo, „da s tavelkim zvonom zvoni“. Poleg njihove marljivosti in ljubezni do rojstnega kraja imajo žebjarji še eno posebno lastnost; so veliki ljubitelji knjig. Kar čuditi se je starim možem, kot: „Srčkovem očetu“, Jaku in še mnogim drugim, ko ti prično pripovedovati, kaj vse so že prebrali. In kako dober spomin imajo. V prvem mojem poročilu se mi je vrnila mala pomota o letnici. Kamnagorica je postala samostojna fara l. 1751., ne pa l. 1651. Popreje je spadala k Radovljici in je bila skoro 100 let samo podružnica. Torej so imeli kamnogoričani svojega prvega župnika od l. 1751.-1761. ne od l. 1651. - 1. 1661. V neizbrisnem spominu je kamnogoričanom ostala v spominu „kolera“ (starejši se je še spominjajo). Ta je z vso besnostjo razsajala l. 1855. V tem času so imeli nesrečni prebivalci dobrega nepozabnega župnika Jerneja Uršiča, ki je neustrašeno obiskoval bolnike, jih tolažil in delil sv. zakramente. Za to neustrašeno delo je bil župnik Uršič odlikovan od avstr. cesarja z zlatim križcem. V Kamni Gorici se je rodilo tudi nekaj znanih mož; 9. septembra 1792. l. se je rodil sloveči slikar Matevž Langus, ki je umrl 20. oktobra 1855. l. Dalje brata Dr. Lovro in Aleksander Toman. Zadnji je bil dobrovoljec, ki se je pod našim osvoboditeljem, kraljem Petrom boril proti Turkom. Dr. Lovro Toman pa je bil pesnik in je dne 15. avgusta l. 1870. v Rodaunu umrl. Kakor vsi drugi vaščani je tudi on ljubil svoj rojstni kraj, kar nam dokazuje njegova poslednja želja, naj ga prepeljejo v rojstni kraj. / Tone Stražar. (Dalje prihodnjič).

Triglav, 2. 9. 1933

Nekaj zgodovinskih in krajevnih podatkov Kamne Gorice (3). V trajnem spominu kamnogoričanov bo pač ostal rajni g. župnik Jernej Uršič; župnikoval jim je dolgih 41. let, - od l. 1819. - 1860. Ta vse časti vredni dušni pastir, ki je tudi pokopan med svojimi ovčicami, je bil možakar trdne volje, pa tudi zelo blagega srca. Za časa njegovega župnikovanja se je v fari vgnezdilo več razvad. Tako naprimer so si bogati farani izbirali prostore na pokopališču, da bi bili tudi po smrti ločeni od navadnih delavcev. A g. župnik je storil kot velepa sv. pismo, da po smrti ni razločka med bogatinom in revnim. Radi ali neradi so se morali "vsi taki" ukloniti župnikovemu ukazu. Tudi postajanje fantov in možarkarjev zunaj cerkve med službo božjo je korenito odpravil. Do ubogih je bil ta časti vredni župnik vedno odprtih in darežljivih rok. Na nagrobnem spomeniku ima zapisano: "Tukaj počiva prečastiti gospod: Jernej Uršič, 41. let Kamnogoriški fajmošter. Roj. v Idriji l. 1784. Odlikovan z zlatim križem za zasluge, Bogu, domovini - vsem zvest!

Poleg pl. Kupusove rodbine je bila v Kamni Gorici znana zlasti rodbina Tomanova. Anton Toman, roj. 22. V. 1820. je bil cesarski svetnik in velik trgovec v Trstu. Vkljub bogastvu in časti ni pozabil svojih revnih rojakov. Danes je lepa Tomanova hiša last ljubljanske bolniške blagajne; v njej je sedaj znani: "Pension-Jelovca", kamor pošilja Bol. blagajna v poletnem času dečke in deklice ljubljanskih nameščencev na oddih.

Skoraj vsa kamnogoriška žebljarska industrija spada sedaj k Zadružni žrebljani v Kropi. Le en del je last podjetnega Ivana Lazarja.

Kot sem že zadnjič omenil, so kamnogoričani veliki ljubitelji knjig. So tudi dobri igralci in pevci. Upajmo, da bo sčasoma ponehalo ono nesrečno politično sovraštvo in da bodo naši pridni in nadarjeni žebjarji med sabo složni. / Tone Stražar. (Dalje prihodnjič).

Triglav, 8. 9. 1933

Konec občine Kamna Gorica. Radovljiški srez je imel dosedaj 22 občin, po novi ureditvi jih ima 15, torej 7 manj. Neizpremenjenih je ostalo 8 občin. Odslej bodo v srezu naslednje občine: 1. Bled, 2. Bohinjska Bistrica, 3. Bohinjska Srednja vas, 4. Brezje (Leše, Ljubno, Mošnje), 5. Breznica, 6. Dovje-Mojstrana, 7. Gorje (Gorje brez kraja Podmožakla). 8. Jesenice (Jesenice in kraj Podmožakla iz občine Gorje), 9. Koroška Bela, 10. Kranjska gora, 11. Kropa (Kamna gorica, Kropa, Ovšiše), 12. Lesce (Lesce, Begunje), 13. Radovljica (Radovljica, Predtrg), 14. Rateče (Rateče-Planica), 15. Ribno (Ribno, Lancovo).

Triglav, 16. 9. 1933

Nekaj zgodovinskih in krajevnih podatkov Kamne Gorice (4). Moje popisovanje iz Kamne Gorice bi bilo pomankljivo, če bi poleg pridnih žebjarjev ne omenil še drugih stanov, ki so v tem kraju. Leta 1922 je mladi, idealni g. Ivan Varl začel pletilsko obrt. V njegovem obratu je bilo zaposlenih do nedavnega čez 30 domačih deklet. Le žal, da je "kriza" neusmiljeno posegla tudi v to tako dobro in za vaščane koristno podjetje. Oče g. Iv. Varla p. d. »Tuzk" je tudi največji čebelar v tem kraju, saj ima več desetih panjev čebel. Še vedno krepki očanec nosi med dostikrat okrog na prodaj. Kdor se torej oglasi v Kamni Gorici, pa se mu zaželi strdi, naj se oglasi kar na domu tega očanca. Ne bo mu žal. Posebno dobrodušen pa, tudi dobrega srca v Kamni Gorici je znani mesar g. Viktor Hrovat. O tem so najbolje prepričani razni siromaki. Naj Bog ohrani vedno veselega Viktorja še mnogo let! V bližini lepe kamnogoriške ljud. šole je tudi zares priljubljen kmečki dom staroste "Sokola" g. Alojzija Sušteršiča. Že zunanost priča, da je lastnik umen gospodar, ki je črpal svoje znanje na znani kmetijski šoli na Grmu poleg Novega mesta. Ta naš vedno neustrašeni in odkriti pristaš Lojz, je pred par leti postavil ob potoku Lipnici moderno žago. Sleherni tujec izletnik, ki zaide v Kamno Gorico, ne bo trpel ne žeje, ne gladu, saj so v vasi štiri dobre gostilne: Bajželnova takoj ob pričetku vasi, starodavna Kapusova, pri znanem "vaškem parku" ali - placu, kot pravijo šaljivo vaščani, je gostilna pri "Boterci" in malo dalje moderni »Pension-Jelovca", kjer postreže g. Rok bogatemu ali preprostemu. Še več, če zaide ubogi popotnik tod mimo, dobi okrepčilo za "Bog plačaj". Poleg teh obrtov je v Kamni Gorici še vedno veseli ključavničar g. Šparovec, ki dela lično, trpežno in po zmernih cenah, pod cerkvijo pa podjetni čevlarski mojster Školar, ki izdeluje trpežne čevlje.

Umrlj g. dr. Toman je zapustil tudi trajni spomin vsem ubogim kamnogoričanom. Na hribčku, preko katerega drži pešpot v Radovljico, je že pred več kot 50-letji kupil hišo za onemogle vaščane. Vaščani pravijo tej ubožni hiši "špital". Na klopi pred "špitalom" posedajo v toplem poletnem času stari vaščani in se spominjajo onih zlatih

časov, ko domači žebljarski obrti ni delala konkurence moderna tehnika in je vladalo blagostanje v sleherni hiši. / Tone Stražar (konec).

Triglav, 23. 9. 1933

1934

Kamna gorica: Zorko Franc, župnik. Število udov 90.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celju, 1934

1935

Kamna gorica: Zorko Franc, župnik. Število udov 83.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celju, 1935

1936

Kapusovo pismo ministru. "Krivica ni krivična - pravica je krivična". Nedeljski „Slovenec“ je priobčil sledeče pismo: "Kamna gorica, 18. januara 1936 g. Velepoštovani Gospodin. Ministar! Kad sam ima prošlo prolječe čast upoznati se sa Vama, uvideo sam, da su Vam najviši oni ideali, ko je probudio naš najveći Jugosloven, blagopočivši kralj Aleksander I. Zedinitelj. Slobodan sam bio, ako ču nešto trebati, okreniti ču se na Vas, u nadi, da nam pomognete k dobri stvari.

I već je došla sila. Još nikada nisu se kod Slovenaca toliko poniževali ideali poštenih Jugoslovena, kao baš sada. Svakog takodjer onog koji je Vaših misli, koji je imao već od nekada ljubav do naše mile otadžbine, se tera. Sada su na redu odgojitelji naše dece, učitelji. koji se ni je slepo klonio onima, koji su vikali „Srbe na vrbe“, onaj mora ostaviti svoje službeno mesto, jer je obmesten. Ovakov primer je sada u Radovljici.

Školski upravitelj g. Baebler Leopold, koji je već 11 godina v Radovljici, član Sokola, vodi školu u nacionalnom duhu, imade 32 godine službe in odličnu kvalifikaciju, neka bude sada premešten. Molim Vas gospodine Ministar, da po mogućnosti učinite, da se ovaj premeštaj ne izvrši, kar je Vama sigurno možno.

Gospodine ministar, u sili se obrača na Vas hiljade ljudi, koji vole našu otadžbinu, da pomognete i ne dozvolite uništavati onih lepih misli, koje smo pouzeli po našem najvećem Jugoslovenu. Molim Vas visoki gospodine, du izvinite. Sto sam toliko slobodan, i obračam se na Vas u nadi, da nam pomognete.

Sa odličnim velepoštovan jem pozdravlja Vas odani Vladimir Kapus."

Ne bomo razpravljali o načinu pisanja, vendar se čudimo, kako se sedaj gleda na dozdevne ."krivice", ki se menda gode nekaterim učiteljem. Sedaj se smatra za vnebovpijočo krivico, če se premesti učitelja po službeni potrebi, in če se hoče popraviti krivice, ki so se godile tolikim odličnim vzgojiteljem mladine zgolj iz političnih ozirov. Takrat, ko so se prestavljali naši zavedni učitelji in učiteljice samo zaradi tega. Ker se niso mogli in niti hoteli pokoriti proslulim JNS generalom, in so bili zaradi tega preganjani takrat pa niso bile to nobene krivice. Res ti pa znajo.

Gorenjec, 2. 2. 1936

Nova komasacija občin v Dravski banovini. Beograd, 20. junija, p. Notranji minister dr. Anton Korošec je izdal na osnovi paragrafa 3.6.139 zakona o občinah še naslednje odredbe o pregrupaciji občin v dravski banovini.

Po prvi uredbi se iz občine Kropa v radovljiškem srezu izločita bivši občini Kamna gorica in Lancovo in iz njih ustanovi nova občina Kamna gorica s sedežem v Spodnji Lipnici ...

Vir: Jutro, 21. 6. 1936

1937

Nevaren požar v Kamni gorici. Dne 13. februarja po 10 zvečer je vaščane prijazne vasi Kamna gorica na Gorenjskem prestrašil glas gasilskega roga, ki je oznanjal, da gori. Kdor je stopil na prag hiše, je takoj prestrašen ugotovil, da je ogenj v vasi sami. Goreti je začelo gospodarsko poslopje pred komaj dobrim mesecem umrle posestnice Fani Prevc. Ogenj se je širil z vso naglico in zelo ogrožal blizu stoječe hiše. Nad 3000 kg sena in 1500 kg slame, poleg velike zaloge drv, hoste in voz je dajalo požrešnemu ognju dovolj snovi, da se je razbohotil v vsej svoji grozoti. Le nad vse požrtvovalnemu delu vseh domačinov, brez razlike starosti in spola, se je zahvaliti, da je bil požar že v dobri pol uri vsaj v glavnem lokaliziran ter so bile rešene hiše, ki stojijo komaj nekaj metrov vstran od velikega pogorišča.

Kako visoko so švigali plameni in kakšen ognjen žar je bil, nam najbolj jasno priča dejstvo, da se je vse to videlo čez tri sto metrov visoko gričevje v eno uro oddaljeno vas Mošnje, iz katere so kot prvi prihiteli na pomoč gasilci brez vsakega obvestila in prošnje za pomoč, v vere, da je v ognju gotovo vsa vas. Takoj za njimi je prihitela gasilska četa iz Radovljice na avtomobilu z motoriko. Skupnemu delu združenih gasilcev se je po eni uri posrečilo požar popolnoma udušiti, ostala je na pogorišču samo še domača straža, ki je imela še dosti dela, da je še vedno tleča drva in seno sproti gasila. Sreča v nesreči je bila, da je bila noč skoraj popolnoma brez vetra in da je bilo po strehah še nekoliko snega. Kako so morali delati takoj v začetku domači, se najbolj jasno vidi iz tega, da blizu stoječe hiše še skoraj osmojene niso nič, kar so priznale tudi na pomoč došle čete.

Vsa čast zavednim vaščanom, ki so tako pogumno reševali imetje svojega domačina, kakor tudi vsa zahvala na pomoč došlim gasilcem, ki so tako hitro prispeli ter s tem znova dokazali, kako pravilno pojmujejo gasilsko geslo "bližnjemu na pomoč".

Domačini so se pri tem požaru znova prepričali, kako potrebna je gasilska četa v vasi. Upamo, da jo bodo tudi v bodoče podpirali v njenem plemenitem delu s tem, da pristopajo kot podporni člani, ali pa da jo čim izdatneje podpro v akciji, ki jo vodi za novo motorno brizgalno.

Slovenec, 17. 2. 1937

1938

Kamna gorica: Zorko Franc, župnik. ... Število udov 77.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celju, 1938

1939

Nočni požar v Kamni gorici. V noči od nedelje na ponedeljek je okrog polnoči začelo goreti gospodarsko osloppe last g. Vladimira Kapusa, lovskega pisatelja.

V trenutku se je zbudila vsa vas. Naši vestni gasilci so bili seveda prvi na mestu in takoj stopili v akcijo. Preprečili so veliko požarno katastrofo, ki bi sicer prav gotovo nastala. Z motorno in ročno brizgalno so v kratkem času lokalizirali požar. Pri tej priliki se je zelo dobro obnesla tudi ročna brizgalna, ki je še vedno prav dobra.

Da se požar ni raziril na sosednje žebljarske delavnice, ki so lesene, je vzrok predvsem v srečni okolnosti, ker je požar izbruhnil v bližini potoka, ki je dajal brizgalnoma dovolj vode in pa dežju, ki je pomagal močiti objekte.

Pogorelo poslopje je bilo dolgo 20 m, leseno z zidanim odstavkom in že starejše, tako da se ni dalo rešiti nič drugega kot živina. Po izjavi lastnika je bil ogenj najbrže podtaknjen, ker je začelo goreti od dveh strani hkrati.

V jutranjih urah se je vas zopet umirila, le gasilska straža je čuvala pogorišče.

Zanimivo je, da so se gasilci izkazali s svojim plemenitim delom baš na njihov praznik na sv. Florijana, z novo motorno brizgalno, ki so jo pred dvema mesecema kupili z velikimi gmotnimi žrtvami posameznikov. Gotovo bodo uvideli sedaj veliko vrednost brizgalne prav vsi in tudi oni, ki še niso žrtvovali dosedaj nič.

Gorenjec, 13. 5. 1939

1940

Kamna gorica: Zorko Franc, župnik. Število udov 78.

Vir: Koledar družbe sv. Mohorja v Celju, 1940

.....

1941

1942

1943

1944

1945

.....

1948

KLO Kamna gorica: V tem kraju sicer že obstoji prosvetni dom, vendar se je mladina zavezala, da bo opravila 1555 delovnih ur pri kopianju ilovice. Z delom je že pričela.

Vir: Jeseniški kovinar, 9. 2. 1948

Mladinski in fizkulturni sestanek v Kamni Gorici. V Kamni gorici smo imeli 10. julija 1948 mladinski in fizkulturni sestanek. Na mladinskem sestanku smo razdelili mladinske značke najboljšim mladincem in mladinkam. Dvorana je bila lepo okrašena. Po otvoritvi sestanka smo zapeli mladinsko himno. Potek sestanka je bil zelo živahen. Sklenili smo, da bomo še vnaprej pomagali pri obnovi bivšega pensiona »Jelovica« in pri obnovi našega mladinskega doma. Pri delitvi mladinskih značk je

mladina z navdušenim ploskanjem potrjevala pravično razdelitev značk najzaslužnejšim mladincem in mladinkam. Zgodilo pa se je, da je nek mladinec značko odklonil, češ da je ni zaslužil, ker mu je tako rekel nek drug mladinec. To pa ni resnica, ampak je ta mladinec s svojim netovariškim nastopom le hotel ovirati živahen potek sestanka. To mu seveda ni uspelo. Da je zagrešil napako, je priznal sam takoj drugi dan, ko je prosil predsednika, da naj mu značko izroči, ki je pa seveda ni dobil.

Istega dne smo imeli tudi prvi sestanek »Telovadnega društva Kamna gorica«, kateremu je prisostvoval tov. Šmitek, referent za fizkulturo pri Okrajnem ljudskem odboru na Jesenicah. V svojem govoru je pojasnil pomen in naloge nove fizkulture, ki je zlasti naši mladini nadvse potrebna. Izvolili smo odbor, ki ga je mladina s ploskanjem pozdravila in potrdila. Telovadno društvo šteje sedaj 50 članov. Veliko zanimanje za fizkulturo vlada tudi med našimi pionirji.

H. F.

Kovinar, 31. 7. 1948

Pionirska delovna brigada gradi v Kamni gorici »Prehodni mladinski dom«.

Republiško ministrstvo za socialno skrbstvo adaptira v Kamni gorici bivši pension »Jelovca« za potrebe Prehodnega mladinskega doma. Delo je prevzelo podjetje »Megrad« iz Radovljice in bi moralo biti gotovo do 1. oktobra 1948. Ker so v juliju zapustili delo bivši delavci-Bosanci, a dva sta odšla k vojakom, podjetju manjka delovne sile, zlasti pomožnih delavcev. Javili so se sicer upokojenci, ki pa niso mogli zadostiti potrebam zidarjem. Ker je večina mladincev v Kamni gorici odšla na gradnjo avtostrade »Bratstva in enotnosti«, so se javili pionirji domov MSS, celo najmlajši. Kljub temu, da so bili mnogi odklonjeni, so sestavili pionirsko delovno brigado, ki šteje 35 pionirjev, oskrbovancev domov ministrstva za socialno skrbstvo.

Ker so prišli v vas s pionirskimi rutami okrog vrta, so Kamnogoričani majali z glavami, češ – kaj bodo napravili ti otroci? Danes pa se ne morejo načuditi, kaj more tudi otroška sila narediti pod spretnim vodstvom. Pričakovati je le, da bi ti pridni pionirji pri svojem delu in navdušenju našli dosti posnemalcev. Do zdaj je organizirana mladina napravila 160 udarniških ur in Zveza borcev okrog 20 ur. Ostali vaščani pa hodijo brezbrizno mimo gradilišča, kakor da se jih to nič ne tiče. »Pomagajo« tako, da se ne morejo načuditi, da je tudi z otroci možno graditi stavbe.

Vir: Jeseniški kovinar, 21. 8. 1948

1949

Nepravilnosti v Naprozi v Kamni gorici. Nedavno je Naproza v Kamni gorici prejela kontingent manuf akturnega blaga. Ljudje so govorili, da se bo to blago delilo predvsem na udarniške karte, nato na stare točke in šele potem na nove točke. To bi bilo vsekakor tudi pravilno.

Seveda pa so v Naprozi — kot že večkrat — napravili po svoje in sicer po krivdi uslužbencev. Prav nič ni bilo treba, da so nekatere Kamnogoričanke že ob 5. uri zjutraj stale pred trgovino, povečini tiste, ki so pri vseh drugih akcijah zadnje, medtem ko so udarniki komaj vedeli, da se deli zanje blago. Jasno je, da večina čakajočih ni imela več starih točk, udarniških pa sploh še niso nikdar videle. Kljub pravilni odredbi, da se blago deli prvo na udarniške in stare točke, so ga nekatere ženske dobile na nove, tako da ljudje, ki nočejo in nimajo časa stati v vrstah, v Kamni gorici ne morejo

dobiti tega, kar jim pripada. Poleg tega je čudno, da redkokdaj vidimo soproge nekaterih odbornikov stati v vrstah, kljub temu pa jim točke nikdar ne zapadejo. Končno lahko rečemo, da je tudi napis „Konsum“ kar primeren za poslovanje v trgovini, kajti če v tretjem letu Titove petletke še vedno ne smatrajo za potrebno, da bi ga odstranili, potem je jasno, da taka trgovina ni preveč dobra. / fc.

Vir: Jeseniški kovinar, 12. 2. 1949

50 letnica Gasilskega društva v Kamni Gorici. Kamna gorica. 15. avgusta. Gasilsko društvo v Kamni gorici je včeraj proslavilo 50-letnico svojega obstoja in požrtvovalnega delovanja. Ob svoji ustanovitvi je imelo društvo 30 članov, ki so se z vso vnemo zavzeli za nabavo orodja in opreme. Leta 1907 je imelo društvo že dve brizgalni. Pred prvo svetovno vojno je bilo že dobro opremljeno, a je mnogo opreme propadlo med vojno. Še večji udarec za društvo je bila druga svet. vojna. Po osvoboditvi pa društvo spet napreduje in je že doseglo tisto stopnjo, da lahko uspešno pomaga pri požarni nesreči, kakor je to že tolikokrat storilo. Od ustanovnih članov jih živi še pet, ki so ob proslavi 50-letnice dobili diplome za svoje požrtvovalno delovanje.

Vir: Jeseniški kovinar, 20. 8. 1949

Fuchsova brv čez Savo pri Kamni gorici je izročena prometu. Odbor za postavitev Fuchsove brvi sporoča, da ie bila brv s 1. novembrom izročena svojemu namenu in da se je lahko poslužujejo vsi za prehod čez Savo. V zvezi s svoječasno kritiko v »Jeseniškem Kovinarju«, smatramo za potrebno, da pojasnimo vzrok zakasnitve, da se ne bi morda delala krivica tistim, ki so največ pripomogli, da je brv danes ponovno vspostavljena: Turistično društvo v Radovljici je s pomočjo predsednika KLO Kamna gorica in vseh prizadetih krajev že lani pokrenilo vse, da bi bila brv čim prej postavljena. Predsednik KLO Kamna gorica je že lani pri krajevnem ljudskem odboru izposloval potreben kredit din 60.000 za gradnjo brvi. Kljub odobrenemu kreditu pa se z obnovo ni moglo takoj pričeti zaradi pomanjkanja delovne sile, zlasti pa podjetja, ki bi strokovno izvršilo delo do določenega roka, 15. decembra 1948. Toda odbor za postavitev brvi ni odnehal. Pri gozdnem gospodarstvu smo izposlovali gradbeni les, ki so ga vaščani DO večini sami brezplačno obdelali. Ker Železarna na Jesenicah naši prošnji za dodelitev potrebnih žebeljev ni mogla ugoditi, nam je priskočila na pomoč tovarna »Plamen« v Kropi, ki ie dobavila vse potrebne žebelje in vijake, za kar se ji najlepše zahvaljujemo. Največja zasluga pa gre vsekakor tov. Šparovcu, ki nam je v prostem času stavil na razpolago vse svoje strokovno znanje in tako omogočil rešitev tega za naše kraje zelo perečega vnašanja. Če bi nam tov. Šparovec že lani mogel pomagati, bi bila brv že zdavnaj gotova.

Jeseniški Kovinar, 12. 9. 1949

Vir: Gorenjski glas, 1. 1. 1952

V snežnih zametih in plazovih. ... V Radovljici so pričeli odstranjevati sneg 19. februarja. Posebnih težav ni bilo. Zato pa so bile večje težave na Lancovem, kjer so morali najprej rešiti 12 konj in voznikov, ki jih je zasačil sneg na Jelovici in katerim je pretela lakota. V globokem snegu so morali pregaziti 3 ure dolgo pot. V treh dneh so uredili pot, tako da lahko zopet vozijo z Jelovicie zadružni les. Slabše pa so se izkazali na cesti proti Kamni gorici. Kamnogončani so jo že očistili do svoje meje. Odziv na poziv vlade LRS je bil v Kamni gorici odličen. Odzvali so se vsi obvezniki, razen njih pa tudi upokoјenci, ki so delali i prostovoljno. Le župniku ni bilo do dela.

Vir: Gorenjski glas, 1. 3. 1952

1954

Pozicija Kamne Gorice, 1954
Vir: Selanov reliefni zemljevid

.....

Opomba: Povojno dogajanje je v mapah: Gradnja 1945-60 (Desni breg občine), Gradnja 1960-75 (Desni breg občine), Gradnja 1975-1990 (Desni breg občine), Kamnogoričani so omenjeni v mapi Kamnogoriški kdo je kdo ...

.....

.....

To je osnovna mapa, kjer bodo zbrani članki, ki jih bomo o Kamni Gorici (in okolici) našli v digitaliziranih starih časopisih. Začasno bodo nekaj časa v tej mapi tudi najstarejše podobe (vedute, slike, fotografije ...), karte (zemljevidi, mape ...) in podobno (npr. skeni občinskih žigov, poštinih žigov ...).

Ko bo vsega preveč, bomo mapo razdelili v dve; v bistvu bomo iz te mape naredili bogatejšo mapo, ki bo nosila naslov »Zgodovina Kamne Gorice«. V to mapo pa bomo potem vlagali vse, kar bomo našli (in seveda lahko pretipkali ali poskenirali) o tem koncu naše občine.

Tak primer so »dobravske mape«. Kaj vse se da najti o majhnih zaselkih pa nam je pokazal g. Rok Gašperšič z fenomenalno knjigo *Monografija vasi Mišače*.

Nam znana literatura, ki govori o zgodovini Kamni Gorici (in okolici):

Kamna Gorica na nakovalu časa

Prostovoljno gasilsko društvo Kamna Gorica. 100 let; 1899-1999, Kamna Gorica 1999.

.....

Mogoče povezano s Kamno Gorico.

Družba sv. Rafaela, ki skrbi za izseljnike v Ameriko, je sklenila odpreti tudi v Ljubljani svojo lastno pisarno skupno z jugoslovansko strokovno zvezo. Dokler se ta pisarna ne otvori, se dobi brezplač no nasvet pri naslovih: Fran Kristan, deželni nadoficiial, ali pa Jernej Erman, deželni oficijal v Ljubljani, deželni dvorec.

Vir: Straža, 14. 3. 1910

Op.: Jernej Eman je omenjen kot visokošolec med naročniki Mohorjevih knjig leta 1908.

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 5. 5. 2017
Zadnjič dopolnjeno: 31. 8. 2018

glavrencak@gmail.com